

Εκδοση 2026

ALL LANGUAGES MATTER IN A MULTILINGUAL WORLD

**YOUR
LANGUAGE
COUNTS!**

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

ΓΙΑ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΕΣ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ
ΣΕ ΕΝΑΝ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΟ ΚΟΣΜΟ

Co-funded by
the European Union

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΓΛΩΣΣΑΡΙ	4
Εισαγωγή	6
Σχετικά με το εγχειρίδιο	7
1 Το έργο <i>Your Language Counts!</i>	8
1.1 Πλαίσιο του έργου	8
1.2 Συνεργάτες	8
1.3 Στόχοι του έργου	10
1.4 Το χρονοδιάγραμμα του έργου	10
1.5 Ομάδες εργασίας — αποτελέσματα/συμπεράσματα	11
1.6 Συμπεράσματα του έργου	12
2 Ο ρόλος της εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς (στην Ευρώπη)	14
2.1 Η σύγχρονη Ευρώπη στο πλαίσιο της μετανάστευσης	14
2.2 Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς στην Ευρώπη	15
2.3 Προκλήσεις της εκπαίδευσης γλωσσών κληρονομιάς	16
2.4 Οι τρεις χώρες και η εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς	17
2.4.1 Σουηδία	17
2.4.2 Φινλανδία	18
2.4.3 Ολλανδία	19
3 Το πιλοτικό σχέδιο	22
3.1 Ανάπτυξη πιλοτικού σχεδίου	22
3.2 Θέτοντας σε δράση το πιλοτικό σχέδιο	23
3.3 Σκέψεις και προτάσεις από τον υπεύθυνο του πιλοτικού σχεδίου (<i>Simeon Oxley</i>)	24
3.4 Σκέψεις των εκπαιδευτικών	25
3.5 Υποβολή προτάσεων: Δραστηριότητες που σχεδίασαν οι εκπαιδευτικοί	27
3.6 Συμπέρασμα	27
4 Η αξιολόγηση: Συνοπτική παρουσίαση	28
4.1 Συνεντεύξεις εκπαιδευτικών	28
4.2 Παρατηρήσεις πριν-μετά στα εν μέρει ποσοτικά δεδομένα συνέντευξης	30
4.3 Ερωτηματολόγια διδασκόμενων	30
4.4 Παρατηρήσεις πριν-μετά στα δεδομένα ερωτηματολογίου	30
4.5 Συμπέρασμα	31

5	Στοιχεία από τις τρεις χώρες κατά τη διάρκεια του έργου	33
5.1	Ολλανδία	33
5.2	Φινλανδία	37
5.3	Σουηδία	37
6	Συστάσεις για ΕΝΑ ευρωπαϊκό μοντέλο στις γλώσσες κληρονομιάς	39
6.1	Πρώθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς μέσω διακρατικής συνεργασίας	39
6.2	Ο οδικός χάρτης	40
6.3	Ο αντίκτυπος του έργου και περαιτέρω προοπτικές για την εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς	41
	Αναφορές	43
	Παράρτημα — Διάδοση Έργου	46
	Εμπλοκή γονέων και κηδεμόνων: Καλές πρακτικές για εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες στην Εκπαίδευση σε Γλώσσες Κληρονομιάς (ΕΓΚ)	46
	Παράρτημα — Διδακτικό Υλικό	50
	Nowruz ανά τον κόσμο: Ένα πρότζεκτ για τον εορτασμό του φεστιβάλ	50
	Εξερευνώντας τη χώρα σας	52
	Ευγενικές φράσεις	54
	Εξερευνώντας την πόλη καταγωγής σου	55
	Εξερευνώντας την ταυτότητα	58
	Ανταλλαγή επιστολών για την εκμάθηση γλωσσών	60
	Πληροφορίες έκδοσης	61

ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Οι γλώσσες αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι των ζωών μας και των ταυτοτήτων μας. Διαμορφώνουν τις αλληλεπιδράσεις μας με άλλους και τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε το περιβάλλον γύρω μας. Τα πολύγλωσσα άτομα βλέπουν τον κόσμο μέσα από πολλαπλούς φακούς μιας και οι διαφορετικές γλώσσες διαμορφώνουν την αντίληψή τους. Ένα άτομο μπορεί να μιλάει μια άλλη γλώσσα στο σπίτι από την **κυρίαρχη γλώσσα** στη χώρα που ζει. Αυτή η κατάσταση περιγράφεται με διάφορους όρους. Αν, για παράδειγμα, έχουμε ένα παιδί που μιλάει διαφορετική γλώσσα στο σχολείο από τη γλώσσα που μιλάει στο σπίτι, ορισμένοι μπορεί να αναφερθούν στην τελευταία ως **μητρική γλώσσα** ή **οικογενειακή γλώσσα**. Ωστόσο, αυτοί οι όροι δεν μπορούν αναγκαστικά να θεωρηθούν ταυτόσημοι. Υπάρχουν διαφορετικές πτυχές, όπως σε σχέση με τη χρήση ή το επίπεδο γνώσης. Λόγου χάρη, κάποιος μπορεί να έχει εμπειρία μια γλώσσα στην οποία θα μπορούσαμε να αναφερθούμε ως **πρώτη γλώσσα**.

Κάποιος ίσως επιλέξει να χρησιμοποιήσει τον όρο **μητρική γλώσσα** σε αυτήν την περίπτωση. Ως **πρώτη γλώσσα** αναφέρεται μόνο αυτή που κατακτάται αρχικά. Η μητρική γλώσσα, ωστόσο, μπορεί να υποδηλώνει ευφράδεια ή ταυτότητα, αλλά μπορεί να μην πρόκειται για τέτοια περίπτωση. Γι' αυτό, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε τις επιπτώσεις των όρων που χρησιμοποιούνται.

Στο παρόν *εγχειρίδιο*, χρησιμοποιούμε διαφορετικούς όρους για διάφορες περιπτώσεις σε διαφορετικές χώρες που παρουσιάζονται στο πιλοτικό έργο μας. Η χρήση διαφορετικών όρων εξαρτάται από το κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο των τριών χωρών. Παρότι η **εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς (ΕΓΚ)** είναι νομικά θεσμοθετημένη σε χώρες, όπως η Σουηδία, βασίζεται πλήρως σε οργανισμούς σε χώρες, όπως η Ολλανδία. Έτσι, διαφορετικοί οργανισμοί και ενδιαφερόμενοι ενδέχεται να χρησιμοποιούν διαφορετικούς όρους. Κατά την ανάγνωση του *εγχειριδίου*, είναι σημαντικό να έχετε στον νου αυτές τις διαφορές. Προς διευκόλυνση της κατανόησης και για την αποφυγή παρερμηνείας, έχουμε συμπεριλάβει το παρακάτω γλωσσάρι όρων, στο πλαίσιο της **διδασκαλίας γλώσσας κληρονομιάς**. Σημειώστε ότι οι ακαδημαϊκές συζητήσεις σχετικά με αυτούς τους όρους και τις ερμηνείες τους είναι διαρκείς.

Κοινοτική γλώσσα είναι η γλώσσα που ομιλείται από μια συγκεκριμένη γλωσσική ή πολιτισμική κοινότητα εντός μιας μεγαλύτερης κοινότητας και η οποία συχνά διατηρείται μέσω κοινωνικών δικτύων, πολιτισμικών πρακτικών και κοινοτικών οργάνων. Μπορεί να διαφέρει από την κυρίαρχη κοινωνική γλώσσα και συνήθως χρησιμοποιείται σε αλληλεπιδράσεις εντός της κοινότητας και πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Κυρίαρχη γλώσσα είναι η γλώσσα που χρησιμοποιείται ευρέως στην κοινωνία και συνήθως σχετίζεται με επίσημες λειτουργίες, την εκπαίδευση και τη δημόσια ζωή. Συνώνυμοι όροι είναι η **γλώσσα της πλειοψηφίας**, η **επίσημη γλώσσα**, η **εθνική γλώσσα**, η **γλώσσα της χώρας υποδοχής** και η **θεσμική γλώσσα**.

Πρώτη γλώσσα (Γ1)¹ είναι η πρώτη γλώσσα που μαθαίνει κάποιος και θεωρείται ένας σαφής όρος επειδή αποτυπώνει ξεκάθαρα μια χρονολογική σειρά στη γλωσσική εκμάθηση. Καθώς δεν μαθαίνουν όλα τα άτομα μόνο μία γλώσσα από τη γέννησή τους, ο όρος μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί στον πληθυντικό για να περιγράψει την παράλληλη εκμάθηση δύο ή περισσότερων γλωσσών χωρίς ιεραρχικές διακρίσεις. Μια **δεύτερη γλώσσα (Γ2)** είναι μια γλώσσα που μιλάει κάποιος επιπλέον της **πρώτης γλώσσας**.

Η **οικογενειακή γλώσσα**¹ είναι η γλώσσα ή οι γλώσσες που χρησιμοποιούνται εντός της οικογένειας, που συχνά διαφέρουν από αυτήν ή αυτές του κοινωνικού περιγύρου. Σε αντίθεση με τη **γλώσσα κληρονομιάς**, εστιάζει σε όλο το γλωσσικό ρεπερτόριο της οικογένειας, συμπεριλαμβανομένων μικτών μορφών, και όχι τόσο στην καταγωγή ή στην ακολουθία απόκτησης.

Η **γλώσσα κληρονομιάς (ΓΚ)**¹ είναι μια γλώσσα που μαθαίνεται κυρίως στο σπίτι και η οποία δεν είναι η κυρίαρχη κοινωνική γλώσσα στη χώρα διαμονής. Συχνά συσχετίζεται με την προέλευση ή ταυτότητα, παρότι η πραγματική χρήση της γλώσσας μπορεί να διαφέρει από τις **εθνικές** ή τις **επίσημες γλώσσες**.

Η **εκπαίδευση σε γλώσσα κληρονομιάς (ΕΓΚ)** είναι μια εκπαιδευτική προσέγγιση που εστιάζει στη διδασκαλία και τη διατήρηση μιας γλώσσας με την οποία οι διδασκόμενοι έχουν μια οικεία ή πολιτισμική σύνδεση, αλλά η οποία δεν είναι η κυρίαρχη κοινωνική γλώσσα. Έχει ως στόχο την ανάπτυξη της γλωσσικής επάρκειας, της πολιτισμικής γνώσης και της ταυτότητας από τους ομιλητές

γλωσσών κληρονομιάς, απαντώντας συχνά σε κενά που οφείλονται στην περιορισμένη έκθεση ή στην μη επίσημη εμπέδωση στο σπίτι. Είναι επίσης γνωστή και ως **εκπαίδευση στη γλώσσα καταγωγής (ΕοΓΚ)**.

Η **Διδασκαλία Γλωσσών Κληρονομιάς (ΔΓΚ)** αποτελεί την πρακτική εφαρμογή της διδασκαλίας στη γλώσσα κληρονομιάς, γνωστή και ως **διδασκαλία γλωσσών καταγωγής**.

Η **γλώσσα καταγωγής** είναι η γλώσσα που ομιλείται κυρίως εντός της οικογένειας ή του νοικοκυριού, ανεξάρτητα από το αν είναι η **γλώσσα της πλειοψηφίας**. Συχνά λειτουργεί ως το μέσο για την αρχική επικοινωνία και την πολιτισμική μετάδοση στο σπίτι.

Η **γλώσσα της σχολικής εκπαίδευσης** είναι η γλώσσα που χρησιμοποιείται ως μέσο διδασκαλίας στην επίσημη εκπαίδευση.

Η **μειονοτική γλώσσα** είναι μια γλώσσα που ομιλείται από μια μικρότερη ομάδα σε μια περιοχή, συχνά χωρίς να έχει επίσημο χαρακτήρα.

Η **μητρική γλώσσα (ΜΤ)**¹ είναι ένας συνήθης όρος

που χρησιμοποιείται για την **πρώτη γλώσσα** που μαθαίνει κάποιος, αν και η σημασία της μπορεί να ποικίλλει: μπορεί να αναφέρεται στη γλώσσα ταυτοποίησης, στη γλώσσα που γνωρίζει κάποιος καλύτερα ή σε αυτήν που χρησιμοποιείται πιο τακτικά. Συχνά συνδέεται με συζητήσεις σχετικές με τον πολιτισμό και την ταυτότητα.

Η **εκπαίδευση στη μητρική γλώσσα (ΕΜΓ)** είναι παρόμοια αναφορικά με τον ορισμό της με την **Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς**.

Πολυγλωσσία είναι η ικανότητα χρήσης δύο ή περισσότερων γλωσσών με επάρκεια.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

¹ Triulzi, M, Winter, C & Maahs, I. (2023) "Erstsprache, Muttersprache, Herkunftssprache oder Familiensprache? Eine Analyse von Portfolioarbeiten Lehramtsstudierender zu Bezeichnungspraktiken sprachlicher Heterogenität im Kontext von Mehrsprachigkeit", Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht. 28(2):57–87. doi: 10.48694/zif.3644.

Η φωτογραφία τραβήχτηκε κατά τη διάρκεια μαθήματος σομαλικών από έναν από τους εκπαιδευτικούς του προγράμματος, τον Magan Tahir. Διδάσκει σομαλικά ως γλώσσα κληρονομιάς στην Ολλανδία, στο ISK Piter Je Iles στην πόλη Λέουαρντεν. Λήψη φωτογραφίας από: Abbas Nashab

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Φανταστείτε μια αίθουσα διδασκαλίας, όπου έχει σημασία η φωνή κάθε παιδιού — όχι μόνο στη γλώσσα της χώρας στην οποία ζει, αλλά και στη γλώσσα που ομιλείται στο σπίτι του, στην οικογένειά του και που ορίζει την ταυτότητά του. Για πολλούς μαθητές σε όλη την Ευρώπη, κάτι τέτοιο δεν ισχύει ακόμη. Οι γλώσσες κληρονομιάς συχνά παραμένουν αφανείς στο σχολείο, παρότι αποτελούν σημαντικό μέρος της πολιτιστικής και γνωσιακής ανάπτυξης των παιδιών. Το έργο *Your Language Counts!* δημιουργήθηκε από την πεποίθηση ότι αυτές οι γλώσσες δεν είναι εμπόδια αλλά γέφυρες — γέφυρες για συμπερίληψη, ακαδημαϊκή επιτυχία και μια πλουσιότερη και πιο ευρεία κοινωνία.

Η αναγνώριση και η αξιολόγηση του γλωσσικού υπόβαθρου των διδασκόμενων είναι κάτι παραπάνω από μια πολιτισμική επιβεβαίωση — είναι μια παιδαγωγική αναγκαιότητα σε μια εποχή κινητικότητας και πολυγλωσσίας. Σχολεία που ασπάζονται αυτήν την ποικιλομορφία, προωθούν την ισότητα, την αίσθηση του ανήκειν και την εκπαιδευτική επιτυχία για όλους.

Το παρόν *εγχειρίδιο* είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας οκτώ Ευρωπαίων συνεργατών του έργου Erasmus+ «Your Language Counts! Όλες οι γλώσσες έχουν σημασία σε μια πολύγλωσση κοινωνία, ξεκινώντας από το σχολείο.» Συγκεντρώνει εμπειρίες από εκπαιδευτικούς, ερευνητές, διευθυντές σχολείων και κοινότητες που μοιράζονται ένα κοινό όραμα: να μην είναι οι γλώσσες κληρονομιάς περιφερειακής αλλά κεντρικής σημασίας για τις ταυτότητες και τις εκπαιδευτικές διαδρομές αμέτρητων διδασκόμενων.

Σε αυτόν τον οδηγό, θα βρείτε πρακτικές ιδέες, πλαίσια εργασίας και παραδείγματα από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες, καθώς επίσης στρατηγικές για την ενεργή συμμετοχή μαθητών, εκπαιδευτικών και οικογενειών σε αυτήν τη διαδικασία. Εξετάζει ευκαιρίες όσο και προκλήσεις και παρέχει εργαλεία για να βοηθήσει τους οργανισμούς να μεταβούν από τη θεωρία στην πράξη.

Ελπίζουμε αυτές οι σελίδες να σας εμπνεύσουν ώστε να αναλάβετε δράση, να πειραματιστείτε και να συνεργαστείτε. Είτε είστε εκπαιδευτικός που αναζητά ιδέες για την τάξη, είτε άτομο υπεύθυνο για τη διαμόρφωση της σχολικής πολιτικής ή συνήγορος για τη γλωσσική ποικιλομορφία, το παρόν εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί για εσάς. Ας αποτελέσει αφορμή για συζητήσεις, ας προκαλέσει εδραιωμένες αντιλήψεις,

και ας ανοίξει τις πόρτες για κάθε παιδί του οποίου η γλώσσα καταγωγής αξίζει να ακούγεται.

Καλώς ήρθατε στο έργο *Your Language Counts!* και σας ευχαριστούμε που είστε μέρος αυτής της πολύγλωσσης διαδρομής.

Η ομάδα του έργου *Your Language Counts!*

Η ομάδα του έργου *Your Language Counts!*

Dr. Constanze Ackermann-Boström

Yvette Ahonen

Marianna Aivazova

Larissa Aksinovits

Dr. Tatjana Atanasoska

Sabine Brachmann-Bosse

Clarissa Diekmann

Christian Feser

Dr. Erkan Gürsoy

Elina Helmanen

Camilla Holmén

Laura Hytti

Dr. Karijn Helsloot

Marianthi (Mara) Kyrou

Simeon Oxley

Cláudia Pinto

Marta Prats

Dr. Anne Reath Warren

Elisabeth C. Schmidt

Prof. Dr. Tobias Schroedler

Aliki Tzatha

Judith Wunderlich

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ

Το παρόν *εγχειρίδιο* παρέχει μια σύνοψη του έργου *Your Language Counts!*, παρουσιάζοντας τους στόχους, τη δομή και δραστηριότητες από διαφορετικές οπτικές. Το έργο *Your Language Counts!* προωθεί την Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς (ΕΓΚ) σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για να βοηθήσει στην ακαδημαϊκή επιτυχία των μαθητών και στην ενίσχυση της ανάπτυξης της πολυγλωσσικής ταυτότητάς τους. Έχει επίσης ως στόχο να ενισχύσει τις δεξιότητες των εκπαιδευτικών και να διευρύνει τις πρακτικές ΕΓΚ σε χώρες της ΕΕ με την ανάπτυξη και την κοινοποίηση βέλτιστων πρακτικών που ενθαρρύνουν τη γλωσσική ποικιλομορφία.

Στην εισαγωγή περιγράφονται το υπόβαθρο του έργου, ο σχεδιασμός του έργου, οι στόχοι και το χρονικό πλαίσιο. Το κεφάλαιο 2 περιγράφει συνοπτικά τον ρόλο των γλωσσών κληρονομιάς και την εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς στην Ευρώπη και εξετάζει τη συγκεκριμένη κατάσταση στις τρεις χώρες που συμμετέχουν. Η Σουηδία και η Φινλανδία επελέγησαν επειδή η Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς είναι ενσωματωμένη στα επίσημα εκπαιδευτικά συστήματά τους, ενώ στην Ολλανδία η Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς δεν είναι μέρος του επίσημου εκπαιδευτικού προγράμματος.

Βασικό στοιχείο του έργου ήταν το πιλοτικό σχέδιο, συνοδευόμενο από μηνιαίες συναντήσεις των εκπαιδευτικών, οι οποίες είχαν σχεδιαστεί για την προώθηση μιας ευρύτερης διδακτικής προσέγγισης στο ζήτημα της ΕΚΓ. Το κεφάλαιο 3 περιλαμβάνει το περιεχόμενο και τις δραστηριότητες του *πιλοτικού σχεδίου* όπως διαμορφώθηκαν από τους 18 συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς.

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο ήταν η διαρκής *αξιολόγηση*, που είχε αναλάβει ένας εξωτερικός συνεργάτης εκτός Σουηδίας, Φινλανδίας και Ολλανδίας για τη διασφάλιση της αμεροληψίας. Αυτή η *αξιολόγηση* περιελάμβανε δύο γύρους συνεντεύξεων με εκπαιδευτικούς και έρευνες με μαθητές σχετικά με τις εμπειρίες τους με την Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς. Λεπτομέρειες της διαδικασίας *αξιολόγησης* μαζί με τα σχετικά συμπεράσματα υπάρχουν στο κεφάλαιο 4.

Και στις τρεις χώρες, εφαρμόστηκαν διάφορες δραστηριότητες ευαισθητοποίησης γύρω από την ΕΓΚ. Στο κεφάλαιο 5 θα βρείτε παραδείγματα διαφόρων δράσεων και εμπλοκής των κοινοτήτων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του έργου. Το τελευταίο κεφάλαιο παρέχει πληροφορίες για τον οδικό χάρτη και παρουσιάζει συστάσεις αντλούμενες από το έργο, ενώ προτείνει μελλοντικά βήματα για την περαιτέρω ενίσχυση της ΕΓΚ σε ευρωπαϊκά πλαίσια.

Όλες οι αναφορές σε αυτό το έργο έχουν συγκεντρωθεί σε μια λίστα αναφορών στο τέλος του εγγράφου. Στο παράρτημα του παρόντος *εγχειριδίου*, οι αναγνώστες θα βρουν επιπλέον υλικό, συμπεριλαμβανομένων δειγμάτων πόρων διδασκαλίας στις έξι γλώσσες του έργου (αραβικά, περσικά, ρωσικά, σομαλικά, τουρκικά και ουκρανικά), καθώς επίσης πληροφορίες και συμβουλευτικό υλικό για την Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς που αναπτύχθηκε στο παρόν έργο.

Το εγχειρίδιο έχει σχεδιαστεί για να αποτελέσει ένα πρακτικό εργαλείο για δασκάλους, εκπαιδευτικούς, φορείς χάραξης πολιτικής και ενδιαφερόμενους φορείς που εργάζονται για να προάγουν την εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς και να ενισχύσουν την πολυγλωσσία σε όλη την Ευρώπη.

1 ΤΟ ΕΡΓΟ YOUR LANGUAGE COUNTS!

Συγγραφείς: Sabine Brachmann-Bosse & Elisabeth C. Schmidt

1.1 Πλαίσιο του έργου

Το έργο *Your Language Counts!* —μια πρωτοβουλία του Goethe-Institut Σουηδίας— έχει ως στόχο την προώθηση της εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς (ΕΓΚ) και ως εκ τούτου την ενίσχυση της γλωσσικής ποικιλομορφίας. Εστιάζοντας στη σημασία των γλωσσών κληρονομιάς, το έργο αυτό αποσκοπεί στο να δημιουργήσει μια υποστηρικτική πλατφόρμα, όπου διαφορετικές γλωσσικές κοινότητες μπορούν να μοιράζονται πόρους για την προώθηση και την ανάπτυξη των μοναδικών γλωσσικών και πολιτισμικών κληρονομιών τους.

Οι μητρικές γλώσσες παίζουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της γλώσσας, της ταυτότητας, της προσωπικότητας και της σκέψης ενός παιδιού.

Ως αποτέλεσμα της αυξανόμενης διακρατικής μετανάστευσης, τα παιδιά σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες μιλούν γλώσσες πέραν της γλώσσας πλειοψηφίας της χώρας στην οποία ζουν και πηγαίνουν σχολείο. Για τα παιδιά των οικογενειών που έχουν μεταναστεύσει πρόσφατα, αυτό σημαίνει ότι έρχονται αντιμέτωπα με μια κατάσταση ένταξης σε ένα νέο σχολικό σύστημα με μια νέα γλώσσα στη χώρα προορισμού. Παιδιά πολύγλωσσων οικογενειών στη χώρα μπορεί να έχουν ποικίλα επίπεδα επάρκειας στη γλώσσα ή στις γλώσσες που μιλούν στο σπίτι όσο και σε αυτήν ή αυτές που χρησιμοποιούνται στα σχολεία. Η πολυγλωσσία εκλαμβάνεται ως κάτι θετικό από το σχολείο. Όντως, το Συμβούλιο της Ευρώπης προωθεί την πολυγλωσσική ικανότητα στους Ευρωπαίους πολίτες. Ωστόσο, για παιδιά που ήδη μιλούν άλλες γλώσσες από τη γλώσσα της πλειοψηφίας όταν αρχίζουν το σχολείο, μπορεί να υπάρχουν άλλες, πιο αρνητικές επιπτώσεις. Οι γλώσσες που μιλούν ήδη τα παιδιά σπάνια αξιοποιούνται ως πόροι για μάθηση στο νέο σχολικό πλαίσιο, ούτε και προσφέρονται ως γλωσσικά μαθήματα. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε προκλήσεις αναφορικά με την παρακολούθηση των μαθημάτων (σε μια νέα γλώσσα, για πρόσφατους μετανάστες)

ή με αισθήματα αποξένωσης («ετερότητα») και απομόνωσης.

Μακροχρόνιες μελέτες δείχνουν ότι η προώθηση των δεξιοτήτων μητρικής γλώσσας σε πολύγλωσσους μαθητές, προσφέροντας μαθήματα γλωσσών για τη συγκεκριμένη γλώσσα στο σχολείο, διευκολύνει τη μάθηση μιας νέας γλώσσας και αυξάνει συνολικά την επιτυχή ένταξη. Από τη δεκαετία του 1970, στα σχολεία της Σουηδίας και της Φινλανδίας προσφέρεται η εκπαίδευση στη μητρική γλώσσα (ΕΜΓ) για μαθητές που δεν έχουν τα σουηδικά ή τα φινλανδικά ως μητρική τους γλώσσα. Η εμπειρία δείχνει ότι η εκπαίδευση στη μητρική γλώσσα συμβάλλει θετικά στην ενσωμάτωση. Συγχρόνως, προκύπτουν οργανωτικές προκλήσεις σχετικά με την εκπαίδευση, το εκπαιδευτικό προσωπικό και το ωράριο. Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Ολλανδίας¹, η εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς δεν υπάρχει ακόμη στα συστήματα τυπικής εκπαίδευσης, ή υπάρχει μόνο περιθωριακά.

Σκοπός της πρωτοβουλίας ήταν η απάντηση στην αυξανόμενη ανάγκη για καλά οργανωμένη διδασκαλία μητρικής γλώσσας στην τυπική εκπαίδευση στην Ευρώπη, έχοντας το σουηδικό σύστημα ως μοντέλο πρότυπο και προσπαθώντας να το μεταφέρουμε στο ολλανδικό και το φινλανδικό πλαίσιο.

1.2 Συνεργάτες

Το έργο *Your Language Counts!* υποστηρίζεται από μια ευρεία ομάδα συνεργατών, καθένας εκ των οποίων συνεισφέρει μοναδικές εμπειρίες και πόρους για την επίτευξη των στόχων του έργου. Αυτοί οι συνεργάτες περιλαμβάνουν:

- Goethe-Institut Σουηδίας: Ένας παγκόσμιος πολιτιστικός οργανισμός που προωθεί τη γερμανική γλώσσα και τη διεθνή πολιτιστική συνεργασία. Το Goethe-Institut ηγείται του έργου, παρέχοντας στρατηγικό προσανατολισμό και πόρους.
- ΕΛΙΞ - Conservation Volunteers Greece: Μια μη κυβερνητική οργάνωση, με έδρα την Αθήνα, που εστιάζει στην εθελοντική υπηρεσία και την εκπαίδευση. Η ΕΛΙΞ προωθεί την προσωπική ανάπτυξη

¹ Η Εκπαίδευση στη Μητρική Γλώσσα (ΕΜΓ) αποτελούσε μέρος της επίσημης εκπαίδευσης το διάστημα 1998-2004. (Turkenburg 2001)

μέσα από την ενεργό συμμετοχή στην κοινωνική προσφορά, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διατήρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς.

- Eheten för flerspråkighet (EFF): Η μονάδα για την πολυγλωσσία στην Ουψάλα της Σουηδίας, συντονίζει και παρέχει εκπαίδευση στη μητρική γλώσσα (EMΓ) σύμφωνα με τον σουηδικό νόμο για την εκπαίδευση. Η ένωση EFF υποστηρίζει το έργο παρέχοντας ειδικευμένη γνώση στην πολυγλωσσική εκπαίδευση.
- Familia ry: Μια ομάδα συνηγορίας με έδρα το Ελσίνκι στη Φινλανδία που ασχολείται με την προώθηση της πολυγλωσσίας και την υποστήριξη πολύγλωσσων οικογενειών. Η οργάνωση Familia εργάζεται στενά με κοινότητες για την προώθηση της εκπαίδευσης στη μητρική γλώσσα και την πολιτισμική ένταξη.
- Oman Äidinkielen Opettajat ry (ΟΑΟ): Η Φινλανδική Ένωση Καθηγητών Γλωσσών Κληρονομιάς που υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς, παρέχοντας πόρους, εκπαίδευση και ένα δίκτυο συνεργασίας.

- Stichting Taal naar Keuze (TnK): Το ολλανδικό ίδρυμα έχει έδρα το Άμστερνταμ και προσφέρει στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης τις επίσημα εγκεκριμένες γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων και συγκεκριμένων γλωσσών καταγωγής. Το TnK συνεργάζεται με καταρτισμένους ειδικούς γλώσσας για την ανάπτυξη εκπαιδευτικού περιεχομένου και την παροχή καθοδήγησης τόσο σε σχολεία όσο και διαδικτυακά.
- Universität Duisburg-Essen (UDE): Ένα κορυφαίο, ερευνητικό πανεπιστήμιο στη Γερμανία που συνεισφέρει ακαδημαϊκή γνώση και ερευνητική υποστήριξη στο έργο. Το UDE εστιάζει στην ανάπτυξη αποτελεσματικών μοντέλων και στρατηγικών εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς.
- Πανεπιστήμιο της Ουψάλα: Ένα αναγνωρισμένο κύριος πανεπιστήμιο στη Σουηδία το οποίο παίζει σημαντικό ρόλο στο έργο αναπτύσσοντας και τεστάροντας τις εκπαιδευτικές δραστηριότητες. Το πανεπιστήμιο της Ουψάλα συμβάλλει επίσης και στη διαρκή αξιολόγηση και διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου.

Εκπαιδευτικοί από την Ολλανδία κατά την επίσκεψή τους στην Ουψάλα για συνάντηση με Σουηδούς συναδέλφους τους μπροστά από το κτήριο EFF (Eheten för Flerspråkighet).

1.3 Στόχοι του έργου

Οι πρωταρχικοί στόχοι του έργου *Your Language Counts!* είναι οι εξής:

Ενίσχυση εκπαιδευτικών μεθόδων διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Προώθηση της διδασκαλίας και της εκμάθησης γλωσσών κληρονομιάς σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την ενίσχυση της ακαδημαϊκής επίδοσης και της πολιτιστικής ταυτότητας των μαθητών.

Υποστήριξη των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς: Παροχή ενός **Δικτύου Εκπαιδευτικών «Η γλώσσα σου μετράει»** για εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς, ώστε να ανταλλάσσουν εμπειρίες, να μοιράζονται πόρους και να συνεργάζονται στις βέλτιστες πρακτικές.

Προώθηση της εκπαίδευσης στις γλώσσες κληρονομιάς σε άλλες χώρες της ΕΕ:

Ευαισθητοποίηση και ενθάρρυνση για την υιοθέτηση πρακτικών εκπαίδευσης στις γλώσσες κληρονομιάς σε άλλες χώρες της ΕΕ, προωθώντας τη γλωσσική ποικιλομορφία και την πολιτισμική κατανόηση σε όλη την περιοχή.

Αυτοί οι στόχοι έχουν σχεδιαστεί για τη δημιουργία ενός υποστηρικτικού και συμπεριληπτικού εκπαιδευτικού περιβάλλοντος που εκτιμά τη γλωσσική ποικιλομορφία και την πολιτιστική κατανόηση.

1.4 Το χρονοδιάγραμμα του έργου

Κατά τη διάρκεια της τριήμερης προετοιμασίας τον Ιανουάριο του 2024 για την έναρξη του έργου, η ομάδα έργου δημιούργησε τέσσερις ομάδες εργασίας ως βάση του έργου. Το έργο τους οδήγησε στην ανάπτυξη του *πιλοτικού σχεδίου*, που βασίστηκε απευθείας στα συμπεράσματα αυτών των ομάδων. Το *πιλοτικό σχέδιο* στη συνέχεια λειτούργησε ως βάση για τη συνεργασία με εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης.

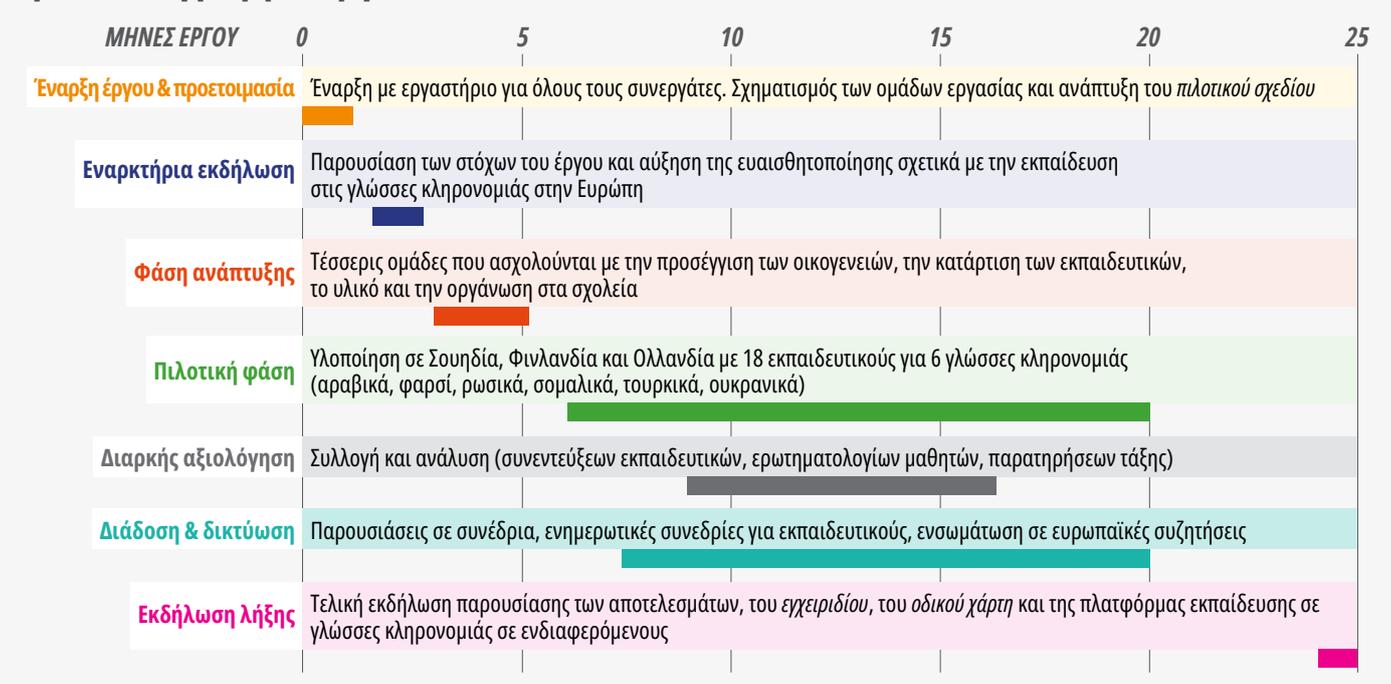
Η παρουσίαση του έργου στο κοινό έγινε τον Μάρτιο του 2024 στην εκδήλωση έναρξης. Σε αυτήν, παρουσιάστηκαν οι στόχοι του έργου και άνοιξε η συζήτηση για τη σημασία της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς στην Ευρώπη.

Παράλληλα με τις εργασίες σχεδιασμού στις ομάδες εργασίας, η ομάδα έργου συμφώνησε να ξεκινήσει μια πιλοτική πρωτοβουλία στις τρεις χώρες — Σουηδία, Φινλανδία και Ολλανδία— εστιάζοντας σε έξι γλώσσες κληρονομιάς: αραβικά, φαρσί, ρωσικά, σομαλικά, τουρκικά και ουκρανικά. Αυτές οι γλώσσες ομιλούνται ευρέως στις συμμετέχουσες χώρες και λειτουργούν ως αντιπροσωπευτικά παραδείγματα των γλωσσών κληρονομιάς εν γένει.

Το επόμενο βήμα ήταν η αναγνώριση δήμων και σχολείων που ήδη προσφέρουν διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς ή είχαν εκφράσει ενδιαφέρον για κάτι τέτοιο. Αυτή η διαδικασία οδήγησε στη δημιουργία

Απεικόνιση/Πίνακας για 1.4

Χρονοδιάγραμμα έργου

μιας ομάδας πιλοτικού έργου 18 εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς για τις έξι επιλεγμένες γλώσσες σε Σουηδία, Φινλανδία και Ολλανδία.

Η πιλοτική υλοποίηση ξεκίνησε και συνέχισε καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους 2024/2025 με την υποστήριξη διαρκών δραστηριοτήτων και κοινών επισκέψεων μελέτης. Αυτές οι επισκέψεις επέτρεψαν στους συνεργάτες και στους συνεργαζόμενους εκπαιδευτικούς να ανταλλάξουν εμπειρίες και να παρατηρήσουν πρακτικές για την εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς.

Συγχρόνως, πραγματοποιήθηκαν αρχικές, ενδιάμεσες και τελικές αξιολογήσεις μέσω συλλογής δεδομένων, ανάλυσης και υποβολής έκθεσης, διασφαλίζοντας τη διαρκή παρακολούθηση της προόδου και του αντίκτυπου.

Με βάση το πιλοτικό σχέδιο και τα αποτελέσματα αξιολόγησης, οι συνεργάτες εργάστηκαν από κοινού στα αποτελέσματα, ελέγχοντας και ολοκληρώνοντας τα συμπεράσματα του έργου.

Επιπλέον, τα μέλη της ομάδας έργου συμμετείχαν σε ακαδημαϊκά συνέδρια και συναντήσεις καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, πρόσφεραν συνεδρίες ενημέρωσης για ενδιαφερόμενους εκπαιδευτικούς και παρουσίασαν το έργο και τα αρχικά του ευρήματα σε σχετικές συζητήσεις στην Ευρώπη.

Τέλος, στο συνέδριο *Your Language Counts!* έγινε μια συγκεντρωτική παρουσίαση των αποτελεσμάτων, σηματοδοτήθηκε η ολοκλήρωση του έργου και κοινοποιήθηκαν τα συμπεράσματα στους συμμετέχοντες.

1.5 Ομάδες εργασίας — αποτελέσματα/συμπεράσματα

Η ομάδα έργου, που αποτελείτο από 18 ειδικούς, δημιούργησε τέσσερις ομάδες εργασίας στην αρχή του έργου. Κατά τη διάρκεια της αρχικής τριμήνιας φάσης, αυτές οι ομάδες εργάστηκαν σε συγκεκριμένους θεματικούς τομείς. Η σύνθεση αυτού του έργου παρουσιάστηκε στο *πιλοτικό σχέδιο*. Οι τέσσερις ομάδες εργασίας διαρθρώνονται γύρω από διακριτές πτυχές της πρωτοβουλίας και έχουν παράξει σημαντικά αποτελέσματα, όπως μεταξύ άλλων:

Επαφή με οικογένειες

Αυτή η ομάδα εργασίας επικεντρώθηκε στην επαφή με οικογένειες, ιδίως όταν οι γονείς μαθαίνουν τη γλώσσα φιλοξενίας με πιο αργούς ρυθμούς από τα

παιδιά τους και αντιμετωπίζουν αντικρουόμενες προτεραιότητες. Η ομάδα ανέπτυξε στρατηγικές για να βοηθήσει τις οικογένειες να κατανοήσουν τη σημασία της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς για τη μακροπρόθεσμη ευημερία του παιδιού τους, προωθώντας τη συμμετοχή σε μαθήματα γλώσσας κληρονομιάς και αξιοποιώντας τους εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς ως διαμεσολαβητές μεταξύ οικογενειών και επίσημης σχολικής διεύθυνσης. Μία από τις βασικές προκλήσεις της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς είναι ότι οι πληροφορίες για τη σημασία της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς δεν είναι άμεσα διαθέσιμες σε όλα τα πλαίσια και οι γονείς ενδέχεται να μην ξέρουν από πού να αρχίσουν. Γι' αυτό, η ομάδα εργασίας μοιράστηκε το δίκτυό της και μια βάση δεδομένων, ενώ επιπλέον συζήτησε πιθανούς τρόπους προσέγγισης των γονέων. Οι συνήθεις τρόποι επικοινωνίας με γονείς και φροντιστές είναι μέσω του σχολείου, των γραφείων μετανάστευσης, των ενεργών ΜΚΟ στην κοινότητα, των επίσημων ιστοτόπων, των κοινωνικών μέσων και άλλων γονέων που γνωρίζουν τη γλώσσα.

Κατάρτιση εκπαιδευτικών

Αυτή η ομάδα εργασίας επικεντρώθηκε στην ανάπτυξη μιας κατάρτισης κατάλληλης για εκπαιδευτικούς του έργου και αλλού.

Ένα από τα βασικά θέματα συζήτησης ήταν η δημιουργία ενός δικτύου μέσω του οποίου μπορούν να επικοινωνούν οι εκπαιδευτικοί. Η ομάδα συζήτησε τη δημιουργία μιας διεθνούς ομάδας στο Facebook ώστε να υπάρχει περιθώριο για συνεργασία, πληροφορίες και ανταλλαγή ιδεών. Η ομάδα εργασίας συζήτησε την ανάπτυξη πρακτικών συνεργασιών, π.χ. την εγκαθίδρυση συνεργατικών σχολείων και τάξεων και πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί να επηρεάσουν οικογένειες και κοινότητες για να αλλάξουν τη στάση τους απέναντι στη διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς. Σε ένα άλλο επίπεδο που βασίζεται περισσότερο στο μάθημα, η ομάδα εργασίας συζήτησε πώς θα μπορούσαν να παρέχουν κατευθυντήριες γραμμές στους εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς, όχι βάσει της γλώσσας και συζήτησαν σημεία επαφής της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς.

Κατά τη διάρκεια της περιόδου από τον Σεπτέμβριο του 2024 έως τον Μάιο του 2025, στο πιλοτικό έργο εργάστηκαν 18 εκπαιδευτικοί από τη Σουηδία, τη Φινλανδία και την Ολλανδία. Δημιουργήθηκε μια πλατφόρμα (*Δίκτυο Εκπαιδευτικών «Η γλώσσα σου μετράει»*) ώστε οι 18 εκπαιδευτικοί να ανεβάζουν υλικό που είχαν δημιουργήσει κατά τη διάρκεια του έργου και να μοιράζονται τις εμπειρίες τους

σχετικά με τις υπό δοκιμή δραστηριότητες. Κατά τη διάρκεια του έργου, συναντιούνταν τακτικά (μία φορά τον μήνα) με τον Simeon Oxley (από το EFF) για να συζητήσουν τις πιλοτικές δραστηριότητες, να μοιραστούν τις σκέψεις τους και να παρέχουν νέο υλικό. Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί είχαν την υποστήριξη τοπικών συνεργατών του έργου, όπως, λ.χ. *Taal naar Keuze (TnK)* στην Ολλανδία, *Oman Äidinkielen Opettajat ry (OÄO)* στη Φινλανδία και *Enheten för Flerspråkighet (EFF)* στη Σουηδία. Οι εκπαιδευτικοί είχαν επίσης την ευκαιρία και τον απαιτούμενο χρόνο για να έρθουν σε επαφή με τους συναδέλφους τους από άλλες χώρες και να ενισχύσουν την επαγγελματική τους εξέλιξη μέσα από εργαστήρια του έργου.

Εκπαιδευτικό υλικό

Αυτή η ομάδα εργασίας επικεντρώθηκε στην αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού των γλωσσών κληρονομιάς, προσδιορίζοντας εάν χρειαζόταν επίσημη έγκριση και δημιουργώντας άλλους τρόπους για τον ποιοτικό έλεγχο. Οι 18 εκπαιδευτικοί στην πιλοτική μελέτη μας όχι μόνο εξέτασαν δραστηριότητες που είχαν προταθεί στο πιλοτικό σχέδιο, αλλά ενθαρρύνθηκαν επίσης να δημιουργήσουν το δικό τους υλικό.

Οργάνωση της γλώσσας κληρονομιάς σε σχολεία και δήμους

Η ομάδα εργασίας εξέτασε αν η γλώσσα κληρονομιάς θα έπρεπε να είναι μέρος της εκπαίδευσης ή μια εξωσχολική δραστηριότητα, τον βέλτιστο χρόνο και την τοποθεσία για αυτά τα μαθήματα, τον πιθανό ρόλο ψηφιακών λύσεων, την ένταξη της ΔΓΚ από κοινού με άλλες γλωσσικές προϋποθέσεις, τα εργαλεία για την υποστήριξη της αξιολόγησης (όπως το Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς για τις Γλώσσες, κοινά γνωστό ως CEFR), την ένταξη ημιαπασχολούμενων εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς στην ευρύτερη σχολική κοινότητα και τον ρόλο των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς στην υποστήριξη των σπουδών στη μητρική γλώσσα. Η ομάδα εργασίας συγκέντρωσε βασικές προκλήσεις στην παροχή εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς σε κάθε χώρα που είναι μέρος του έργου και δημιούργησε μια λίστα με θέματα προτεραιότητας για ανάπτυξη.

1.6 Συμπεράσματα του έργου

Το έργο *Your Language Counts!* έχει συμβάλει σημαντικά στην προώθηση της γλωσσικής ποικιλομορφίας και στην πολιτισμική ανταλλαγή. Μέσα από διάφορες πρωτοβουλίες, το έργο ανέδειξε επιτυχώς τη σημασία της ανάπτυξης του γλωσσικού ρεπερτορίου πολύγλωσσων παιδιών και έχει προσφέρει πολύτιμους πόρους για την εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς. Τα βασικά συμπεράσματα του έργου περιλαμβάνουν την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου *οδικού χάρτη* για την υποστήριξη της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς στα σχολεία, ένα λεπτομερές *εγχειρίδιο εφαρμογής γλωσσών κληρονομιάς* για εκπαιδευτικούς, ένα διαδραστικό *δίκτυο εκπαιδευτικών «Η γλώσσα σου μετράει»* για ανταλλαγή πόρων και βέλτιστων πρακτικών και μια *έκθεση αξιολόγησης* για την αξιολόγηση των επιπτώσεων του έργου και την καθοδήγηση μελλοντικών προσπαθειών.

Ο *οδικός χάρτης* και οι σχετικές δραστηριότητες διάδοσης στοχεύουν σε μια σειρά από βασικά επιτεύγματα σε τουλάχιστον 12 κράτη μέλη της ΕΕ:

- Εκπαιδευτικοί που προσφέρουν ή επιθυμούν να προσφέρουν εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς, θα διαπιστώσουν ότι είναι ευκολότερο να εντοπίσουν εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς και εκπαιδευτικό υλικό, να συμπεριλάβουν γονείς και να οργανώσουν τάξεις γλωσσών κληρονομιάς.
- Εκπαιδευτικοί που δεν είχαν σκεφτεί ποτέ την εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς, θα ενημερωθούν για τη σημασία της και θα βρουν πολύτιμη υποστήριξη στο *εγχειρίδιο* και στο *δίκτυο εκπαιδευτικών «Η γλώσσα σου μετράει»*.
- Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής θα ενημερωθούν για τη σημασία της ΕΓΚ και θα βρουν τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τις συνθήκες του κανονιστικού πλαισίου στον οδικό χάρτη.
- Σε επίπεδο βάσης, η αξιολόγηση του έργου θα παρέχει στους ενδιαφερόμενους τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε να ασκήσουν πίεση στα τοπικά σχολικά συμβούλια για την υλοποίηση της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς.

Αναφορικά με τα αποτελέσματα του έργου, η έκθεση αξιολόγησης θα παρέχει πληροφορίες σε αρκετές βασικές πτυχές:

- Την σκοπιμότητα των συστάσεων που περιγράφονται στο εγχειρίδιο, ιδίως αυτών που εφαρμόστηκαν πιλοτικά σε σχολεία. Θα αξιολογήσει αν αυτές οι συστάσεις μπορούν να εφαρμοστούν ρεαλιστικά με δεδομένο τους περιορισμούς σε οικονομικό και οργανωτικό επίπεδο, καθώς και την έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού —κάτι σύνηθες στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Την αποτελεσματικότητα αυτών των προτάσεων στην άμβλυση και την αντιμετώπιση των κύριων προκλήσεων της παροχής εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Τη χρησιμότητα του εκπαιδευτικού δικτύου «Η γλώσσα σου μετράει» ως πόρου για την υποστήριξη της διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς στα σχολεία.

2 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ (ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ)

Συγγραφείς: Dr. Tatjana Atanasoska, Dr. Erkan Gürsoy, Clarissa Diekmann

2.1 Η σύγχρονη Ευρώπη στο πλαίσιο της μετανάστευσης

Οι ευρωπαϊκές κοινωνίες χαρακτηρίζονταν και εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται από τη μετανάστευση, και η μετανάστευση από και προς αλλά και εντός της Ευρώπης είναι μία από τις κύριες κινητήριες δυνάμεις πίσω από την αυξανόμενη σημασία της πολυγλωσσίας. Άτομα με μεταναστευτικό υπόβαθρο χρησιμοποιούν την κυρίαρχη γλώσσα της χώρας διαμονής τους και τις γλώσσες κληρονομιάς τους (Androutsopoulos, 2006, Duff, 2015). Έτσι, η πολυγλωσσία διαδραματίζει έναν κεντρικό ρόλο στην κατανόηση τόσο της αυτοαντίληψης όσο και της συμμετοχής στα κοινά των ανθρώπων που ζουν σε μεταναστευτικές κοινωνίες στη σημερινή Ευρώπη (Bozdağ & Karakasoglu, 2024).

Από την οπτική μιας μετα-μεταναστευτικής κοινωνίας, η γλωσσική ποικιλομορφία στην Ευρώπη διαμορφώνεται ειδικότερα από τις αποκαλούμενες γλώσσες κληρονομιάς (Woerfel et al., 2025). Σε αστικές περιοχές, περίπου κάθε δεύτερο παιδί γεννιέται σε μια οικογένεια μεταναστών (Gogolin, 2021). Σε αυτό το πλαίσιο, οι γλώσσες κληρονομιάς μπορούν επίσης να ταξινομηθούν ως μειονοτικές γλώσσες, καθώς ομιλούνται από εθνογλωσσικές κοινότητες χωρίς επίσημη αναγνώριση. Συχνά, αυτές οι γλώσσες έχουν χαμηλό κύρος και καμία επίσημη αναγνώριση εντός της ιεραρχικής κατάταξης των πλειοψηφικών γλωσσών (Benmamoun et al., 2010). Ωστόσο, σε χώρες με εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς ορισμένες από αυτές τις γλώσσες μπορούν να αποτελέσουν μέρος του επίσημου σχολικού συστήματος, όπως στη Σουηδία και τη Φινλανδία (βλ. παρακάτω). Αλλά, ορισμένες μειονοτικές γλώσσες έχουν περισσότερα δικαιώματα από άλλες και αυτές είναι οι μειονοτικές γλώσσες ιθαγενών/αυτόχθονων² που καθορίζονται μεμονωμένα από εθνικά κράτη (Bohnacker, 2025).

Οι πολύγλωσσες οικογένειες αντιμετωπίζουν σειρά προκλήσεων, με μία εκ των κυριότερων να είναι η διατήρηση της γλώσσας κληρονομιάς (ΓΚ). Οι γονείς συχνά προσπαθούν να ισορροπήσουν μεταξύ της υποστήριξης των παιδιών τους για την εμπέδωση τόσο της γλώσσας κληρονομιάς όσο και της γλώσσας της πλειοψηφίας (Sevinç, 2016). Παρότι τα παιδιά συνήθως έχουν κάποιο επίπεδο επάρκειας στη γλώσσα της πλειοψηφίας μέσω της επαφής τους με το σχολείο, η ανάπτυξη της γλώσσας κληρονομιάς παραμένει ακόμη αρκετά αβέβαιη, καθώς απαιτεί συνέπεια και συμβολή υψηλής ποιότητας, μια ευθύνη που αφορά κυρίως την οικογένεια. Αλλά η πιθανότητα συμμετοχής σε ΕΓΚ μπορεί να βοηθήσει οικογένειες με τη διαγενεακή διάδοση των γλωσσών κληρονομιάς.

Τα σχολεία στην Ευρώπη συχνά σιωπηρά ή ρητά περιμένουν από τους γονείς να υποστηρίξουν την εμπέδωση της θεσμικής γλώσσας, κάτι που θεωρείται απαραίτητο για την ακαδημαϊκή επιτυχία (Bezioglu-Göktolga & Yagmur, 2018). Γι' αυτό είναι σημαντικό να έχουμε επίγνωση των μακροπρόθεσμων συνεπειών της γλωσσικής διάκρισης που συμβάλλει στις διαδικασίες διάβρωσης και απώλειας της γλώσσας — ιδίως σε σχέση με τις γλώσσες κληρονομιάς (Bong et al., 2025). Ακόμη κι έτσι όμως, η ΕΓΚ μπορεί να λειτουργήσει υπέρ της ενίσχυσης και της υποστήριξης για την εξέλιξη των ΓΚ.

Η πολυγλωσσία δεν είναι ένα «νέο» πρόβλημα της δημόσιας εκπαίδευσης, που συνδέεται αποκλειστικά με τα πρόσφατα κύματα της παγκόσμιας μετανάστευσης. Τα ευρωπαϊκά έθνη-κράτη ήταν ιστορικά πολύγλωσσα και πρόσφατα αυτή η πολυγλωσσία αυξήθηκε μέσω των μεταναστευτικών ροών. Παρά αυτήν την πραγματικότητα, η πολυγλωσσία και η σχετική με τη μετανάστευση ετερογένεια στις σύγχρονες ευρωπαϊκές κοινωνίες εξακολουθεί να μην αντιμετωπίζεται ευρέως ως κανόνας εντός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων — από εκπαιδευτικούς, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής ή ακόμη και από τους ίδιους τους μαθητές (Rellstab, 2021).

Οι εκπαιδευτικές, γλωσσικές και διδακτικές έρευνες επισημαίνουν διαρκώς ότι οι γλώσσες κληρονομιάς έχουν εγγενή εκπαιδευτική αξία και θα πρέπει να αναγνωριστούν ως θεμιτά στοιχεία του επίσημου προγράμματος μαθημάτων σε μετά-μεταναστευτικές κοινωνίες (Woerfel et al., 2025).

² Στη Σουηδία υπάρχουν πέντε αναγνωρισμένες μειονοτικές γλώσσες (φινλανδικά, σάμι, μεένκιελι, ρομανί και γίντις). Στη Φινλανδία υπάρχουν τέσσερις μειονοτικές γλώσσες (σάμι, ρομανί, καρελιανά, νοηματική γλώσσα) και στην Ολλανδία υπάρχουν τρεις τοπικές γλώσσες (φριζικά, φλαμανδικά, νοηματική γλώσσα).

2.2 Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς στην Ευρώπη

Ένα από τα πιο σημαντικά εργαλεία για τη διατήρηση και την ανάπτυξη γλωσσικών δεξιοτήτων στις γλώσσες κληρονομιάς είναι η εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς (ΕΓΚ). Για πολλά χρόνια, το ερώτημα αν μια τέτοια διδασκαλία θα είχε νόημα στα εκπαιδευτικά συστήματα ήταν το αντικείμενο διαρκών συζητήσεων, τόσο σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής όσο και σε επίπεδο ακαδημαϊκής έρευνας. Στην πολιτική συζήτηση, υποστηρίχθηκε για καιρό ότι η ΕΓΚ μπορούσε να δικαιολογηθεί μόνο αν συνέβαλε άμεσα στην εκμάθηση της γλώσσας πλειοψηφίας, όπως είναι τα σουηδικά στη Σουηδία ή τα γερμανικά στη Γερμανία και την Αυστρία. Ωστόσο, αυτή η θέση έχει αναθεωρηθεί έκτοτε και αντικρούεται από την τρέχουσα έρευνα (Woerfel et al., 2025).

Παρότι προφίλ επιπολιτισμού που ενσωματώνουν τόσο την κυρίαρχη κουλτούρα όσο και την κουλτούρα κληρονομιάς γενικά σχετίζονται με πολλά ψυχολογικά οφέλη — όπως η ενισχυμένη αυτοεκτίμηση, η ευημερία και η ψυχική υγεία (Berry & Sabatier, 2010. Retortillo & Rodriguez, 2010)— το εκπαιδευτικό πλαίσιο σε όλη την Ευρώπη συχνά εξακολουθεί να προωθεί αφομοιωτικά μοντέλα. Σε πολλές περιπτώσεις, οι γλώσσες των μεταναστών θεωρούνται εμπόδιο για την ενσωμάτωση, ιδίως όταν προέρχονται από μη ευρωπαϊκά περιβάλλοντα (König et al., 2015, Liu & Evans, 2016, Sáenz-Hernández et al., 2023). Αυτή η τάση είναι ιδιαίτερα έντονη σε φυλετικές ομάδες, όπου η χρήση της γλώσσας συνδέεται με φυλετικές κοινωνικές δομές και συμπεράσματα για τους ίδιους τους ομιλητές (Khan & Gallego-Balsà, 2021, Rosa & Flores, 2017).

Η έρευνα έδειξε ότι η ΕΓΚ μπορεί να υποστηρίξει την ανάπτυξη δεξιοτήτων αλφαριθμητισμού τόσο στη γλώσσα κληρονομιάς όσο και στην κυρίαρχη γλώσσα (Ganuza & Hedman, 2019). Επιπλέον, η διατήρηση της γλώσσας συχνά συνδέεται με τη συνολική ευημερία. Γονείς που μπορούν να μεταδώσουν τη γλώσσα κληρονομιάς τους στα παιδιά τους συσχετίζονται επίσης με υψηλότερα επίπεδα ευημερίας για όλα τα μέλη της οικογένειας (De Houwer, 2017, Liu et al., 2009, Tseng & Fuligni, 2000). Η έλλειψη κοινής γλώσσας μέσα στο οικογενειακό περιβάλλον μπορεί να έχει επίσης αρνητικές επιπτώσεις στην οικογενειακή συνοχή, τη συναισθηματική εγγύτητα και την επικοινωνία (Portes & Hao, 1998, Soehl, 2016). Αυτή είναι μια πτυχή που θα έπρεπε επίσης να αφορά το σχολείο, καθώς η ευημερία των μαθητών

στην οικογένειά τους μπορεί να ενισχύσει την εκπαιδευτική επιτυχία.

Σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, τα παιδιά συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά προγράμματα γλωσσών κληρονομιάς σε κοινότητες (Gogolin, 2021). Ωστόσο, η ΕΓΚ δεν είναι ενσωματωμένη στα εθνικά σχολικά συστήματα σε όλες τις χώρες. Στο πλαίσιο των χωρών εταίρων του έργου μας, η ΕΚΓ περιλαμβάνεται στο εθνικό σχολικό σύστημα της Σουηδίας και της Φινλανδίας, καθώς επίσης της Αυστρίας και (εν μέρει) της Γερμανίας. Η Ολλανδία στο έργο μας αποτελεί ένα κυρίαρχο παράδειγμα όπου η διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς υπάρχει κυρίως εκτός του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, όπως στην περίπτωση της Γαλλίας και της Ιταλίας. Σε αυτές τις χώρες, η εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς προσφέρεται από κοινοτικούς οργανισμούς, θρησκευτικά ιδρύματα, πολιτιστικούς συλλόγους και σχολεία που λειτουργούν το Σάββατο, μεταξύ άλλων. Παρότι η ΕΓΚ ενσωματώνεται επίσημα σε ορισμένα ευρωπαϊκά σχολικά συστήματα, δεν θεωρείται κανονικό σχολικό μάθημα. Η διδασκαλία πραγματοποιείται συνήθως τις απογευματινές ώρες, ενώ δεν υπάρχει πρόγραμμα μαθημάτων σε όλες τις χώρες. Επιπλέον, οι μαθητές συνήθως έχουν περιορισμένο διδακτικό χρόνο και συχνά όχι παραπάνω από ένα μάθημα την εβδομάδα. Εμπειρικές μελέτες έχουν δείξει ότι η επάρκεια και η χρήση της γλώσσας κληρονομιάς μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην ακαδημαϊκή επίδοση μαθητών (Agirdag & Vanlaar, 2018) δίχως να παρεμποδίζουν την εμπέδωση ή την άριστη γνώση της θεσμικής γλώσσας (Tsai et al., 2012). Με δεδομένο ότι οι πολύγλωσσες οικογένειες φέρουν την κύρια ευθύνη της διατήρησης των γλωσσών κληρονομιάς — ιδίως σε κοινωνικοπολιτικά πλαίσια όπου η πολιτική δίνει προτεραιότητα στην εμπέδωση και χρήση της θεσμικής γλώσσας, πράγμα που ισχύει στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες — πρέπει να υπάρξει περισσότερη προσοχή στον ρόλο της επιλογής εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς για την υποστήριξη της ζωτικότητας της γλώσσας κληρονομιάς (Hollebeke et al., 2022).

Η ΕΓΚ παίζει σημαντικό ρόλο στην υποστήριξη της γλωσσικής και πολιτιστικής ανάπτυξης καθώς και στην ανάπτυξη της ταυτότητας των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Οι γλώσσες κληρονομιάς, που συνήθως ομιλούνται από τις οικογένειες, απαιτούν αποτελεσματική και δομική υποστήριξη για να διατηρηθούν. Παρότι οι οικογένειες παρέχουν καθημερινή χρήση (Melo-Pfeifer, 2015), οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς είναι τα

κεντρικά πρόσωπα στην προώθηση της χρήσης των γλωσσών κληρονομιάς στα εκπαιδευτικά ιδρύματα νομιμοποιώντας και επιβεβαιώνοντας έτσι τις πολυγλωσσικές ταυτότητες των μαθητών εντός και πέραν της τάξης (De Angelis, 2011, Menken & García, 2010, Haukås, 2016, Hélot & Laoire, 2011).

2.3 Προκλήσεις της εκπαίδευσης γλωσσών κληρονομιάς

Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης των παιδιών, το σχολικό περιβάλλον παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στην απόδοση αξίας και νομιμότητας σε συγκεκριμένες γλώσσες (Comellas et al., 2014, Johnson & Johnson, 2015, Sáenz-Hernández et al., 2021). Αυτό, με τη σειρά του επηρεάζει σημαντικά τον τρόπο που επικοινωνούν και εκφράζουν τις γλωσσικές και πολιτιστικές τους ταυτότητες οι μαθητές (Liu & Evans, 2016).

Τα ευρήματα αποκαλύπτουν ότι η εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς εξακολουθεί να κατέχει μια περιθωριακή θέση εντός του σχολικού συστήματος, μια συνθήκη που διαμορφώνει άμεσα τις πρακτικές και την επαγγελματική ταυτότητα των εκπαιδευτικών που απασχολούνται σε αυτό το πεδίο. Αυτή η περιθωριοποίηση μπορεί να ερμηνευτεί ως σύμπτωμα ευρύτερων δομικών ζητημάτων. Οι εκπαιδευτικοί ΓΚ λειτουργούν εντός ιστορικά προερχόμενων πλαισίων υποτίμησης όχι μόνο των αποκαλούμενων γλωσσών μεταναστών αλλά και των ατόμων και των κοινοτήτων που μιλιούν αυτές τις γλώσσες (Weichselbaum et al., 2024).

Σε λειτουργικό επίπεδο, οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς τείνουν να θεωρούν τους εαυτούς τους έμπειρους επαγγελματίες που αντιμετωπίζουν σημαντικές προκλήσεις εντός των θεσμικών πλαισίων. Από την έρευνα προέκυψαν δύο μείζονες διαστάσεις, ιδιαίτερα σημαντικές τόσο για τη θεσμική όσο και την ατομική θέση, καθώς και για την κατασκευή των επαγγελματικών ταυτοτήτων τους εντός ενός πλαισίου εκπαίδευσης μεταναστών: η περιθωριοποίηση και η αβεβαιότητα. Αυτοί οι όροι παραπέμπουν σκοπίμως στο έργο των Çinar και Davy (1998) και συμφωνούν με την επισφαλή κατάσταση της ΕΓΚ, όπως περιγράφηκε νωρίτερα στη βιβλιογραφία (Flubacher & Hägi-Mead, 2024).

Παρά τη σημασία τους, οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς (ΓΚ) παραμένουν μια ανεπαρκώς

μελετημένη ομάδα (βλ. Ansó Ros, 2021, Flubacher & Hägi-Mead, 2024). Σε κάθε περίπτωση αντιμετωπίζουν σειρά συστημικών προκλήσεων. Στα σχολεία, συχνά εξαιρούνται από τις ευρύτερες ομάδες διδασκαλίας, σπάνια ενσωματώνονται στην οικογένεια του σχολείου και συχνά δεν λαμβάνονται σοβαρά υπόψη ως επαγγελματίες. Σε πολλές περιπτώσεις, πρέπει να αντισταθούν ενεργά στη γλωσσική διάκριση (γλωσσισμός) — ιδίως όταν χρησιμοποιούν τη γλώσσα κληρονομιάς στην καθημερινή επικοινωνία με τους μαθητές τους εκτός τάξης (Dirim & Pokitsch, 2025, Ayten & Atanasoska, 2019).

Ένα περαιτέρω δομικό ζήτημα είναι αυτό της έλλειψης κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για πολλές γλώσσες κληρονομιάς. Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί χρειάζεται να δημιουργήσουν δικό τους υλικό, προσαρμοσμένο στους διδασκόμενους με ποικίλες ανάγκες. Οι τάξεις εκπαίδευσης γλωσσών κληρονομιάς είναι συχνά πολλών επιπέδων και πολλών γενεών, με μαθητές να διαφέρουν όχι μόνο σε ηλικία και επίπεδα επάρκειας, αλλά και σε δεξιότητες αλφαριθμητισμού — ιδίως σε γλώσσες που δεν χρησιμοποιούν το λατινικό αλφάβητο, σε αντίθεση με τις γλώσσες πλειοψηφίας, όπως τα δανικά, τα σουηδικά και τα φινλανδικά.

Παρότι οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς εργάζονται επίσημα στην τυπική εκπαίδευση σε κάποιες χώρες (όπως στη Σουηδία και τη Φινλανδία), οι συνθήκες απασχόλησής τους διαφέρουν σημαντικά συγκριτικά με εκπαιδευτικούς άλλων μαθημάτων. Συχνά πληρώνονται λιγότερο, απαιτείται να διδάσκουν σε πολλά σχολεία και σε πολλές περιπτώσεις, δεν μπορούν να αποκτήσουν θέσεις εργασίας πλήρους ωραρίου, ανάλογα με τη γλώσσα. Επιπλέον, για πολλές γλώσσες δεν υπάρχει πρόγραμμα κατάρτισης για εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς συνήθως έχουν σπουδάσει σε χώρες όπου η γλώσσα κληρονομιάς έχει επίσημο καθεστώς. Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς αναμένεται να είναι καταρτισμένοι ομιλητές της γλώσσας κληρονομιάς την οποία διδάσκουν. Πολλοί από αυτούς είναι μετανάστες πρώτης γενιάς στις χώρες όπου διδάσκουν τώρα (βλ. Guldenschuh et al., 2024).

Ένα άλλο χαρακτηριστικό που διαχωρίζει την εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς από άλλα σχολικά μαθήματα είναι η περιφερειακή της τοποθέτηση στη σχολική ημέρα. Στις περισσότερες περιπτώσεις, τα μαθήματα γλωσσών κληρονομιάς

προγραμματίζονται τα απογεύματα, μετά την ολοκλήρωση των τυπικών μαθημάτων. Παρότι έτσι αποφεύγονται προβλήματα με το πρόγραμμα, στέλνεται ένα σαφές μήνυμα ότι η ΕΓΚ δεν εντάσσεται στον βασικό κορμό της σχολικής ζωής (Bohnacker, 2025). Συχνά, οι μαθητές πρέπει να παραμένουν στο σχολείο μετά το πέρας των μαθημάτων, ενώ οι συμμαθητές και οι δάσκαλοί τους έχουν ήδη φύγει.

Μόνο μια μικρή μερίδα μαθητών με γλωσσικό υπόβαθρο που περιλαμβάνει γλώσσες κληρονομιάς παρακολουθεί στην πραγματικότητα ΕΓΚ. Για παράδειγμα, μόνο το 40% των μαθητών σε ένα δείγμα γερμανο-τουρκόφωνων και ένα 15% σε ένα δείγμα γερμανο-ρωσώφωνων ανέφερε ότι έλαβε Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς στο σχολείο (Usanova & Schnoor, 2021). Ο αριθμός μειώνεται μετά την υποχρεωτική εκπαίδευση, πράγμα που ισχύει ακόμη και για τη Σουηδία, παρότι η Σουηδία έχει ένα υψηλό ποσοστό παιδιών που παρακολουθούν μαθήματα ΕΓΚ σε σχέση με τη Γερμανία (το 55% όλων των παιδιών μιλούν μια γλώσσα κληρονομιάς). Αυτή η σύντομη επισκόπηση των στατιστικ αντικατοπτρίζει την περιορισμένη εκπαιδευτική υποστήριξη για τις γλώσσες κληρονομιάς εντός των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων σε όλη την Ευρώπη. Στις περισσότερες χώρες, η εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς προσφέρεται σε περιορισμένο αριθμό γλωσσών και συχνά ευθυγραμμίζεται με τις ιστορίες μετανάστευσης των αντίστοιχων εθνών-κρατών. Για παράδειγμα, στη Γερμανία, η εφαρμογή της ΕΓΚ μπορεί να ανιχνευθεί στις ευρωπαϊκές πολιτικές μετανάστευσης εργατικού δυναμικού της δεκαετίας του 1970, ιδίως σε σχέση με τους λεγόμενους 'οικονομικούς μετανάστες' (Gogolin, 2021). Παρόμοια δεδομένα ισχύουν και στην Ολλανδία.

Η απονομιμοποίηση της επαγγελματικής κατάρτισης μεταξύ των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς είναι αυξανόμενα εμφανής στις πρόσφατες μελέτες (Flubacher & Hägi-Mead, 2024). Παρόμοια ευρήματα έχουν παρατηρηθεί στην έρευνα σε πολύγλωσσους μαθητές (Dirim, Knappik & Thoma, 2018) και σε εκπαιδευόμενους εκπαιδευτικούς (Cushing, 2023). Ανεξάρτητα από την πραγματική επίσημη κατάρτιση ή την ευρεία διδακτική εμπειρία τους, οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς συχνά θεωρούνται λιγότερο ικανοί και λιγότερο καταρτισμένοι επαγγελματικά, ενισχύοντας την περιθωριοποίησή τους εντός των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

Παρ' όλα αυτά, οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς στη Φινλανδία ταυτίζονται σε μεγάλο βαθμό με το γλωσσικό και πολιτισμικό υπόβαθρο

των μαθητών τους και βλέπουν την εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς ως ζωτικής σημασίας για μελλοντικές ευκαιρίες. Οι ρόλοι επεκτείνονται πέρα από τη διδασκαλία — είναι άτομα της κοινότητας που υποστηρίζουν ενεργά την ποικιλομορφία, την ταυτότητα και την πολυγλωσσία στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, κάτι που αποτυπώνεται επίσης στα δεδομένα αυτού του έργου.

2.4 Οι τρεις χώρες και η εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς

2.4.1 Σουηδία

Συγγραφείς: Anne Reath Warren και Elisabeth C. Schmidt

Η Σουηδία αναφέρεται συχνά ως κορυφαίο παράδειγμα αναφορικά με την εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς (ΕΓΚ) στην Ευρώπη, λόγω της μακράς πολιτικής της στην παροχή κρατικά χρηματοδοτούμενης εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς εντός του δημόσιου σχολικού συστήματος. Από τη μεταρρύθμιση για τις γλώσσες καταγωγής το 1977, τα παιδιά με γλώσσα καταγωγής πέραν της σουηδικής γλώσσας δικαιούνται εκ του νόμου να λαμβάνουν ΕΓΚ ως μάθημα επιλογής (εκπαιδευτικός νόμος, 2010). Για να έχουν αυτό το δικαίωμα, οι μαθητές πρέπει να χρησιμοποιούν τη γλώσσα καθημερινά με τουλάχιστον έναν φροντιστή, και επίσης πρέπει να υπάρχουν τουλάχιστον πέντε μαθητές εγγεγραμμένοι στην ίδια γλώσσα σε έναν δήμο, μαζί με έναν καταρτισμένο εκπαιδευτικό. Ιστορικά, ο στόχος ήταν η ενίσχυση της ενεργής διγλωσσίας, με τις γλώσσες κληρονομιάς να θεωρούνται συμπληρωματικές για την εμπέδωση των σουηδικών (Reath Warren, 2017, Ganuza & Hedman, 2019).

Η ΕΚΓ, ωστόσο, παραμένει περιθωριοποιημένη στην πράξη. Η διδασκαλία συχνά πραγματοποιείται εκτός σχολικού ωραρίου, δεν έχει εγγυημένο διδακτικό χρόνο και διέπεται από ένα γενικό και όχι γλωσσικά προσδιορισμένο, αναλυτικό πρόγραμμα (Skolverket, 2022, Bohnacker, 2025). Από τη δεκαετία του 1990, οι δήμοι αποφασίζουν για τις ώρες ΕΓΚ που θα προσφερθούν που συνήθως είναι μόνο 40–60 λεπτά την εβδομάδα — πολύ λιγότερο από άλλα μαθήματα γλώσσας (Skolverket, 2008), κάτι που οδηγεί σε άνιση υλοποίηση. Παρά το γεγονός ότι είναι μέρος του εθνικού σχολικού συστήματος, η ΕΓΚ αντιμετωπίζεται

συμβολικά και δομικά ως κάτι επουσιώδες (Salö et al., 2018).

Το 2024/25, το 29% των μαθητών (σχεδόν 318.514) ήταν επιλέξιμοι για εκπαίδευση σε 187 γλώσσες κληρονομιάς και το 59% αυτών συμμετείχε ενεργά (επίσημα στατιστικά στοιχεία Σουηδίας, 2025). Η πιο συνηθισμένη γλώσσα στη διδασκαλία γλώσσας κληρονομιάς είναι τα αραβικά που μελέτησαν 48.990 μαθητές (επίσημα στατιστικά στοιχεία Σουηδίας, 2025). Παρότι η σουηδική νομοθεσία υποστηρίζει την ΕΓΚ τόσο για γλώσσες μεταναστών όσο και για εθνικές μειονοτικές γλώσσες, οι προκλήσεις εφαρμογής εξακολουθούν να υπάρχουν. Οι εκπαιδευτικοί συχνά δεν έχουν την επίσημο τίτλο εκπαίδευσης και τα εκπαιδευτικά προγράμματα κατάρτισης έχουν μειωθεί ή καταργηθεί (SOU, 2019:18, Bohmacker, 2022).

Ενώ το νομικό και πολιτικό πλαίσιο δράσης της Σουηδίας για την εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς παραμένει σχετικά προηγμένο συγκριτικά με άλλες ευρωπαϊκές χώρες (Salö et al., 2018), πρόσφατες πολιτικές αλλαγές έχουν ασκήσει νέα πίεση στην εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς. Παρά την υψηλή συμμετοχή σε συγκεκριμένες γλώσσες, οι απόψεις των οικογενειών και των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς εξακολουθούν να απουσιάζουν σε μεγάλο βαθμό από την έρευνα (Spetz, 2014, Bohmacker, 2022, 2023, Ganuza & Hedman, 2015).

2.4.2 Φινλανδία

Συγγραφέας: Larissa Aksinovits

Η διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς ξεκίνησε στη Φινλανδία το 1970 και αρχικά ίσχυσε για παιδιά προσφύγων από τη Χιλή (Ikonen, 2007). Στις μέρες μας, η ανάπτυξη της πολυγλωσσίας θεωρείται υψηλής σημασίας στο Εθνικό Πρόγραμμα Σπουδών για τη Βασική Εκπαίδευση (2014). Η Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς περιγράφεται στο πρόγραμμα σπουδών ως ένα υποστηρικτικό μάθημα, το οποίο όμως εξαιρείται από τον επίσημο κατάλογο των σχολικών μαθημάτων (Φινλανδική Εθνική Υπηρεσία για την Εκπαίδευση, 2014). Η ΕΓΚ είναι ένα προαιρετικό μάθημα με χαμηλή θέση αν συγκριθεί με τα γενικά μαθήματα που περιλαμβάνονται στο εθνικό βασικό πρόγραμμα μαθημάτων.

Στη Φινλανδία ο όρος «oman äidinkielen opetus» – η μητρική γλώσσα του μαθητή-χρησιμοποιείται για αυτό το προαιρετικό σχολικό μάθημα ώστε να ενδυναμώσει τη θέση της γλώσσας εντός του εκπαιδευτικού συστήματος. Τα μαθήματα πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια της σχολικής ημέρας των μαθητών, το οποίο διαφέρει από το συνηθισμένο μοντέλο διδασκαλίας γλώσσας κληρονομιάς σε σχολείο την Κυριακή που υπάρχει σε άλλες χώρες. Οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν μαθήματα γλώσσας μία φορά την εβδομάδα για 2 ώρες (90 λεπτά). Τα μαθήματα γλωσσών κληρονομιάς χρηματοδοτούνται σε μεγάλο βαθμό από το κράτος και συνήθως απαιτούνται τέσσερις μαθητές για τον σχηματισμό ενός τμήματος διδασκαλίας γλώσσας κληρονομιάς.

Ωστόσο, οι δήμοι αποφασίζουν για τον ελάχιστο αριθμό μαθητών που απαιτείται για τον σχηματισμό μιας ομάδας. Έτσι, ο ελάχιστος αριθμός μαθητών ποικίλλει από 6 έως 15 ανάλογα με τον δήμο. Με την εξάπλωση του ακροδεξιού λαϊκισμού που επηρεάζει και τις γλωσσικές πολιτικές γλώσσας, η διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς θεωρείται προαιρετική και όχι απαραίτητη και πόρος³ για την οικονομία εντός ενός δήμου. Στην πραγματικότητα, υπάρχουν περίπου 10–30 μαθητές διαφορετικών ηλικιών και γλωσσικής επάρκειας σε κάθε ομάδα ανάλογα με τον δήμο. Ορισμένοι δήμοι δεν προσφέρουν καθόλου εκπαίδευση στις μητρικές γλώσσες των μαθητών, καθώς είναι προαιρετικό. Επομένως, η κατάσταση αναφορικά με την προσβασιμότητα στην εκπαίδευση των μητρικών γλωσσών διαφέρει κατά πολύ για ομιλητές διαφορετικών γλωσσών σε άλλους δήμους/περιοχές.

Παρά ταύτα, η διδασκαλία γλώσσας κληρονομιάς εξακολουθεί να προσφέρεται σε πολλούς δήμους της Φινλανδίας εντός του σχολικού συστήματος, λόγω των διάφορων θετικών αποτελεσμάτων, όπως είναι η υποστήριξη του βασικού δικαιώματος των μαθητών στη γλώσσα καταγωγής/κληρονομιάς, στην ενδυνάμωση της ταυτότητας και των διαγενεακών σχέσεων, στην ενίσχυση της ένταξης και στην προώθηση της γλωσσικής ποικιλομορφίας ως κοινωνικού κεφαλαίου (Mäkelä, 2007). Πέραν αυτού, η διδασκαλία γλώσσας κληρονομιάς αναπτύσσει τις γνωσιακές δεξιότητες σκέψης των μαθητών, τη γλωσσική εκμάθηση και ευαισθητοποίηση, βελτιώνει την ψυχολογική ευημερία, καθώς για πολλούς

³ Η γλώσσα ως πόρος σημαίνει την αντιμετώπιση κάθε επιπλέον γλώσσας στο ρεπερτόριο ενός παιδιού ως εργαλείου για την κατανόηση ενός κειμένου ή μιας οδηγίας, ή τη σύνθεση ενός κειμένου. Μπορεί επίσης να ενισχύσει την προκοινωνική συμπεριφορά μέσω της αλλαγής της προοπτικής, καθώς παρέχει πληροφορίες για μια άλλη κουλτούρα.

μαθητές ένα μάθημα γλώσσας κληρονομιάς είναι το μόνο μέρος στο οποίο μπορούν να εκφραστούν και να ακουστούν με τον δάσκαλο γλώσσας κληρονομιάς να είναι ο μόνος ενήλικας στο σχολείο με τον οποίον μοιράζονται μια κοινή γλώσσα και ένα πολιτισμικό υπόβαθρο. Σε αυτήν την περίπτωση, ένας δάσκαλος γλώσσας κληρονομιάς είναι επίσης και διαμεσολαβητής και πρότυπο ρόλου ενός καταρτισμένου ενήλικα του ίδιου πολιτισμικού και γλωσσικού υπόβαθρου για μαθητές.

Στη Φινλανδία υπάρχουν περίπου 60 διαφορετικές γλώσσες καταγωγής/κληρονομιάς που διδάσκονται σε 84 δήμους (Εθνικός Οργανισμός Παιδείας της Φινλανδίας, 2024). Πάνω από 24.000 παιδιά με πολύγλωσσο υπόβαθρο συμμετέχουν σε μαθήματα γλώσσας καταγωγής, κάθε έτος. Ο πολύγλωσσος πληθυσμός της Φινλανδίας διαρκώς αυξάνεται. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Φινλανδικής Στατιστικής Αρχής (StatFin Database, 2023), οι μεγαλύτερες ομάδες γλωσσών μειονότητας είναι όσοι μιλούν ρωσικά (99.606), εσθονικά (50.202), αραβικά (41.311), αγγλικά (33.796), σομαλικά (25.654) και ουκρανικά (26.519).

2.4.3 Ολλανδία

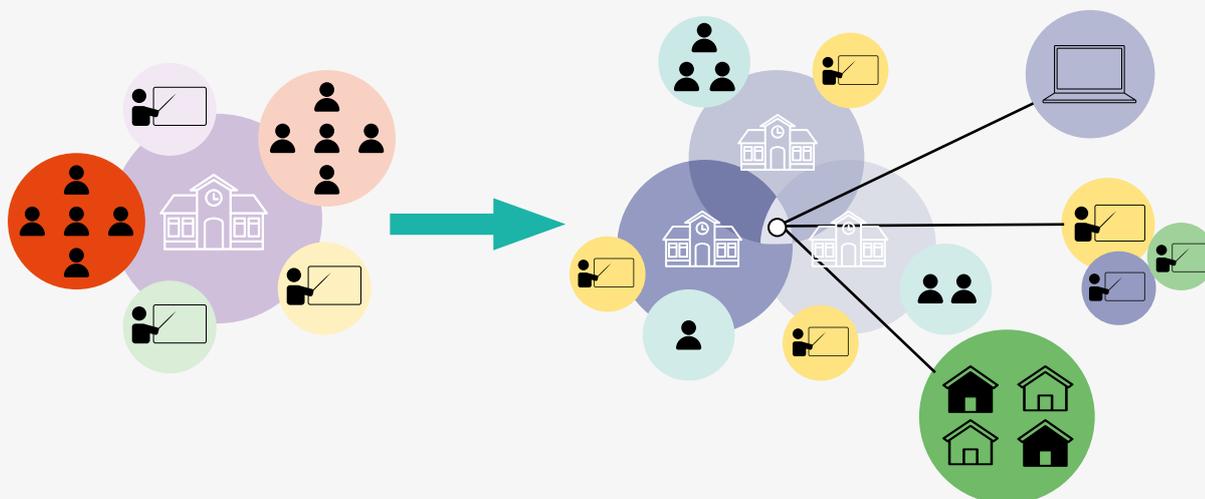
Συγγραφείς: Dr. Karijn Helsloot και Mara Kyrou

Στην Ολλανδία, το εθνικό πρόγραμμα σπουδών για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναγνωρίζει έναν περιορισμένο αριθμό γλωσσών καταγωγής ως σχολικά μαθήματα. Σε τάξεις σχολείων χαμηλότερης βαθμίδας δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, μια σχολική επιτροπή (*Bevoegd Gezag*) μπορεί να χορηγήσει στους μαθητές απαλλαγή από τη μελέτη γαλλικών και γερμανικών αν έχουν εγγραφεί σε κάποια από τις άλλες εγκεκριμένες ξένες γλώσσες, λ.χ. αραβικά, κινεζικά, ιταλικά, ρωσικά, ισπανικά ή τουρκικά. Το ίδιο μπορεί να χορηγηθεί και σε νεοεισερχόμενους μαθητές στο ολλανδικό σύστημα, οι οποίοι πρωτίτερα έχουν λάβει παρόμοια εκπαίδευση στο εξωτερικό. Στην ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε όλους τους μαθητές επιτρέπεται εκ του νόμου να επιλέξουν μεταξύ των προηγούμενων αναφερόμενων γλωσσών, συμπεριλαμβανομένων των γαλλικών και των γερμανικών, αλλά τα σχολεία έχουν τον τελευταίο λόγο σχετικά με τη διαθεσιμότητα των μαθημάτων. Ιστορικά, η ολλανδική εκπαιδευτική πολιτική περιελάμβανε δομημένη υποστήριξη γλωσσών κληρονομιάς μέσω του *Onderwijs in Eigen Taal en Cultuur (OETC)*, «Εκπαίδευση στη δική μου γλώσσα και πολιτισμό». Το OETC θεσπίστηκε το 1974 και σχεδιάστηκε για την υποστήριξη των παιδιών

Απεικόνιση/Πίνακας για 2.4.3

Ένα νέο μοντέλο εκπαίδευσης γλώσσας

Από 1 σχολείο, 1 μάθημα, 1 τάξη σε μια υβριδική, ολοκληρωμένη και συνεργατική γλωσσική εκπαίδευση

εργαζόμενων μεταναστών στην Ολλανδία. Ο στόχος ήταν διπλός: η προώθηση της ένταξης στην ολλανδική κοινωνία επιτρέποντας παράλληλα στους μαθητές να διατηρούν τις πολιτισμικές και γλωσσικές ρίζες τους. Το ΟΕΤC πρόσφερε διδασκαλία σε γλώσσες κληρονομιάς, όπως είναι τα τουρκικά, τα αραβικά και άλλες γλώσσες εντός του τυπικού σχολικού ωραρίου, συχνά από εκπαιδευτικούς με καταγωγή από τις χώρες των μαθητών.

Ωστόσο, στα τέλη της δεκαετίας του 1990, η στάση απέναντι στο ΟΕΤC άλλαξε, καθώς θεωρήθηκε ότι εφάρμοζε πολιτικές διακρίσεων με αποτέλεσμα να καταργηθεί το 1997. Στη θέση του, συστάθηκε το πρόγραμμα *Onderwijs in Allochtone Levende Talen (OALT)* «Εκπαίδευση στις Ξένες Γλώσσες». Το OALT προσφερόταν σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και υλοποιήθηκε μεταξύ 1998 και 2004, μεταθέτοντας την ευθύνη της διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς από την εθνική κυβέρνηση στους τοπικούς δήμους. Υπό το OALT, τα μαθήματα προσφέρονταν εξωσχολικά ή ως συμπληρωματικά προγράμματα, κάτι που σήμαινε ότι δεν υπήρχε ο επίσημος χαρακτήρας στο σχολικό πρόγραμμα μαθημάτων. Το 2004, το OALT διέκοψε επίσημα τη λειτουργία του και έκτοτε δεν υπάρχει καμία διαρθρωτική εθνική πολιτική για την υποστήριξη της εκπαίδευσης στις γλώσσες κληρονομιάς σε τακτικά σχολεία ή σε ανεπίσημα περιβάλλοντα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο νόμος για την παιδεία στην Ολλανδία επιτρέπει σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης να προσθέτουν

ελεύθερα νέα προγράμματα στις χαμηλότερες τάξεις. Γι' αυτό τα σχολικά συμβούλια μπορεί να αφιερώσουν μέρος του προϋπολογισμού τους στην εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς.

Από το Ευρωπαϊκό Έτος Γλωσσών το 2001, ωστόσο, παρατηρούμε ολοένα και περισσότερες πρωτοβουλίες στην πρωτοβάθμια και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση σχετικά με την πολυγλωσσία γενικά στην Ολλανδία. Το *Studio Taalwetenschap* δημιούργησε για το ευρωπαϊκό έτος τη διαδραστική ταινία *Taaltrouters* με σχέδια μαθημάτων και στη συνέχεια σχεδίασε εκ νέου ένα ευρωπαϊκό γλωσσικό έργο (2006-2008), στα γερμανικά το *SprachChecker*, στα σουηδικά το *Språktrotters* και στα φινλανδικά το *Kielijengi*. Και το (2020) μαζί με ειδικούς σε ένα σχολείο νεοεισερχομένων στο Άμστερνταμ, δημιουργήθηκε το πρόγραμμα *Alle Talen* (όλες οι γλώσσες) που αποτελείται από μια συλλογή για μαθητές ηλικίας 12-16 και ένα εγχειρίδιο για εκπαιδευτικούς. Όλα αυτά τα προγράμματα χαρακτηρίζονται από τη γλωσσική επίγνωση, τις διαγλωσσικές δραστηριότητες, την οικοδόμηση της ταυτότητας και της γνώσης βάσει των γλωσσών καταγωγής που υπάρχουν στην τάξη. Επιπλέον, από τη δεκαετία του 2010 διενεργούνται περισσότερες ακαδημαϊκές έρευνες για την πολυγλωσσία σε διάφορα ολλανδικά πανεπιστήμια. Παραδείγματα έργων είναι το Ευρωπαϊκό MIMÉ (Κινητικότητα και Συμπερίληψη στην Πολύγλωσση Ευρώπη) υπό την ηγεσία του πανεπιστημίου του Άμστερνταμ, η πολυγλωσσική παιδαγωγική προσέγγιση υπό την ηγεσία του πανεπιστημίου

της Ουτρέχτης και το έργο 3M υπό την ηγεσία του NHLStenden και του πανεπιστημίου του Χρόνινγκεν. Τα ιδρύματα *Language Friendly Schools* και *Drongo*, καθώς επίσης το *Taalunie*, το Εθνικό Ινστιτούτο Γλώσσας, συμμετέχουν πολύ ενεργά στη δημιουργία και την υποστήριξη πολύγλωσσων προσεγγίσεων. Ωστόσο, η υλοποίηση πολύγλωσσων προγραμμάτων καθώς και η ΕΓΚ στα σχολεία παραμένει κατακερματισμένη και ασυνεπής. Η εισαγωγή ενός νέου σχολικού μαθήματος, με την ονομασία μοντέλα διαδικτυακής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Το 2025, το ολλανδικό εθνικό συμβούλιο για την εκπαίδευση δημοσίευσε μια γνωμοδότηση με τίτλο *Talige diversiteit benutten* (Αξιοποίηση της γλωσσικής ποικιλομορφίας), αναφερόμενο στις σχολικές αρμοδιότητες για την υποστήριξη των πολύγλωσσων παιδιών και μαθητών ηλικίας από 2 έως 20 ετών, με κάθε δυνατό τρόπο.

Το έργο *Your Language Counts!* της ΕΕ συμβάλλει σημαντικά πό αυτήν την άποψη. Τα μοντέλα γλωσσικής συμπερίληψης μέσω συνεργασιών από τη βάση μεταξύ σχολείων, εκπαιδευτικών και κοινοτικών οργανισμών έχουν ενισχυθεί με γνώσεις και πλατφόρμες. Στην ΕΓΚ, μοντέλα διαδικτυακής, μη τυπικής και άτυπης μάθησης, είναι απαραίτητα μαζί με τα παραδοσιακά. Η απεικόνιση στη σελίδα 19 δείχνει το μοντέλο που χρησιμοποιεί το ίδρυμα *Taal naar Keuze* στα μαθήματα γλώσσας της ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε διάφορα σχολεία.

Ειδικά για σχολεία νεοεισερχομένων στην Ολλανδία, όπως το ISK Piter Jelles στο Λέουαρντεν, ο εθνικός οργανισμός LOWAN συντονίζει τη χρηματοδότηση και την ανάπτυξη σχολικού προγράμματος. Τα σχολεία ISK επικεντρώνονται στην εντατική εμπέδωση της ολλανδικής γλώσσας, βοηθώντας παράλληλα τους μαθητές να ενταχθούν στην τυπική δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Σε αυτά τα μεταβατικά πλαίσια, οι γλώσσες κληρονομιάς σπανίως είναι μέρος του επίσημου προγράμματος μαθημάτων, αλλά σχολεία όπως το ISK Piter Jelles καταβάλλουν προσπάθειες για να τις συμπεριλάβουν μέσω εξωσχολικών μαθημάτων ή ευέλικτων μοντέλων, όπως φαίνεται και στο έργο *Your Language Counts!*. Αυτές οι προσεγγίσεις αναγνωρίζουν την γνωστική και συναισθηματική αξία του να διατηρούν οι μαθητές τις γλώσσες καταγωγής τους κατά τη διαδικασία της ένταξης. Επιπλέον, σχολεία για νεοεισερχόμενους επικοινωνούν με το *Taal naar Keuze* ολοένα και περισσότερο, για να καταφέρουν να αναγνωριστούν οι γλώσσες των μαθητών τους ως μαθήματα εξέτασης, π.χ. ρωσικά ή αραβικά.

3 ΤΟ ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Συγγραφείς: Simeon Oxley⁴, Constanze Ackermann-Boström

Σε αυτό το κεφάλαιο, παρουσιάζουμε το *συνολικό πιλοτικό σχέδιο* (που σχεδίασαν οι Constanze Ackermann-Boström, Anne Reath Warren και Simeon Oxley, Τμήμα Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο της Ουψάλα) ως βάση για τη συνεργατική δουλειά με εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στο έργο. Όπως περιγράφηκε και στο εισαγωγικό κεφάλαιο, όλοι οι συνεργάτες του έργου *Your Language Counts!* συναντήθηκαν στο Πανεπιστήμιο της Ουψάλα τον Ιανουάριο του 2024 για μια πρώτη γνωριμία, όπου παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν οι αρχικές ιδέες του πιλοτικού σχεδίου στις ομάδες εργασίας (**βλ. κεφάλαιο 1**). Οι εταίροι συζήτησαν επίσης τον τρόπο υλοποίησης του πιλοτικού σχεδίου.

3.1 Ανάπτυξη πιλοτικού σχεδίου

Το *πιλοτικό σχέδιο* θέτει την εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς (ΕΓΚ) σε μια ολιστική βάση. Αυτό σημαίνει ότι το πλαίσιο έχει σημασία κατά τον σχεδιασμό, τη διδασκαλία και την εκμάθηση. Καθώς η ΕΓΚ διαφέρει ανά χώρα, το πιλοτικό μοντέλο πρέπει να προσαρμοστεί για να ανταποκρίνεται σε κάθε περιβάλλον. Το πλαίσιο περιλαμβάνει εθνικούς παράγοντες (νόμους, γλωσσικές πολιτικές, σχολικό σύστημα), το σχολείο (πώς οργανώνεται η ΕΓΚ) και τους μαθητές (υπόβαθρο, γλώσσα, οικογένεια). Το *πιλοτικό σχέδιο* προσφέρει υλικό για συζήτηση και ανάπτυξη, καθώς και δώδεκα πρακτικές δραστηριότητες για τη διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς που μπορούν να χρησιμοποιήσουν και να προσαρμόσουν οι εκπαιδευτικοί, ενθαρρύνοντάς τους να σχεδιάσουν επιπλέον δραστηριότητες μόνοι τους.

Το *πιλοτικό σχέδιο* τοποθετεί τη ΓΚ και την ΕΓΚ εντός ενός ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου. Στη συνέχεια υπογραμμίζει τη θεωρητική προσέγγιση που θεωρεί τη γλώσσα ως κοινωνική πρακτική και δίνει έμφαση στην επικοινωνιακή επάρκεια ως τον κύριο στόχο της διδασκαλίας. Συνοπτικά, το *πιλοτικό σχέδιο* χωρίζεται σε τέσσερα τμήματα.

Στην ενότητα 1 εξηγείται το μοντέλο και πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τη δοκιμή διάφορων προσεγγίσεων και μεθόδων διδασκαλίας και οργάνωσης της ΕΓΚ σε διαφορετικά πλαίσια.. Η ενότητα 2 ορίζει την ΕΓΚ και την τοποθετεί σε ένα διεθνές περιβάλλον. Εξετάζει το πλαίσιο της διασποράς, τη γλωσσική ποικιλομορφία των μαθητών και των οικογενειών καθώς και τις οπτικές που διαμορφώνουν την τάξη και τις οργανωτικές πρακτικές. Η ενότητα 3 ντλεί από τις συνεισφορές όλων των εταίρων του έργου *Your Language Counts!*. Κάθε συνεργάτης μοιράστηκε εμπειρίες από το δικό του εθνικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων της επαφής με οικογένειες, της οργάνωσης της διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς κληρονομιάς, της δουλειάς του εκπαιδευτικού γλώσσας κληρονομιάς και της εύρεσης εκπαιδευτικού υλικού. Αυτές οι συνεισφορές συνδέονται με τη σχετική έρευνα για την αξιολόγηση των προκλήσεων και των βέλτιστων πρακτικών στην ΕΓΚ. Στην ενότητα 4, παρουσιάζουμε πρακτικές δραστηριότητες υπό το πρίσμα τεσσάρων βασικών προσεγγίσεων —γλώσσα, ταυτότητα, διαπολιτισμικότητα και γνώση— αντί να εστιάσουμε στα επίπεδα γλώσσας (αρχάριοι, μέσου επιπέδου, προχωρημένοι) ή σε δεξιότητες (ανάγνωση, γραφή, ομιλία, κατανόηση). Αυτές οι θεματικές αντικατοπτρίζουν βασικές προσεγγίσεις στην ΕΓΚ και την υποστηρίζουν με διαφορετικούς αλλά αλληλοεπικαλυπτόμενους τρόπους.

Η αναγνώριση της σημασίας που έχουν οι απόψεις των παιδιών και των νέων ανθρώπων σε θέματα ταυτότητας και γλώσσας δίνουν νόημα στην ΕΓΚ. Η κριτική γλωσσική ευαισθητοποίηση μέσα από συζητήσεις γύρω από τις γλωσσικές ιδεολογίες και ιεραρχήσεις, βοηθάει τους μαθητές να κατανοήσουν τη γλώσσα που μελετούν και τη δική τους θέση στο πλαίσιο. Το πιλοτικό μοντέλο έχει ως στόχο την αναγνώριση των ποικιλόμορφων γλωσσικών πρακτικών των μαθητών, αλλά δεν περιλαμβάνει προσαρμογές για ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ενθαρρύνουμε τους εκπαιδευτικούς ΕΓΚ να συνεργαστούν με τοπικούς ειδικούς για να διασφαλίσουν μια ΕΓΚ που είναι συμπεριληπτική και ουσιαστική για όλους τους μαθητές.

Συνοψίζοντας, το *πιλοτικό σχέδιο* θέτει ως στόχο

- τη δημιουργία ενός πλαισίου εργασίας για τη διακρατική συνεργασία μεταξύ

⁴ Σημειώστε ότι ο συγγραφέας 1 εργάζεται επίσης στο Enheten för Flerspråkighet (Κέντρο για την Πολυγλωσσία) στον δήμο της Ουψάλα που είχε την ευθύνη για την υλοποίηση του πιλοτικού σχεδίου.

εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς που εργάζονται με διαφορετικές γλώσσες και σε ποικίλα εθνικά πλαίσια, επιτρέποντάς τους να μοιράζονται εμπειρίες και να αναπτύσσουν πρακτικές διδασκαλίας από κοινού.

- την παροχή δυνατοτήτων για εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς ώστε να εξετάσουν και να προσαρμόσουν αυτές τις πρακτικές εντός των τοπικών πλαισίων τους.
- την προσφορά μιας ευέλικτης δομής που μπορεί να προσαρμοστεί σε διαφορετικές γλώσσες και εκπαιδευτικά περιβάλλοντα τόσο σε τοπικό όσο και σε εθνικό επίπεδο.
- την αξιοποίηση της προϋπάρχουσας γνώσης και εμπειρίας των εκπαιδευτικών, προσφέροντας παράλληλα έμπνευση για την ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων στη διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς.
- την παρουσίαση ενός μοντέλου για την εισαγωγή της εκπαίδευσης σε γλώσσες κληρονομιάς σε εκπαιδευτικούς,

υπεύθυνους σχολείων, διοικητικό προσωπικό (π.χ. διευθυντές) και οικογένειες.

3.2 Θέτοντας σε δράση το πιλοτικό σχέδιο

Μετά τη δημιουργία του *πιλοτικού σχεδίου*, η επόμενη φάση του έργου ήταν υπό την καθοδήγηση του δήμου της Ουψάλα. Η παρακάτω εικόνα δείχνει πώς σχεδιάστηκε η διαδικασία της υλοποίησης στο *πιλοτικό σχέδιο*.

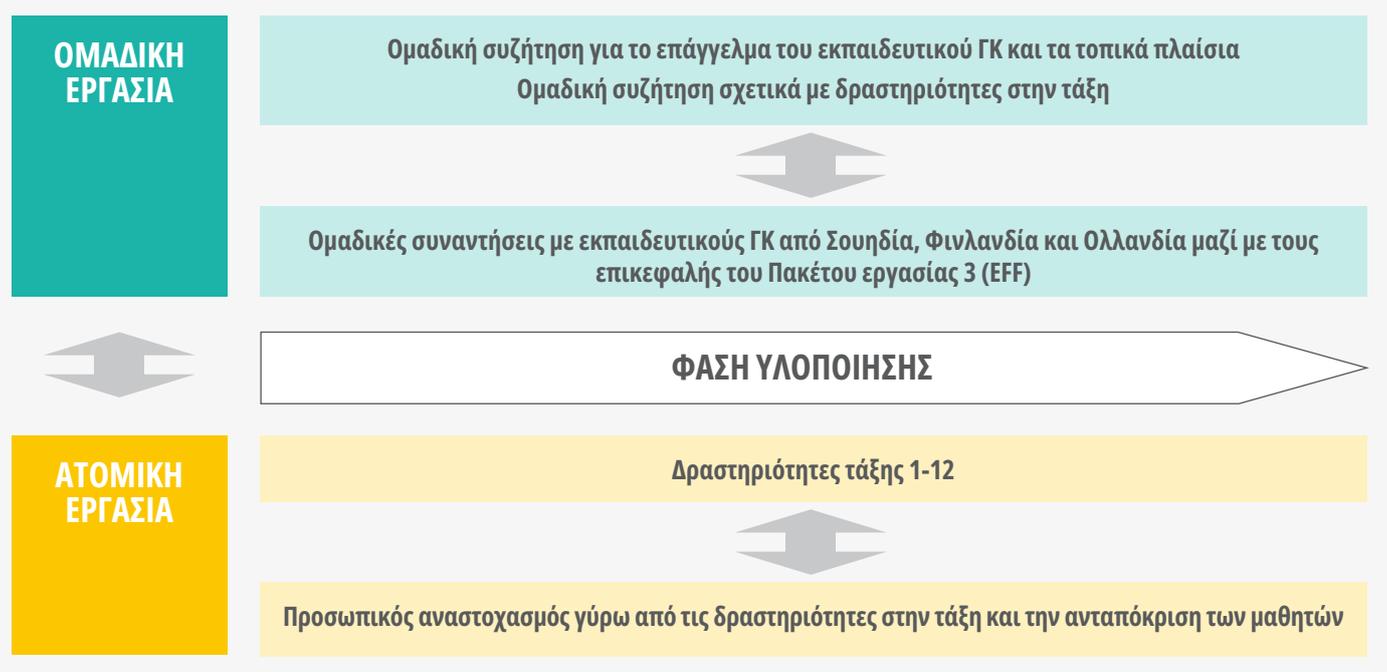
Η φάση υλοποίησης διήρκεσε από τον Σεπτέμβριο του 2024 έως τον Μάιο του 2025, χρονική περίοδο κατά την οποία ο Simeon Oxley συντόνισε μια ομάδα 18 εκπαιδευτικών. Οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν εργάζονταν τοπικά στη Φινλανδία, την Ολλανδία και τη Σουηδία και εκπροσωπούσαν έξι γλώσσες (αραβικά, περσικά, ρωσικά, σομαλικά, τουρκικά και ουκρανικά)⁵.

Ο Simeon ήταν υπεύθυνος για την οργάνωση των συναντήσεων των εκπαιδευτικών και επίσης για τη διασφάλιση ότι οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να

5 Μπορείτε να διαβάσετε περισσότερα για τους εκπαιδευτικούς και τα χαρακτηριστικά τους στο **κεφάλαιο 4 «Αξιολόγηση»**.

Απεικόνιση/Πίνακας για 3.2

Διαδικασία υλοποίησης

εφαρμόσουν το *πilotικό σχέδιο*. Με δεδομένο ότι οι εκπαιδευτικοί ήταν σε θέση να αφιερώνουν μεταξύ 10-12 ωρών τον μήνα για το έργο, ο Simeon επέλεξε να συγκεντρώνει τους για μια μηνιαία 60λεπτη συνάντηση μέσω Zoom και να τους ενθαρρύνει να εργάζονται ανεξάρτητα και μαζί σε μικρότερες ομάδες, όπως έκριναν κατάλληλα. Οι εξαιρέσεις σε αυτό ήταν δύο εργαστήρια που πραγματοποίησε ο Simeon και οι επισκέψεις μελέτης στις χώρες και τα μέρη εργασίας των συμμετεχόντων.

Η εργασία των εκπαιδευτικών μπορεί αδρά να χωριστεί σε τρεις φάσεις:

- α. Οι εκπαιδευτικοί διερεύνησαν το θεωρητικό πλαίσιο εργασίας.
- β. Οι εκπαιδευτικοί εξέτασαν τις δραστηριότητες που περιγράφονται στο *πilotικό σχέδιο*.
- γ. Οι εκπαιδευτικοί κλήθηκαν να δημιουργήσουν νέο υλικό που θα δοκίμαζαν συνάδελφοί τους.

Το Goethe-Institut δημιούργησε έναν χώρο εργασίας στην πλατφόρμα διδασκαλίας Moodle που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για το έργο, αλλά οι εκπαιδευτικοί δημιούργησαν επίσης ομάδες συζήτησης στο WhatsApp και άλλες πλατφόρμες.

Αν και το πρώτο μέρος του κεφαλαίου περιέγραφε τον σχεδιασμό και την υλοποίηση του *πilotικού σχεδίου*, τα παρακάτω μέρη εστιάζουν στις σκέψεις για τον σχεδιασμό του και την πρακτική εφαρμογή στην ΕΓΚ.

3.3 Σκέψεις και προτάσεις από τον υπεύθυνο του *πilotικού σχεδίου* (Simeon Oxley)

Η πρόταση του έργου παρείχε συγκεκριμένους στόχους για την υλοποίηση του *πilotικού σχεδίου*, αλλά υπήρχαν ευκαιρίες για προσαρμογή της δομής συναντήσεων και των διαδικασιών κατά την περίοδο της υλοποίησης. Οι παρακάτω πτυχές ήταν σημαντικές για εμένα (Simeon) καθώς εργάστηκα κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης:

- Ήθελα να διασαφηνίσω, ότι καθώς το *πilotικό σχέδιο* έχει σχεδιαστεί για να χρησιμοποιηθεί σε διαφορετικές περιστάσεις, δεν μπορεί και δεν θα έπρεπε να θεωρηθεί βιβλίο ή σχολικό πρόγραμμα

δεδομένης της πολυπλοκότητας της ΕΓΚ και της γλωσσικής ποικιλομορφίας. Μπορεί περισσότερο να χρησιμοποιηθεί ως υλικό για εκπαιδευτικούς σε διαφορετικά πλαίσια και σε διαφορετικά σημεία της επαγγελματικής διαδρομής τους. Σε πλαίσια όπου υπάρχει αναλυτικό πρόγραμμα Εκπαίδευσης σε Γλώσσες Κληρονομιάς, το εγχειρίδιο και το *πilotικό σχέδιο* μπορούν να συμπληρώσουν υπάρχουσες πρακτικές, ενώ σε πλαίσια όπου δεν υπάρχει αναλυτικό πρόγραμμα ΕΓΚ, το εγχειρίδιο μπορεί να αποτελέσει μια βάση ώστε οι εκπαιδευτικοί να ξεκινήσουν το έργο τους και να αναπτύξουν δραστηριότητες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των πολύγλωσσων μαθητών.

- Ήθελα να δημιουργήσω έναν ανοιχτό χώρο για τους εκπαιδευτικούς γλωσσών κληρονομιάς, ώστε να συμμετέχουν με πρακτικό τρόπο. Το *πilotικό σχέδιο* δεν έχει στόχο να δώσει εύκολες απαντήσεις και όντως με δεδομένο την πολυπλοκότητα των γλωσσών κληρονομιάς, σίγουρα θα αποτύγχανε αν είχε τέτοιο στόχο. Περισσότερο προτείνει προσεγγίσεις βάσει των οποίων οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναστοχαστούν και να σκεφτούν τις πρακτικές τους.

Έχοντας αναλάβει την ευθύνη υλοποίησης του *πilotικού σχεδίου* μεταξύ των συμμετεχόντων εκπαιδευτικών, έλαβα υπόψη μου τις συνθήκες των εκπαιδευτικών και τις δυνατότητες αλλά και τα εμπόδια στην επικοινωνία εντός μιας διακρατικής και πολύγλωσσης ομάδας. Η αναγκαιότητα χρήσης των αγγλικών ως *lingua franca* όταν συναντήθηκαν όλοι και το γεγονός ότι το *πilotικό σχέδιο* παρουσιάστηκε μόνο στα αγγλικά απαιτούσε ιδιαίτερη προσοχή.

Τον Σεπτέμβριο του 2024, στην αρχή της φάσης υλοποίησης, γνώριζα καλά ότι οι 18 εκπαιδευτικοί, ορισμένοι εκ των οποίων ήταν καινούργιοι στη διδασκαλία και άλλοι δίδασκαν για πολλά χρόνια, δεν γνώριζαν μεταξύ τους και δεν είχαν συμμετάσχει ξανά σε κάποιο τέτοιο έργο. Δεν γνώριζα για την ύπαρξη διαδικασιών για την εμπλοκή και καθοδήγηση μιας διακρατικής ομάδας εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς, και έτσι ήμουν πολύ προσεκτικός να σκεφτώ καλά πώς θα παρουσιάζονταν οι πληροφορίες, πώς άλλες γλώσσες

θα συμπεριλαμβάνονταν στο έργο και να καταρρίψω ενδεχόμενες υποθέσεις σχετικά με το πόσο 'καλά' Αγγλικά έπρεπε να γνωρίζει κανείς για να μπορεί να μιλήσει ή να επικοινωνήσει μέσα στην ομάδα. Κατέβαλα κάθε προσπάθεια για να εξηγήσω πράγματα όσο πιο απλά γίνεται χωρίς βιασύνη, αλλά χωρίς να απλοποιώ το περιεχόμενο, στέλνοντας παρουσιάσεις PowerPoint πριν από τις συναντήσεις ώστε να τις διαβάσουν οι εκπαιδευτικοί εκ των προτέρων.

Θέλοντας να δημιουργήσω ένα πλαίσιο στο οποίο οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να αρχίσουν να γνωρίζονται μεταξύ τους και να εργάζονται από κοινού και να επιλέξουν ποιες γλώσσες ήθελαν να χρησιμοποιούν, προέβλεψα σε κάθε μηνιαία συνάντηση χρόνο κατά τον οποίο οι εκπαιδευτικοί καθεμιάς από τις 6 γλώσσες θα συναντιούνται σε ξεχωριστό διαδικτυακό δωμάτιο. Επίσης, τόνισα πως οτιδήποτε κι αν έλεγαν ή έγραφαν στα αγγλικά δεν θα κρινόταν για την ακρίβεια ή την ορθότητά του και ότι θα πρέπει να νιώθουν ελεύθεροι να χρησιμοποιούν όποια γλώσσα ή όποιες γλώσσες ήθελαν για την επικοινωνία και ότι θα μπορούσαν να επικοινωνήσουν μαζί μου ή με τους συνεργάτες του έργου για τυχόν διευκρινήσεις κατά τη φάση υλοποίησης.

Αν μπορούσα να αλλάξω κάτι κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης, θα προγραμματίζα νωρίτερα τις επισκέψεις μελέτης. Ήταν σαφές ότι μόλις οι εκπαιδευτικοί συναντήθηκαν κατ' ιδίαν, υπήρξε μια ανανεωμένη ενέργεια στις επαφές τους.

3.4 Σκέψεις των εκπαιδευτικών

Σε αυτήν την ενότητα παρουσιάζεται πώς περιέγραψαν οι εκπαιδευτικοί τη συμμετοχή τους στο έργο, όπως το ανέφεραν Simeon κατά τη διάρκεια ή μετά τις μηνιαίες συναντήσεις.

Οι εκπαιδευτικοί σημείωσαν ότι το *πιλοτικό σχέδιο* έχει ένα σαφές όραμα που συνδυάζει τη θεωρητική προσέγγιση με πρακτικά εφαρμόσιμες δραστηριότητες. Η δομή του *πιλοτικού σχεδίου* με σαφείς επικεφαλίδες, επέτρεψε στους εκπαιδευτικούς να προετοιμάσουν δομημένα μαθήματα, να εμβαθύνουν τη γνώση τους σχετικά με την εκπαίδευση γλωσσών κληρονομιάς και να εμπνευστούν νέες σκέψεις. Η δοκιμή και ο σχεδιασμός νέων δραστηριοτήτων προήγαγε την αναστοχαστική πρακτική και ενθάρρυνε τους εκπαιδευτικούς ώστε να σκεφτούν ποια θα ήταν η αντίδραση διαφορετικών μαθητών και ομάδων απέναντι στις δραστηριότητες.

Η ευκαιρία για συνεργασία και συνάντηση με συναδέλφους από άλλες χώρες θεωρήθηκε εξαιρετικά πολύτιμη, όπως ήταν επίσης και η ευκαιρία για μαθητές από διαφορετικές χώρες να ανταλλάξουν επιστολές ή βίντεο.

Σύμφωνα με την παραπάνω περιγραφή, το *πιλοτικό σχέδιο* πρότεινε 12 δραστηριότητες διδασκαλίας για την εκπαίδευση γλωσσών κληρονομιάς σε συνάρτηση με τέσσερις βασικές αρχές (βλ. παραπάνω) που θα μπορούσαν εύκολα να προσαρμοστούν και να

χρησιμοποιηθούν σε διάφορες τάξεις γλωσσών κληρονομιάς.

Κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης, οι εκπαιδευτικοί μπορούσαν να επιλέξουν ποιες δραστηριότητες θα ήθελαν να κάνουν με τους μαθητές τους. Τους ζητήθηκε να απαντήσουν σε τρεις ερωτήσεις:

- α. Πόσο εύκολη/δύσκολη, χρονοβόρα ήταν η προετοιμασία και η υλοποίηση αυτής της δραστηριότητας;
- β. Πώς αντέδρασαν οι μαθητές σας σε αυτό; Ικανοποίηση; Πλήξη; Ενδιαφέρον; Ήταν πολύ εύκολο, πολύ δύσκολο;
- γ. Θα μπορούσατε να προσαρμόσετε τη δραστηριότητα σε διαφορετικά επίπεδα; Αν ναι, τι θα κάνατε για να προσαρμόσετε/ αλλάξετε τη δραστηριότητα;

Οι επισημάνσεις των εκπαιδευτικών συνοψίζονται παρακάτω. Ορισμένες δραστηριότητες απαιτούσαν περισσότερο χρόνο προετοιμασίας, για παράδειγμα η επιλογή κατάλληλων κινουμένων σχεδίων ή η προετοιμασία ερωτήσεων για ορισμένες δραστηριότητες, οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι θα μπορούσαν στη συνέχεια να χρησιμοποιηθούν για επακόλουθες ομάδες. Οι μαθητές γενικά φάνηκε να ανταποκρίνονται θετικά στις δραστηριότητες με δεδομένο ότι οι εκπαιδευτικοί αναγνώριζαν την ανάγκη της προετοιμασίας για διαφορετικά επίπεδα και ηλικίες εντός της ίδιας ομάδας.

1 Γλώσσα: το dictogloss, οι κύκλοι donut και τα κινούμενα σχέδια προσέλκυσαν τους μαθητές και φάνηκαν σε μεγάλο βαθμό κατάλληλες δραστηριότητες. Ορισμένοι μαθητές δυσκολεύτηκαν με τη γραφή, αλλά οι εκπαιδευτικοί κατάφεραν να αντισταθμίσουν τη δυσκολία για τα διαφορετικά επίπεδα.

2 Ταυτότητα: Τι σημαίνει πραγματικά για μένα η μητρική μου γλώσσα; Ορισμένοι εκπαιδευτικοί χρησιμοποίησαν γλωσσικά προτρέτα και κείμενα ταυτότητας για να συζητήσουν εκτενέστερα τις πτυχές της ταυτότητας που αναφέρθηκαν ως πολύτιμες και ενδιαφέρουσες για τους μαθητές.

3 Διαπολιτισμικότητα: «Η οικογενειακή ζωή ανά τον κόσμο», «η μουσική στη ζωή μου» και «Εξερευνώντας την πόλη καταγωγής μου» ήταν οι δραστηριότητες που απαιτούσαν τη μεγαλύτερη προσαρμογή εκ μέρους των εκπαιδευτικών. Ως δραστηριότητα, η συζήτηση για την οικογενειακή ζωή ανά τον κόσμο επαναδιαμορφώθηκε στην «κατανόηση μεταξύ των γενεών», απομακρύνοντας τη δραστηριότητα από μαθητές που είχαν ζήσει την εμπειρία του διαζυγίου των γονέων τους ή είχαν μεγαλώσει σε ανάδοχες οικογένειες. Ορισμένοι εκπαιδευτικοί θεώρησαν ανέφικτο να συζητήσουν για μουσική με μαθητές που προέρχονταν από συντηρητικές οικογένειες, οι οποίες σε μεγάλο βαθμό τους αποθάρρυναν από το να ακούνε μουσική, παρότι άλλοι εκπαιδευτικοί διαπίστωσαν μεγάλο επίπεδο συμμετοχής από τους μαθητές τους αν και δεν ήταν πάντοτε σε θέση να κατατάξουν τραγούδια στη γλώσσα κληρονομιάς τους ως την αγαπημένη τους μουσική. Η δραστηριότητα «Εξερευνώντας την πόλη καταγωγής μου» δεν θεωρήθηκε κατάλληλη στην προτεινόμενη μορφή της για μαθητές που ζούσαν στην εξοχή ή που είχαν μια πρόσφατη εμπειρία φυγής ή σύγκρουσης στις χώρες καταγωγής τους ή που θεωρούν τη διαμονή τους στην τρέχουσα χώρα ως προσωρινή. Ωστόσο, διευρύνοντας τη δραστηριότητα για να περιλαμβάνει μια σύγκριση μεταξύ της χώρας φιλοξενίας και της χώρας καταγωγής, οι μαθητές θα μπορούσαν να εργαστούν στο θέμα και σε κάποιες περιπτώσεις οι μαθητές μπόρεσαν να ανταλλάξουν επιστολές ή παρουσιάσεις βίντεο μεταξύ των χωρών που συμμετείχαν. Στις περιπτώσεις όπου οι συνθήκες των μαθητών δεν επηρεάζονταν από τις συγκρούσεις, αναφέρθηκε ότι η εξερεύνηση της πόλης καταγωγής τους ήταν ένας κατάλληλος τρόπος ανάπτυξης της γλώσσας.

4 Γνώση: σχολικά μαθήματα, προοδευτικός καταγιτισμός ιδεών και σταυρόλεξα συμπλήρωσης κενών αναφέρθηκε ότι έδωσαν την ευκαιρία στους μαθητές να διευρύνουν τις γνώσεις τους στη γλώσσα κληρονομιάς και, ιδίως στην περίπτωση του καταγιτισμού ιδεών, να καταφέρουν να εργαστούν με επιτυχία σε νέα θέματα ή ζητήματα.

Τα συμπεράσματα από αυτές τις σημειώσεις δείχνουν ότι η ΕΓΚ είναι περίπλοκη και ο εκπαιδευτικός χρειάζεται να είναι υπεύθυνος και ευαίσθητος με τους μαθητές και την ομάδα και ότι η καταλληλότητα οποιασδήποτε δραστηριότητας εξαρτάται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό, τους μαθητές και το περιβάλλον τους.

3.5 Υποβολή προτάσεων: Δραστηριότητες που σχεδίασαν οι εκπαιδευτικοί

Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνθηκαν να σχεδιάσουν δραστηριότητες βάση των αρχών και των πτυχών που παρουσιάστηκαν στο *πilotικό σχέδιο*. Οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνθηκαν επίσης να αναπτύξουν τις δικές τους δραστηριότητες και η παρακάτω ενότητα επισημαίνει μια επιλογή αυτών των δραστηριοτήτων.

Εξερευνώντας τη χώρα σου

(αρχικά για τα ρωσικά)

Η δραστηριότητα επικεντρώνεται στις πτυχές της γλώσσας και της γνώσης, και βοηθάει στην ανάπτυξη των παρακάτω ακαδημαϊκών δεξιοτήτων: ανάγνωση, γραφή, ομιλία, κατανόηση, αναζήτηση πληροφοριών, σχεδιασμός, διαχείριση χρόνου, ομαδική εργασία και συνεργασία. Ενθαρρύνει τους μαθητές να εναλλάσσουν τη γλώσσα της πλειοψηφίας με τη μητρική τους γλώσσα σε περιστάσεις όπου υστερούν στο λεξιλόγιο ορισμένες φορές.

Δραστηριότητα ανταλλαγής επιστολών

(αρχικά για τα τουρκικά)

Η δραστηριότητα επικεντρώνεται και στις τέσσερις βασικές αρχές/προσεγγίσεις κατά τη διαδικασία της σύνταξης και της λήψης επιστολών μεταξύ μαθητών.

Φράσεις ευγενείας

(αρχικά για τα τουρκικά)

Η δραστηριότητα επικεντρώνεται στις προσεγγίσεις της γλώσσας, της ταυτότητας και της διαπολιτισμικότητας. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να κατανοήσουν πώς η γλώσσα αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου πλαισίου.

Εξερευνώντας την πόλη καταγωγής σου:

Μια εναλλακτική για μαθητές που έχουν μεταναστεύσει πρόσφατα σε άλλη χώρα

(αρχικά για τα ουκρανικά)

Αυτή η δραστηριότητα επικεντρώνεται και στις τέσσερις αρχές/προσεγγίσεις, παρότι η διαπολιτισμικότητα είναι η πιο κυρίαρχη. Οι Ουκρανοί μαθητές, που βρέθηκαν ξαφνικά σε ένα

υψηλά διαπολιτισμικό περιβάλλον άγνωστο σε αυτούς, είχαν την ευκαιρία να σκεφτούν σχετικά με τις ουκρανικές και τις ολλανδικές οπτικές.

Nowruz ανά τον κόσμο:

Μια εορταστική εκδήλωση

(αρχικά για τα περσικά)

Η δραστηριότητα επικεντρώνεται στις πτυχές της γλώσσας και της διαπολιτισμικότητας και αναγνωρίζει την πολιτιστική κληρονομιά. Έδωσε τη δυνατότητα στους μαθητές να εξερευνήσουν την περσική γλώσσα με έναν αυθεντικό τρόπο.

Εξερευνώντας την ταυτότητα

(αρχικά για τα αραβικά)

Η δραστηριότητα εστιάζει στην αντίληψη της ταυτότητας, παρέχοντας στους μαθητές τη δυνατότητα να μιλήσουν και να ακούσουν ο ένας τον άλλον.

Ανταλλαγή επιστολών μαθητών

(αρχικά για τα σομαλικά)

Η δραστηριότητα επικεντρώνεται και στις τέσσερις αρχές/προσεγγίσεις, αλλά κυρίως στη γλώσσα και τη διαπολιτισμικότητα, ενθαρρύνοντας τους μαθητές να σκεφτούν το δικό τους πλαίσιο και εκείνο μαθητών από άλλες χώρες.

3.6 Συμπέρασμα

Η φάση υλοποίησης δείχνει ότι η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών από διαφορετικά εθνικά πλαίσια μέσα σε μια μεγαλύτερη ομάδα και εντός ομάδων συγκεκριμένης γλώσσας, παρέχει στους εκπαιδευτικούς νέες προοπτικές που μπορούν να εφαρμόσουν στην πράξη. Η φάση υλοποίησης δημιούργησε επίσης τη δυνατότητα επαφής και ανταλλαγής μεταξύ μαθητών από διαφορετικές χώρες. Η εκπαίδευση και η επαγγελματική εξέλιξη των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς απαιτεί προσεκτική σκέψη και σχεδιασμό και το παρόν *εγχειρίδιο* μαζί με το *πilotικό σχέδιο* δεν ισχυρίζονται ότι παρέχουν ένα ολοκληρωμένο πακέτο για να δώσουν τα εφόδια στους εκπαιδευτικούς να ασκήσουν το επάγγελμά τους. Αυτό που προσφέρουν τα συγκεκριμένα έγγραφα είναι να παρέχουν στους εκπαιδευτικούς ένα κοινό έδαφος, πάνω στο οποίο οι εκπαιδευτικοί και τα ιδρύματα κατάρτισης εκπαιδευτικών μπορούν να αξιολογούν και να αναπτύξουν την πρακτική τους.

4 Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Συγγραφείς: Dr. Tatjana Atanasoska, Tobias Schroedler, Clarissa Diekmann

Αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζει συνοπτικά την αξιολόγηση του έργου *Your Language Counts!*. Για να κατανοήσει τις δυνατότητες του έργου και τα σημεία που χρειαζόνταν βελτίωση, η ερευνητική ομάδα ανέλυσε την ικανοποίηση των συμμετεχόντων, καθώς και το αποτέλεσμα και τις επιπτώσεις μετά την ολοκλήρωση του πιλοτικού έτους.

Η αξιολόγηση ακολούθησε τη μορφή «πριν και μετά», με μια επιπλέον ενδιάμεση αξιολόγηση στα μέσα του έτους. 18 εκπαιδευτικοί έλαβαν μέρος σε ημι-δομημένες συνεντεύξεις στην έναρξη του

σχολικού έτους τον Σεπτέμβριο του 2024 (T1) και στη λήξη του τον Μάιο του 2025 (T2), ενώ οι διδασκόμενοι συμπλήρωσαν σύντομα, βάσει ηλικίας, ερωτηματολόγια για το κίνητρο και την ικανοποίηση σχετικά με τη διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς (ΔΓΚ). Οι γλώσσες κληρονομιάς που συμπεριλήφθηκαν στο έργο *Your Language Counts!*, περιλαμβάνουν τα αραβικά, τα φαρσί, τα ρωσικά, τα σομαλικά, τα τουρκικά και τα ουκρανικά. Τον Φεβρουάριο του 2025, μια ενδιάμεση αξιολόγηση επικεντρώθηκε μόνο στην ανατροφοδότηση των εκπαιδευτικών σχετικά με την πρόοδο του έργου και τις πιθανές βελτιώσεις στην επικοινωνία και την οργάνωση. Ο παρακάτω πίνακας συνοψίζει τη δομή της αξιολόγησης.

Οι παρακάτω υποενότητες περιγράφουν την υποκείμενη μεθοδολογία έρευνας και τα αποτελέσματα για τις συνεντεύξεις και τη συλλογή δεδομένων ερωτηματολογίου χωριστά.

Απεικόνιση/Πίνακας για 4

Your Language Counts! Επισκόπηση δομής αξιολόγησης

ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ	ΜΑΘΗΤΕΣ	ΠΡΙΝ
Έναρξη πιλοτικού έργου Σεπτέμβριος 2024	Μία συνέντευξη ανά εκπαιδευτικό [στα αγγλικά, κατ' ιδίαν]	Απλά ερωτηματολόγια [9 μεταφράσεις]	T1 Κύρια αξιολόγηση
Μία φορά κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους Φεβρουάριος 2025	Σύντομα διαδικτυακά ερωτηματολόγια		Προσωρινή αξιολόγηση
Λήξη πιλοτικού έργου Μάιος 2025	Μία συνέντευξη ανά εκπαιδευτικό [στα αγγλικά, κατ' ιδίαν]	Απλά ερωτηματολόγια [9 μεταφράσεις]	T2 Κύρια αξιολόγηση
			ΜΕΤΑ

T1 = Χρονική περίοδος 1 T2 = Χρονική περίοδος 2

4.1 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

Σύμφωνα με τους κανόνες δεοντολογίας ερευνών, τους κανονισμούς προστασίας δεδομένων και την ορθή πρακτική ερευνών, όλοι οι συμμετέχοντες έλαβαν ένα πληροφοριακό έντυπο και παρείχαν συγκατάθεση κατόπιν ενημέρωσης. Οι αρχικές συνεντεύξεις (T1, Σεπτέμβριος 2024) πραγματοποιήθηκαν στον χώρο των σχολείων σε Σουηδία, Φινλανδία και Ολλανδία, ενώ οι

συνεντεύξεις παρακολούθησης (T2, Μάιος 2025) έγιναν διαδικτυακά μέσω Zoom, χάριν ευκολίας. Οι συνεντεύξεις ήταν ημι-δομημένες, αλλά ακολούθησαν μια αυστηρή μορφή για να επιτρέψουν τις συγκρίσεις του πριν και του μετά και τη διαχείριση του όγκου των δεδομένων, επιτρέποντας παράλληλα την ανάδειξη επιπλέον θεμάτων. Την περίοδο T1, ο οδηγός συνέντευξης περιείχε επτά θεματικές ενότητες με 44 ερωτήσεις κυρίως κλειστού τύπου, συμπεριλαμβανομένων εννέα ερωτήσεων σε μορφή

κλίμακας Likert, ρωτώντας για παράδειγμα: «Σε μια κλίμακα 1–4, πόσο ικανοποιημένοι είστε με τη φήμη της εργασίας σας ως εκπαιδευτικού γλώσσας κληρονομιάς;». Η περίοδος T2 περιελάμβανε θέματα που σχετίζονται με το έργο σε πέντε θεματικές ενότητες και 14 ερωτήσεις, συμπεριλαμβανομένων δέκα ερωτήσεων μορφής κλίμακας Likert και στη συνέχεια με το ερώτημα «Γιατί;». Για τους δύο οδηγούς συνεντεύξεων, ανατρέξτε στην *έκθεση αξιολόγησης*.

Ο συνεντευκτής είχε υψηλή κατάρτιση επιπέδου Γ2 στα αγγλικά με ισχυρή διαπολιτισμική ευαισθησία. Κανείς συνεντευξιαζόμενος δεν μιλούσε αγγλικά σε επίπεδο γλώσσας Γ1 και επιπλέον είχαν διάφορα επίπεδα αγγλικής επάρκειας, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις, τοπικοί συνεργάτες του έργου *Your Language Counts!* λειτούργησαν ως διαμεσολαβητές και βοήθησαν στην τοπική γλώσσα (δανικά, φινλανδικά ή σουηδικά) καθώς και στα αγγλικά. Η διάρκεια των συνεντεύξεων ήταν από 27,33 έως 87,05 λεπτά την περίοδο T1 και από 15,52 έως 47,01 λεπτά την περίοδο T2. Όλες οι συνεντεύξεις ηχογραφήθηκαν, μεταγράφηκαν και ελέγχθηκαν για την ακρίβεια, ενώ μεταφράστηκαν στα αγγλικά, όπως απαιτείται, και επιπλέον κωδικοποιήθηκαν. Το πλήρες κείμενο των συνεντεύξεων αποτελείται από 173.728 λέξεις. Τα δεδομένα των συνεντεύξεων αναλύθηκαν με τη χρήση ανάλυσης ποιοτικών περιεχομένων (π.χ. Kuckartz & Rädiker, 2022) με κύρια συναγόμενη προσέγγιση κωδικοποίησης βάσει των κύριων κατηγοριών αξιολόγησης:

«Συνεντεύξεις Σεπτεμβρίου» T1

- Ομάδες διδασκαλίας
- Ώρες εργασίας
- Κατάρτιση ΕΓΚ
- Είδος απασχόλησης και εργασιακή φήμη
- Περαιτέρω εκπαίδευση και εργαστήρια
- Κίνητρο διδασκαλίας και σημασία εργασίας
- Σχεδιασμός μαθήματος
- Εκπαιδευτικό υλικό
- Συνεργασία
- Επαφή με οικογένειες
- Εργασιακή ικανοποίηση
- Προκλήσεις και προοπτικές

«Συνεντεύξεις Μαΐου» T2

- Ώρες εργασίας
- Πιλοτικές δραστηριότητες
- Συνεργασία και επισκέψεις μελέτης
- Επαφή με οικογένειες
- Ικανοποίηση έργου
- Εργασιακή ικανοποίηση
- Εργασιακή φήμη
- Προσεγγίσεις

Συνολικά, κωδικοποιήθηκαν 1.414 τμήματα με τη χρήση του λογισμικού MAXQDA 24 (λογισμικό VERBI, 2025).

Αναφορικά με τη συνολική ικανοποίηση έργου, ορισμένοι εκπαιδευτικοί σημείωσαν ότι αρχικά αντιμετώπισαν προκλήσεις, όπως την περιορισμένη σαφήνεια κατά την έναρξη του έργου και την επιθυμία για πιο συχνές συναντήσεις. Γενικά, οι εκπαιδευτικοί εξέφρασαν υψηλή ικανοποίηση, υπογραμμίζοντας τα θετικά μαθησιακά αποτελέσματα διδασκαλίας, ιδίως για νέους στο επάγγελμα εκπαιδευτικούς, και το ρόλο του έργου στην προαγωγή μιας διακρατικής κοινότητας και στην ενίσχυση της υποστήριξης μεταξύ συναδέλφων. Οι συμμετέχοντες εκτίμησαν την ανταλλαγή παιδαγωγικών ιδεών, γνώσεων για την εκπαίδευση γλωσσών κληρονομιάς και την επαφή με άλλα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα, περιγράφοντας την εμπειρία ως «μοναδική» και «ορόσημο». Το έργο προσέφερε μια θετική προοπτική εν τω μέσω προκλήσεων για την ΕΓΚ, βελτίωσε τα μαθήματα και την επαγγελματική πρακτική και παρείχε χρήσιμες πιλοτικές δραστηριότητες. Οι μηνιαίες συναντήσεις, οι επισκέψεις μελέτης και η γενική οργάνωση εκτιμήθηκαν ιδιαίτερα. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι απέκτησαν έμπνευση, κίνητρο και επαγγελματική αξία μέσα από το έργο *Your Language Counts!*. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί είχαν πολύ θετικά σχόλια για τις πιλοτικές δραστηριότητες στο τέλος του σχολικού έτους, επισημαίνοντας τη συμβολή τους στην επαγγελματική τους εξέλιξη. Η συμμετοχή των μαθητών ήταν αξιοσημείωτα υψηλή με τη χρήση δραστηριοτήτων από το *πιλοτικό σχέδιο*. Οι προκλήσεις που αναφέρθηκαν ήταν μεταξύ άλλων ο περιορισμένος χρόνος για την υλοποίηση και η ανάγκη προσαρμογής ορισμένων

δραστηριοτήτων, ώστε να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ομάδες μαθητών ή πολιτισμικά πλαίσια (π.χ. διαφορετικά μεγέθη ομάδων ή χρόνος που δαπανάται σε μια συγκεκριμένη χώρα). Ωστόσο, οι εκπαιδευτικοί εκτίμησαν την ευελιξία σχετικά με την τροποποίηση δραστηριοτήτων, ιδίως όσων προωθούν την αυτονομία και την αυτοανακάλυψη, και τις βρήκαν αποτελεσματικές. Σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί δημιούργησαν και μοιράστηκαν επίσης νέες δραστηριότητες, όπως εργασίες άποψης βάσει εικόνας και ανταλλαγή χειρόγραφων επιστολών μαθητών, με το τελευταίο να ενισχύει περαιτέρω τη διαπολιτισμική επαφή μεταξύ των μαθητών στο πλαίσιο του έργου *Your Language Counts!*. Πολλοί εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι θα εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούν και τις παρεχόμενες και τις πρόσφατα δημιουργημένες δραστηριότητες στη διδασκαλία τους μελλοντικά και αναφορικά με το πιλοτικό σχέδιο και τις τέσσερις αρχές/προσεγγίσεις, τις οποίες θεώρησαν βοηθητικό σημείο αναφοράς για τη μελλοντική διδασκαλία.

Για λεπτομερή αποτελέσματα σε κάθε κατηγορία αξιολόγησης, ανατρέξτε στην *έκθεση αξιολόγησης*.

4.2 Παρατηρήσεις πριν-μετά στα εν μέρει ποσοτικά δεδομένα συνέντευξης

Με βάση τις σκέψεις των εκπαιδευτικών κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων, οι πιλοτικές δραστηριότητες του έργου *Your Language Counts!* θεωρήθηκαν γενικά ως σημαντικές. Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τις μέσες βαθμολογίες από τις εν μέρει ποσοτικές ερωτήσεις που τέθηκαν στους 18 συμμετέχοντες εκπαιδευτικούς. Ωστόσο, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα υπολογιστικά περιγραφικά στατιστικά στοιχεία από τις 2×18 συνεντεύξεις δεν πληρούν τα ποιοτικά κριτήρια για ποσοτική εμπειρική έρευνα. Γι' αυτό τα παρακάτω ευρήματα θα πρέπει να αναλυθούν μόνο σχετικά με τις τάσεις.

Όλες οι μέσες βαθμολογίες των συνεντεύξεων για τις περιόδους T1 και T2 δείχνουν μια θετική εξέλιξη, με την εργασία του έργου να έχει έναν ιδιαιτέρως σημαντικό αντίκτυπο στη συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς. Ιδίως η ικανοποίηση των εκπαιδευτικών με τις πιλοτικές δραστηριότητες, τις επισκέψεις μελέτης και του συνολικού έργου, αξιολογήθηκαν πολύ θετικά.

4.3 Ερωτηματολόγια διδασκόμενων

Ο δεύτερος βασικός σκοπός της αξιολόγησης ήταν η συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με το κίνητρο και την ικανοποίηση των διδασκόμενων αναφορικά με τη διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς. Καθώς όλοι οι συμμετέχοντες ήταν ανήλικοι, τηρήθηκαν αυστηρές δεοντολογικές διαδικασίες και διαδικασίες προστασίας δεδομένων σε κάθε χώρα, με την παροχή πληροφοριών και εντύπων συγκατάθεσης (βλ. *έκθεση αξιολόγησης*) και τη μετάφρασή τους και στις έξι γλώσσες κληρονομιάς. Για την αποφυγή τυχόν προβλημάτων, από το ερωτηματολόγιο εξαιρέθηκαν ερωτήσεις προσωπικού χαρακτήρα ή σχετιζόμενες με τη μετανάστευση, συγκεντρώνοντας μόνο βασικά δεδομένα κοινωνικού και δημογραφικού χαρακτήρα: ηλικία, φύλο, τάξη, ΓΚ, χρόνια εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς (ΕΓΚ), και χρόνια διαμονής στη χώρα.

Το μέρος 1 του ερωτηματολογίου περιελάμβανε εννέα στοιχεία σχετικά με την ευημερία και την ατμόσφαιρα διδασκαλίας στις αίθουσες των ΓΚ. Αρχικά δημιουργήθηκε στα αγγλικά με τη χρήση απλής γλώσσας και μεταφράστηκε στα φινλανδικά, στα ολλανδικά, στα σουηδικά και αργότερα στα αραβικά, στα φαρσί, στα ρωσικά, στα σομαλικά, στα τουρκικά και στα ουκρανικά, με αποτέλεσμα τη δημιουργία δέκα εκδόσεων. Το ίδιο ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε στις περιόδους T1 και T2 (βλ. *έκθεση αξιολόγησης*). Την περίοδο T1, ανταποκρίθηκαν 140 διδασκόμενοι και την περίοδο T2, συμμετείχαν 132 διδασκόμενοι (128 από το αρχικό δείγμα μαζί με τέσσερις νέους συμμετέχοντες) με το 96,97% να διαμορφώνει την αντίστοιχη ομάδα.

4.4 Παρατηρήσεις πριν-μετά στα δεδομένα ερωτηματολογίου

Τα δεδομένα αποκαλύπτουν εξαιρετικά θετικούς αριθμούς τόσο για την ευημερία των διδασκόμενων όσο και αναφορικά με το κίνητρό τους και στις δύο περιόδους T1 και T2. Οι πίνακες 1 και 2 δείχνουν τις μέσες τιμές δεδομένων για κάθε στοιχείο, τους συνολικούς μέσους αριθμούς καθώς και τις τυπικές αποκλίσεις για κάθε στοιχείο (για T1 και T2). Συγκρίνοντας τα δεδομένα του ερωτηματολογίου σε μια λογική πριν-μετά, παρατηρούνται συγκεκριμένες εξελίξεις σε περιγραφικό επίπεδο. Με τους μέσους αριθμούς να είναι περίπου στο 3,5 σε μια κλίμακα 4 βαθμών, τα δεδομένα δείχνουν πολύ

θετικές στάσεις των μαθητών απέναντι στην ΕΓΚ. Παρότι οι μέσοι αριθμοί μειώνονται ελάχιστα, οι στατιστικές αναλύσεις αποκαλύπτουν ότι δεν έχουν αξιοσημείωτες επιπτώσεις (βλ. έκθεση αξιολόγησης). Για τους λόγους αυτής της ελάχιστης μείωσης μπορούν να γίνουν μόνο υποθέσεις (π.χ. ενθουσιασμός κατά την έναρξη του σχολικού έτους και κόπωση στο τέλος του σχολικού έτους). Αυτό που δείχνουν ξεκάθαρα τα δεδομένα του ερωτηματολογίου είναι ότι οι διδασκόμενοι νιώθουν πολύ άνετα και έχουν υποστήριξη στα μαθήματα ΓΚ.

Οι αναλύσεις των δύο ανοικτού τύπου ερωτήσεων που ήταν μέρος του ερωτηματολογίου, όπου πολλοί συμμετέχοντες ανέφεραν σαφώς την ικανοποίηση των μαθημάτων και τις θετικές απόψεις για τους εκπαιδευτικούς τους, ενισχύουν αυτό το εύρημα.

4.5 Συμπέρασμα

Το έργο *Your Language Counts!* ήταν εξαιρετικά αποτελεσματικό στην ενίσχυση της συνεργασίας

Πίνακας 1 για 4.4

Περιγραφική ανάλυση της ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ πριν-μετά

	T1			T2		
	Σ	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	Σ	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Μου αρέσουν τα μαθήματα μητρικής γλώσσας.	137	3,66	0,53	132	3,61	0,60
Πιστεύω ότι η διδασκαλία της μητρικής γλώσσας είναι σημαντική.	137	3,68	0,53	132	3,60	0,68
Απολαμβάνω τις εργασίες και τις δραστηριότητες κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.	134	3,47	0,65	131	3,37	0,74
Μου αρέσει να μιλάω στη μητρική μου γλώσσα στο σχολείο.	135	3,53	0,68	131	3,44	0,72
Μου αρέσει να μιλάω στη μητρική μου γλώσσα εκτός σχολείου.	137	3,66	0,62	132	3,75	0,54
Μαθαίνω πολλά στην τάξη.	137	3,48	0,68	127	3,35	0,81
Έχω υποστήριξη για την εκμάθηση της μητρικής μου γλώσσας.	133	3,67	0,53	128	3,62	0,62
Γενικά, νιώθω άνετα στο σχολείο.	135	3,65	0,58	130	3,65	0,59
Νιώθω άνετα στα μαθήματα της μητρικής μου γλώσσας.	140	3,72	0,50	131	3,79	0,43
Ευημερία μαθητή (μέση τιμή)	140	3,61	0,36	132	3,58	0,41

Πίνακας 2 για 4.4

Περιγραφική ανάλυση του ΚΙΝΗΤΡΟΥ ΜΑΘΗΤΩΝ πριν-μετά

	T1			T2		
	Σ	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση	Σ	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Η εκμάθηση της μητρικής μου γλώσσας είναι κάτι σημαντικό για εμένα.	138	3,75	0,50	130	3,62	0,66
Η οικογένειά μου θέλει να συμμετέχω.	139	3,68	0,60	130	3,72	0,60
Μπορώ να συναντώ τους φίλους μου.	139	3,26	1,00	130	3,12	1,08
Θέλω να μπορώ να μιλάω καλά με τους συγγενείς μου.	139	3,64	0,68	129	3,52	0,80
Θα ήθελα να μάθω περισσότερα για την καταγωγή μου.	137	3,62	0,64	130	3,43	0,83
Κίνητρο διδασκόμενου (μέση τιμή)	139	3,59		130	3,48	

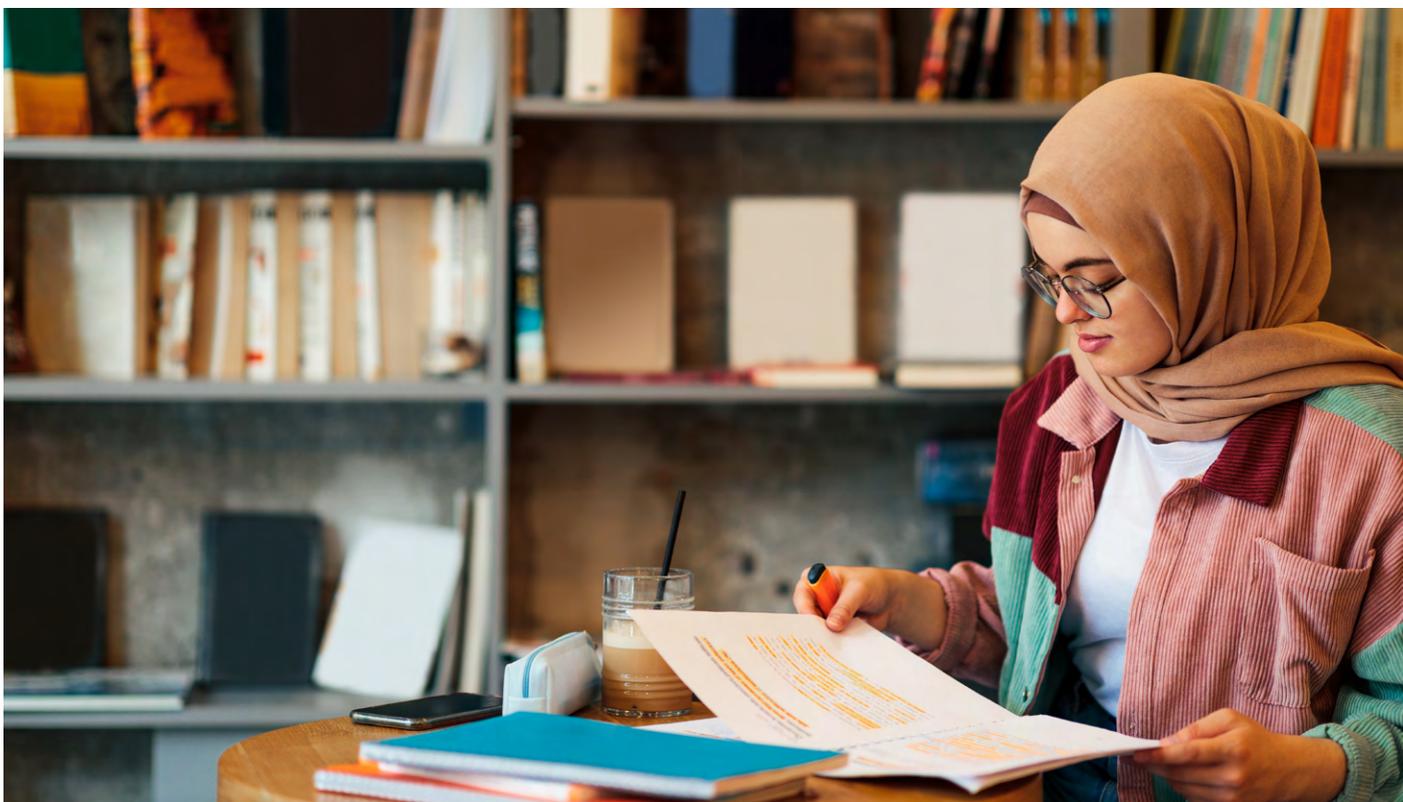

και της ανταλλαγής μεταξύ εκπαιδευτικών ΓΚ σε διάφορες χώρες. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν υψηλή ικανοποίηση με τις πιλοτικές δραστηριότητες, που θεώρησαν ιδιαίτερα πολύτιμες με δεδομένο τις διαρκείς προκλήσεις στην αξιολόγηση κατάλληλου υλικού για ΕΓΚ. Οι επισκέψεις μελέτης θεωρήθηκαν ιδιαίτερα εποικοδομητικές και έδωσαν κίνητρο στους εκπαιδευτικούς. Συνολικά, οι εκπαιδευτικοί τόνισαν τη σημασία του έργου τους, παρότι σημείωσαν επίσης και τις προκλήσεις αναφορικά με την αναγνώριση και το καθεστώς των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς εντός του ευρύτερου εκπαιδευτικού συστήματος. Στο τέλος, οι εκπαιδευτικοί σημείωσαν ότι το έργο *Your Language Counts!* ενίσχυσε το επαγγελματικό τους κίνητρο, την αίσθηση ότι τους εκτιμούν και εν γένει την έμπνευση.

Παρότι δεν παρατηρήθηκαν άμεσες επιπτώσεις στους μαθητές, οι μαθητές επέδειξαν υψηλά επίπεδα κινήτρων, εκτίμησης για τους εκπαιδευτικούς τους και μια ισχυρή αίσθηση της ευημερίας στις αίθουσες ΔΓΚ. Αυτό υπογραμμίζει τη σημασία της διατήρησης και της περαιτέρω εξέλιξης της παροχής διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς.

Κατά την ανασκόπηση του έργου, προέκυψαν αρκετοί περιορισμοί. Οι περιορισμοί χρόνου και υλικού σήμαιναν ότι η αξιολόγηση θα μπορούσε να διεξαχθεί μόνο σε περιορισμένο εύρος. Περισσότερες αναλύσεις, ιδίως αυτές που περιλαμβάνουν τις απόψεις των μαθητών και των γονέων παραμένουν απαραίτητες. Για παράδειγμα, απαιτείται περισσότερη προσοχή στους νεαρούς διδασκόμενους, καθώς το δείγμα αφορά κυρίως μαθητές ηλικίας 12-16 ετών.

Γενικά, το έργο *Your Language Counts!* έχει θέσει μια ισχυρή βάση για μελλοντικές δραστηριότητες, έργα και έρευνα και αναμένεται να συνεχίσει να εμπνέει για καινοτόμες προσεγγίσεις ΔΓΚ.

5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΤΡΕΙΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

5.1 Ολλανδία

Συγγραφείας: Dr. Karijn Helsloot και Mara Kyrou

Η πιλοτική υλοποίηση του έργου *Your Language Counts!* στην Ολλανδία οργανώθηκε από το Stichting Taal naar Keuze (ΤηΚ) και συμμετείχαν δύο σχολεία: Το Damstede Lyceum στο Άμστερνταμ και το ISK Piter Jelles στο Λέουαρντεν. Το σχολικό περιβάλλον έπαιξε κεντρικό ρόλο στη δοκιμή, την προσαρμογή και την παρουσίαση πολύγλωσσων πρακτικών και πρακτικών διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ιδίως στο ολλανδικό πλαίσιο, όπου η εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς δεν λαμβάνει δομημένη οικονομική στήριξη.

Πιλοτική υλοποίηση και αντίκτυπος

Καθ' όλη τη διάρκεια της πιλοτικής περιόδου, οργανώθηκαν μαθήματα γλωσσών κληρονομιάς στα αραβικά, στα περσικά, στα σομαλικά, στα τουρκικά και στα ουκρανικά στα δύο συμμετέχοντα σχολεία. Τα αραβικά διδάσκονταν και στα δύο σχολεία, τα περσικά, τα σομαλικά και τα ουκρανικά προσφέρονταν στο ISK Piter Jelles και τα τουρκικά διδάσκονταν στο Damstede. Τα ρωσικά δεν συμπεριελήφθησαν στο Ολλανδικό πλαίσιο λόγω έλλειψης ενδιαφέροντος εκ μέρους μαθητών που μιλούν ρωσικά.

Τα μαθήματα επικεντρώθηκαν όχι μόνο στην ανάπτυξη της ανάγνωσης, της γραφής και του λεξιλογίου στις γλώσσες καταγωγής των μαθητών, αλλά επίσης ενθάρρυναν τη γλωσσική και πολιτισμική σκέψη μέσω των δραστηριοτήτων του πιλοτικού μοντέλου.

Στο ISK Piter Jelles, οι μαθητές είναι νεοαφιχθέντες με εστίαση στην ενδυνάμωση της ολλανδικής γλώσσας και τη διδασκαλία μαθημάτων, όπως αγγλικά, μαθηματικά, βιολογία, ιστορία και πολιτειότητα. Τα μαθήματα γλώσσας κληρονομιάς υποστήριξαν τη διδασκαλία, γεφυρώνοντας τις γλώσσες και συζητώντας περιεχόμενο άλλων μαθημάτων. Για παράδειγμα:

- Οι μαθητές που μιλούσαν αραβικά εξασκήθηκαν στη μετάφραση μεταξύ αραβικών και ολλανδικών, διεύρυναν το λεξιλόγιό τους και βελτίωσαν τη διαπολιτισμική τους κατανόηση.
- Οι Ουκρανοί μαθητές έκαναν ενδιαφέρουσες παρουσιάσεις σχετικά με την ιστορία της χώρας τους, αναπτύσσοντας δεξιότητες δημόσιου λόγου, γνώσης του θέματος και μια έντονη αίσθηση ταυτότητας.
- Στην τάξη σομαλικών, οι μαθητές προετοίμασαν ερωτήσεις συνέντευξης για Σομαλούς μαθητές στη Σουηδία, ως μέρος της διασυνοριακής ανταλλαγής, ενισχύοντας τη δημιουργικότητα και τη διαπολιτισμική περιέργεια.
- Οι μαθητές που μιλούσαν περσικά έδειξαν υψηλό κίνητρο και ισχυρές γλωσσικές δεξιότητες, συμμετέχοντας σε απαιτητικές ασκήσεις γραμματικής.

Στο Damstede Lyceum, όπου οι μαθητές είναι συνήθως δεύτερης ή τρίτης γενιάς και κατέχουν πολύ καλά τα ολλανδικά, δόθηκε περισσότερη έμφαση στη διαπολιτισμική αναζήτηση και την ταυτότητα.

- Οι μαθητές που μιλούσαν τουρκικά και αραβικά δημιούργησαν παρουσιάσεις σχετικά με την πολιτιστική κληρονομιά τους, προβάλλοντας τις αγαπημένες τους πτυχές αναφορικά με την πολιτιστική τους ταυτότητα.
- Η πρακτική στη γλώσσα επικεντρώθηκε κυρίως στη βελτίωση των δεξιοτήτων γραφής

Αυτές οι ποικίλες προσεγγίσεις αντικατοπτρίζουν την ευελιξία του πιλοτικού μοντέλου *Your Language Counts!* στην προσαρμογή τόσο για νεοαφιχθέντες όσο και για πολύγλωσσους διδασκόμενους δεύτερης γενιάς, υποστηρίζοντας ταυτόχρονα τη γλωσσική ανάπτυξη και την προσωπική εξέλιξη.

Το ολλανδικό πιλοτικό έργο είχε την υποστήριξη μιας ευρείας και αφοσιωμένης ομάδας εκπαιδευτικών. Στο Damstede Lyceum, οι εκπαιδευτικοί αραβικών και τουρκικών ήταν έμπειροι επαγγελματίες, ήδη ενεργοί στα γλωσσικά προγράμματα *Taal naar Keuze's* για την τυπική ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στο ISK Piter Jelles, οι εκπαιδευτικοί περσικών και αραβικών ήταν καταρτισμένοι εκπαιδευτικοί αγγλικών που διεύρυναν τις δεξιότητές τους για να

διδάξουν μαθήματα γλωσσών κληρονομιάς, ως μέρος του πιλοτικού σχεδίου. Ο Ουκρανός δάσκαλος, ένας καταρτισμένος καθηγητής αγγλικής και γερμανικής γλώσσας, απέκτησε επίσης νέα ειδικευση μέσω του έργου της διδασκαλίας ουκρανικών ως γλώσσας κληρονομιάς.

Μια ιδιαίτερα αξιοσημείωτη εξέλιξη ήταν η συμμετοχή του εκπαιδευτικού σομαλικών, που δεν είχε πρότερη διδακτική εμπειρία. Μέσω εκπαίδευσης που έγινε εντός του έργου και της ενεργού συμμετοχής σε προγράμματα διεθνούς συνεργασίας και ανταλλαγής, ανέπτυξε τις δεξιότητες διδασκαλίας και έπαιξε σημαντικό ρόλο στη παροχή μαθημάτων σομαλικής γλώσσας. Η πορεία του αντικατοπτρίζει τις δυνατότητες του έργου για την επαγγελματική ανέλιξη των εκπαιδευτικών και τη βελτίωση των ικανοτήτων σε ένα πλαίσιο συνεργατικής γλωσσικής εκπαίδευσης.

Επίσκεψη μελέτης

Τον Μάρτιο του 2025, το ίδρυμα *Taal naar Keuze* φιλοξένησε μια επίσκεψη μελέτης *Your Language Counts!* για εκπαιδευτικούς από τη Σουηδία και τη Φινλανδία. Η ομάδα επίσκεψης περιηγήθηκε στον πανεπιστημιακό χώρο του ISK Piter Jelles και στην

πόλη του Λέουαρντεν και έλαβαν μέρος σε μια σχολική γιορτή στο ISK Piter Jelles. Στη συνέχεια, η ομάδα πήγε στο Άμστερνταμ για να συμμετάσχει ενεργά στο σεμινάριο για την πολυγλωσσία στο Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ, που οργάνωσε το *Taal naar Keuze*, φέρνοντας σε επαφή εκπαιδευτικούς, γλωσσολόγους, ιθύνοντες και τοπικούς πολιτικούς. Η επίσκεψη περιελάμβανε:

- Παρατηρήσεις σε μαθήματα γλωσσών κληρονομιάς σε πραγματικό χρόνο σε τάξεις για αραβικά, σομαλικά, ουκρανικά και ρωσικά.
- Διαπολιτισμικές και εθνικές συζητήσεις μεταξύ των εκπαιδευτικών γλώσσας και των επικεφαλής σχολείων για την υλοποίηση της εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς
- Η σχολική γιορτή έδωσε ορατότητα στις γλώσσες που μιλιούνται στη διεθνή σχολική κοινότητα και στο ίδρυμα *Taal naar Keuze* ως φορέα που προσφέρει μαθήματα γλωσσών σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Περιελάμβανε:

- Μπίνγκο γλώσσας και διαδραστικά κουίζ, φέρνοντας σε επαφή μαθητές, οικογένειες και εκπαιδευτικούς ώστε να αναδείξουν τη γλωσσική ποικιλομορφία
  - Ένα κολάζ γλωσσών με ευχές που είχαν γράψει μαθητές στις γλώσσες καταγωγής τους
  - Πίνακες γλωσσών για αραβικά, σομαλικά, τουρκικά, ουκρανικά και περσικά, όπου οι μαθητές και οι εκπαιδευτικοί μοιράστηκαν πολιτισμικό περιεχόμενο, ιστορίες και εργαλεία μάθησης
  - Μια διαδραστική συνεδρία παρουσίασης που αποτύπωνε τη γλωσσική ποικιλομορφία του σχολείου σε πραγματικό χρόνο
- Ένα σεμινάριο στο Άμστερνταμ που περιελάμβανε παρουσιάσεις και συζητήσεις με τοπικούς πολιτικούς υπεύθυνους σχετικά με τη σημασία και τον αντίκτυπο της συμπεριληπτικής, πολύγλωσσης εκπαίδευσης.

Το φυλλάδιο σεμιναρίου που περιλαμβάνει το πρόγραμμα και τη σύνοψη των παρουσιάσεων υπάρχει στον **ιστότοπο Goethe-Institut-YLC** και στο **platform.taalnaarkeuze.nl**. Μια σχετική σύνοψη υπάρχει εδώ:

Γιατί και πώς να δοθεί σε μητρικές γλώσσες – εδώ αναφέρονται γλώσσες πέραν της εθνικής γλώσσας ή/και της σχολικής γλώσσας – μια σημαντική θέση στην εκπαίδευση; Αυτό ήταν το θέμα του σεμιναρίου. Εκπαιδευτικοί από τη Φινλανδία και τη Σουηδία, εκπαιδευτικοί από το Λέουαρντεν και το Άμστερνταμ, μαζί με επιστήμονες, νομικούς και διευθυντές στην Ολλανδία, συζήτησαν τις δυνατότητες και τις επιπτώσεις. Τα συμπεράσματα είναι:

1. Η κοινωνία στην οποία ζούμε αποτελείται από άτομα διαφορετικών και ευέλικτων ταυτοτήτων. Η γλωσσική απόκλιση που συνεπάγεται αυτού, σπάνια αναγνωρίζεται ως πλεονέκτημα για την εκπαίδευση. Η συμπεριληψη γλωσσών καταγωγής στην εκπαίδευση έχει γνωσιακά και κοινωνικοαισθηματικά οφέλη τόσο για μαθητές όσο και για την κοινωνία.
2. Η ενσωμάτωση γλωσσών καταγωγής στην εκπαίδευση συμμορφώνεται με τα Οικουμενικά Δικαιώματα του Παιδιού, τις ευρωπαϊκές πολιτικές για τη γλώσσα και ορισμένους ευρωπαϊκούς εθνικούς νόμους. Στη Φινλανδία και τη Σουηδία, όπως και σε ευρωπαϊκά και διεθνή σχολεία στην Ολλανδία, οι γλώσσες καταγωγής είναι ένα νομικά θεσμοθετημένο σχολικό μάθημα εντός της τυπικής εκπαίδευσης. Η ολλανδική νομοθεσία για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (WVO) παρέχει δυνατότητες σχετικά με αυτό, αλλά δεν υποχρεώνει τους παρόχους εκπαίδευσης (σχολεία και επιτροπές) να το εφαρμόσουν. Η δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ολλανδία

εστιάζει κυρίως στα ολλανδικά, στα αγγλικά, στα γερμανικά και στα γαλλικά και σπάνια επιτρέπει σε μαθητές να επιλέγουν τα αραβικά, τα κινεζικά, τα ιταλικά, τα ισπανικά ή τα τουρκικά. Για όλες τις άλλες γλώσσες καταγωγής που παρατηρούνται στην κοινωνία, ιδίως για γλώσσες που σχετίζονται με πρώην αποικίες, δεν υπάρχουν σαφείς αναφερόμενες ώρες στο πρόγραμμα μαθημάτων.

3. Η απασχόληση εκπαιδευτικών και άλλων ειδικών σε θέματα γλώσσας εντός και πέρα από τα σχολεία με έναν εύλεκτο τρόπο, παρουσιάζοντας τη διαδικτυακή εκπαίδευση, καθορίζοντας τη χρηματοδότηση στον δήμο, σε περιφερειακό ή/και εθνικό επίπεδο και η δημιουργία μιας κατάλληλης οργανωτικής δομής, είναι προαπαιτούμενα για την επίτευξη του στόχου: να περιλαμβάνεται η γλώσσα καταγωγής στο εκπαιδευτικό σύστημα, έχοντας την κατάλληλη θέση.

Ορισμένες παρατηρήσεις των συμμετεχόντων:

Εκπαιδευτικός που συμμετείχε από τη Φινλανδία είπε:

«Ένα σημαντικό μέρος της εκπαίδευσης στη γλώσσα κληρονομιάς είναι η διασφάλιση ότι οι μαθητές αισθάνονται ότι τους βλέπουν, τους ακούν και τους καταλαβαίνουν.»

Έναν εκπαιδευτικό δανικών είπε:

«Η συνεργασία με έμπειρους συναδέλφους από διάφορες χώρες μου πρόσφερε νέες προοπτικές και πιο δημιουργικούς τρόπους διδασκαλίας. Διατηρούμε την επαφή ακόμη και μετά το τέλος του έργου.»

Η διευθύντρια του *Taal naar Keuze*, Dr. Karijn Helsloot:

«Δεν πρέπει ποτέ να απομακρύνουμε έναν μαθητή από τη μητρική του γλώσσα, ιδίως στην πορεία της εκπαίδευσης. Ως ενήλικες, βασιζόμαστε στις μητρικές μας γλώσσες για να μάθουμε καινούργιες γλώσσες και καινούργιες έννοιες. Δεν θα πρέπει να αρνούμαστε το ίδιο γνωσιακό πλεονέκτημα στους πολύγλωσσους μαθητές. Είναι καιρός να κινηθούμε πέρα από τη ρητορική και να αρχίσουμε να υποστηρίζουμε την υλοποίηση της ευρωπαϊκής γλωσσικής πολιτικής 2+1, δηλ. μια *lingua franca* και μια γλώσσα της επιλογής, π.χ. η μητρική γλώσσα.»

Περαιτέρω δραστηριότητες και επιτεύγματα στην Ολλανδία

Η οργάνωση *Stichting Taal naar Keuze* πραγματοποίησε μια αναλυτική έρευνα για το νομικό πλαίσιο και τις εφαρμογές στον πραγματικό κόσμο των σύγχρονων γλωσσικών πολιτικών στη

δευτεροβάθμια εκπαίδευση σε 21 ευρωπαϊκές χώρες για να ενδυναμώσει τη στρατηγική για τη διάδοση. Αυτό πραγματοποιήθηκε από τους Matteo Mueller-Thies και Mara Kyrou. Επιπλέον, δημιουργήθηκε ένα εργαλείο διαχείρισης έργου για τη διαχείριση δραστηριοτήτων διάδοσης, το οποίο συγκέντρωσε περί τα 500 στοιχεία επαφής ειδικών και υπευθύνων χάραξης πολιτικής σε θέματα γλώσσας.

Κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών, η διευθύντρια Karijn Helsloot και η Mara Kyrou του ιδρύματος *Taal naar Keuze* παρουσίασαν το έργο σε διάφορα συνέδρια, διαδικτυακές συναντήσεις και σχολικές επισκέψεις σε Ολλανδία και Βέλγιο, όπως:

- *Applied Linguistics Across Boundaries* από Ανέλα- Applied Linguistics Association, το 2024 στο Γκεντ, *International Conference on Multilingualism and Language Learning* από το Mercator European Research Centre, το 2024 στο Λέουαρντεν, *Language Awareness in the language classroom* από το the Language Learning Research Centre του Πανεπιστημίου Leiden, το 2025 στο Leiden, Ανέλα VIOT *Juniorendag*, το 2025 στην Ουτρέχτη, την εκδήλωση για τα 750 χρόνια του Άμστερνταμ *Language Manifestation* στις 27 Οκτωβρίου 2025, στο Πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ που οργανώθηκε από το *Taal naar Keuze*, το διήμερο εθνικό συνέδριο μελέτης που οργανώθηκε από το *Samenwerkingsverband* (συνεργασίες εκπαιδευτικού χαρακτήρα) και το VO-raad (εθνικό συμβούλιο για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση) τον Νοέμβριο του 2025, το *Elspeet*, το συνέδριο *LOWAN* τον Νοέμβριο του 2025 στο Ede και άλλα.
- Από τον Σεπτέμβριο του 2025 μέχρι σήμερα, δημιουργήθηκε το φυλλάδιο YLC! από το *Taal naar Keuze* (βλ. **Παράρτημα**) που εστάλη ταχυδρομικώς σε περισσότερους από 250 ενδιαφερόμενους στην Ευρώπη και έλαβαν επίσης ενδιαφερόμενοι στην Ολλανδία.

Ένα σημαντικό επίτευγμα του έργου *Your Language Counts!* στην Ολλανδία είναι ότι το ISK Piter Jelles στο Λέουαρντεν, μετά την υψηλή συμμετοχή μαθητών και τη θετική ανατροφοδότηση τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους διδασκόμενους, αποφάσισε να συνεχίσει να προσφέρει μαθήματα σε γλώσσες καταγωγής πέραν του πιλοτικού έργου. Η διεύθυνση του σχολείου θεωρεί την εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς ως έναν πολύτιμο

τρόπο ενίσχυσης της ευημερίας των μαθητών και υποστήριξης και προώθησης της γλωσσικής ανάπτυξης, ιδίως εντός του μοναδικού πολύγλωσσου πλαισίου στο Φρίσλαντ. Σαφώς, το σχολείο είχε βρει ένα τρόπο να καλύψει το κόστος που σχετίζεται με τη διεύρυνση της εκπαίδευσης.

Τέλος, για να επιτρέψουν σε όλους τους εκπαιδευτικούς στην Ολλανδία να βρουν και να μοιραστούν το δικό τους υλικό καθώς και υλικό που είχε δημιουργηθεί πρωτίτερα από το *Studio Taalwetenschap* και το *Taal naar Keuze*, δημιουργήθηκε μια νέα ανοιχτή πλατφόρμα.

5.2 Φινλανδία

Συγγραφέας: Larissa Aksinovits

Η πιλοτική εφαρμογή της διδασκαλίας γλώσσας καταγωγής πραγματοποιήθηκε το ακαδημαϊκό έτος 2024–25 σε διάφορα σχολεία στη Φινλανδία ως μέρος του προγράμματος Erasmus+ *Your Language Counts!*. Στην πιλοτική φάση περιελήφθησαν έξι διαφορετικές γλώσσες: Αραβικά, σομαλικά, ρωσικά, περσικά, τουρκικά και ουκρανικά. Στο έργο συμμετείχαν έξι εκπαιδευτικοί σε τρεις διαφορετικές κοινότητες της περιοχής της πρωτεύουσας (Ελσίνκι, Espoo, Tuusula). Ορισμένες ομάδες ήταν μόνο ομάδες σχολείων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ωστόσο άλλες ομάδες περιελάμβαναν μαθητές τόσο της πρωτοβάθμιας όσο και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Οι ομάδες σχηματίστηκαν από τους ίδιους τους δήμους, και αν υπήρχε μικρότερος αριθμός μαθητών για την εκμάθηση μιας ΓΚ, σχηματίζονταν ομάδες με μαθητές διαφόρων ηλικιών και επιπέδων. Τα περισσότερα μαθήματα γίνονταν στην αίθουσα διαζώσης, ενώ μια ομάδα (τουρκικά) παρακολούθησε μαθήματα διαδικτυακά. Ωστόσο, στην ομάδα τουρκικής γλώσσας οργανώθηκαν επίσης εκδηλώσεις επαφής για την ενίσχυση της καλύτερης αμοιβαίας κατανόησης και επαφής με μαθητές.

Το πιλοτικό μοντέλο με διάφορες δραστηριότητες που έχουν ως στόχο την ενίσχυση της πολιτισμικής και γλωσσικής αυτογνωσίας και την κινητοποίηση των μαθητών υλοποιήθηκε στη Φινλανδία. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι το πιλοτικό μοντέλο εναρμονίστηκε πλήρως με τον Εθνικό Αναλυτικό Πρόγραμμα για την Βασική Εκπαίδευση (2014). Ως εκ τούτου, οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να συμπεριλάβουν το πιλοτικό μοντέλο στη διδασκαλία τους. Στη Φινλανδία, η γλώσσα κληρονομιάς διδάσκεται δύο ώρες ως διπλό μάθημα, που σημαίνει ότι η κατάσταση με την πιλοτική εφαρμογή ήταν μία από τις καλύτερες σε σύγκριση με την κατάσταση διδασκαλίας σε Σουηδία και Ολλανδία. Υπήρξε περισσότερος χρόνος για την υλοποίηση διαφόρων δραστηριοτήτων και τη σύνδεσή τους με τις συνήθειες εκπαιδευτικές δραστηριότητες και το διδακτικό στυλ των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν στο έργο.

Τρεις εκπαιδευτικοί από τη Φινλανδία συμμετείχαν σε επίσκεψη μελέτης στην Ολλανδία τον Μάρτιο του 2025 και είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για το πολύγλωσσο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην Ολλανδία και να συναντήσουν συναδέλφους τους που διδάσκουν ουκρανικά, περσικά και τουρκικά.

Η ανατροφοδότηση σχετικά με την πιλοτική δράση που ελήφθη από τους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν στο έργο ήταν ιδιαίτερα θετική, καθώς εκτίμησαν τις νέες προκλήσεις και την ευκαιρία για επαγγελματική ανέλιξη, τη διεθνή επικοινωνία και την υποστήριξη ομότιμων από την ομάδα του Πανεπιστημίου της Ουψάλα, καθώς και εντός της φινλανδικής ομάδας. Η διατήρηση της επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς ίσως ήταν πρόκληση, καθώς όλοι οι εκπαιδευτικοί δίδασκαν σε διαφορετικά σχολεία και ακόμα και σε διαφορετικούς δήμους και δεν υπήρξε καμία επικοινωνία δια ζώσης κατά τη διάρκεια της πιλοτικής φάσης. Γι' αυτό, ήταν σημαντικό να ενισχυθεί η επικοινωνία μέσω άλλων μέσων, όπως για παράδειγμα με τη δημιουργία μιας ξεχωριστής ομάδας στο WhatsApp και την επαφή σε τακτική βάση.

5.3 Σουηδία

Συγγραφέας: Elisabeth C. Schmidt και Simeon Oxley

Για να ενδυναμώσουν και να ενισχύσουν περαιτέρω τη συνεργασία και την επαγγελματική ανταλλαγή ιδεών, τον Μάρτιο του 2025 οργανώθηκαν επισκέψεις μελέτης που επέτρεψαν σε ορισμένους εκπαιδευτικούς να επισκεφθούν συναδέλφους τους στην Ουψάλα (Σουηδία) και το Λέουαρντεν (Ολλανδία). Οι ομάδες πέρασαν 2-3 ημέρες μαζί, ανταλλάσσοντας πληροφορίες σχετικά με την οργάνωση της διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς σε Σουηδία, Φινλανδία και Ολλανδία, παρατηρώντας μαθήματα συναδέλφων τους και εκκινώντας μια διακρατική επαφή μεταξύ των μαθητών τους.

Κατά τη διάρκεια της επίσκεψης μελέτης στην Ουψάλα συναντήθηκαν εκπαιδευτικοί σομαλικών, ουκρανικών και περσικών από τη Σουηδία και την Ολλανδία. Συνόδευσαν ο ένας τον άλλον κατά τη διάρκεια των μαθημάτων γλωσσών κληρονομιάς στα σχολεία και αντάλλαξαν πληροφορίες για υλικό, μεθόδους και το σουηδικό σύστημα διδασκαλίας γλωσσών κληρονομιάς. Οι επισκέπτες από την Ολλανδία έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το πρόγραμμα «καθοδήγηση μελέτης» —ένα πρόγραμμα στο οποίο οι νεοαφιχθέντες μετανάστες μαθητές συνοδεύονται από έναν εκπαιδευτικό γλώσσας κληρονομιάς για μεγαλύτερη χρονική περίοδο κατά τη διάρκεια της τυπικής σχολικής ημέρας. Ο κοινός σουηδικός όρος «fika» ήταν επίσης μέρος του προγράμματος. (Ο όρος «fika» περιγράφει την έννοια

ενός εκούσιου διαλείμματος από την καθημερινή ζωή [εργασία], για παράδειγμα, το διάλειμμα για καφέ και γλυκό συζητώντας με συναδέλφους).

Το EFF διασφάλισε την ενεργή συμμετοχή ενδιαφερόμενων φορέων μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών, τονίζοντας την πολυγλωσσία και το έργο *Your Language Counts!*. Κατά τη διάρκεια του τελευταίου μισού του καλοκαιριού και του φθινοπώρου του 2025, στο podcast «Flerspråkighet i fokus!» παρουσιάστηκαν τέσσερα επεισόδια είτε στα σουηδικά είτε στα αγγλικά, αφιερωμένα στο έργο *Your Language Counts!*, απευθυνόμενα σε ένα ευρύτερο ακροατήριο.

Εντός του δικτύου NÄMO, που φέρνει σε επαφή εκπρόσωπους από δημοτικές μονάδες μητρικής γλώσσας σε Ουψάλα, Västerås, Linköping, Norrköping, Nyköping, Eskilstuna και άλλες, το EFF μοιράστηκε ιδέες του έργου κατά τη διάρκεια των συναντήσεων που πραγματοποιούνται 2 φορές το χρόνο και προωθούν τον διάλογο σε όλες τις πτυχές της εκπαίδευσης στη μητρική γλώσσα.

Τον Απρίλιο, ο δήμος της Ουψάλα, ηγέτες του EFF και ο Simeon Oxley συνέβαλαν επίσης στο SETT-mässan, τη σκανδιναβική εκδήλωση για την καινοτομία και τη δια βίου μάθηση, με παρουσιάσεις για την καθοδήγηση μελέτης, την εκπαίδευση στη μητρική γλώσσα και το έργο *Your Language Counts!*.

Τον Οκτώβριο του 2024, το UKUS (Uppsala korplar

urr sig) και ο Simeon Oxley παρουσίασαν τον οδηγό μελέτης μητρικής γλώσσας και το έργο *Your Language Counts!*. Επίσης, τον Οκτώβριο του 2024, το EFF υποδέχθηκε μια αντιπροσωπεία από το Ιαπωνικό Παγκόσμιο Τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού του Μητροπολιτικού Συμβουλίου του Τόκιο. Η επίσκεψη είχε ως στόχο τη βαθύτερη κατανόηση του σουηδικού εκπαιδευτικού συστήματος και την ενίσχυση της πρωτοπορίας σε ζητήματα πρωτοβουλιών για μετανάστες και πρόσφυγες, κατά τη διάρκεια της οποίας το EFF μοιράστηκε πληροφορίες σχετικά με το έργο *Your Language Counts!*. Ο Simeon Oxley παρουσίασε επίσης το έργο στο Ευρωπαϊκό Συνέδριο Εκπαιδευτικής Έρευνας στο Βελιγράδι, εστιάζοντας στην ενθάρρυνση και την υποστήριξη των εκπαιδευτικών να εργάζονται διακρατικά.

6 ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΣΤΙΣ ΓΛΩΣΣΕΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ

6.1 Προώθηση της επαγγελματικής εξέλιξης των εκπαιδευτικών γλωσσών κληρονομιάς μέσω διακρατικής συνεργασίας

Συγγραφέας: Dr. Tatjana Atanasoska

Κατά την πραγματοποίηση των συναντήσεων των εκπαιδευτικών και την ανταλλαγή μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών και γλωσσών, ήταν σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι περιστάσεις και οι διαφορετικές δυνατότητες στην επικοινωνία εντός της διακρατικής και της πολύγλωσσης ομάδας. Όπως αναφέρθηκε και στο **κεφάλαιο 3**, η αναγκαιότητα χρήσης των αγγλικών ως lingua franca όταν συναντήθηκαν όλοι και το γεγονός ότι το **πilotικό σχέδιο** παρουσιάστηκε μόνο στα αγγλικά, απαιτούσαν ιδιαίτερη προσοχή. Η φάση υλοποίησης δείχνει ότι η διακρατική συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών προσφέρει ανεκτίμητες νέες προοπτικές για την εκπαιδευτική τους κατάρτιση. Επίσης εμβάθυνε την επαφή και την ανταλλαγή ιδεών μεταξύ των 18 εκπαιδευτικών, εντός και πέραν των έξι διαφορετικών γλωσσών.

F. U.: «Οι βασικοί συνάδελφοι με τους οποίους μιλάω είναι άλλοι εκπαιδευτικοί της ουκρανικής γλώσσας από τη Σουηδία και την Ολλανδία. Ήταν μια καλή εμπειρία, επειδή η Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς είναι κάπως διαφορετική στη Σουηδία και την Ολλανδία. Ο τρόπος που διδάσκουν την ουκρανική γλώσσα διαφέρει αισθητά σε σχέση με τη Φινλανδία. Η ανταλλαγή εμπειριών από κάθε χώρα ήταν μια ενδιαφέρουσα διαδικασία.»

Οι εκπαιδευτικοί εκτίμησαν την ανταλλαγή παιδαγωγικών ιδεών, γνώσεων για την εκπαίδευση γλωσσών κληρονομιάς σε διαφορετικά εθνικά πλαίσια, περιγράφοντας την εμπειρία ως «μοναδική» και «ορόσημο». Το έργο παρουσίασε θετικά αποτελέσματα εν μέσω προκλήσεων (για παράδειγμα,

περικοπές προϋπολογισμού, κ.λπ). Ενίσχυσε την επαγγελματική πρακτική των εκπαιδευτικών και προσέφερε χρήσιμες πιλοτικές δραστηριότητες. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν στην αξιολόγηση ότι απέκτησαν έμπνευση, κίνητρο και επαγγελματική αξία μέσα από το έργο *Your Language Counts!*.

F. R.: «Πιστεύω ότι η κατάσταση με την Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς είναι αρκετά κακή για την ώρα, κυρίως λόγω του λαϊκισμού της ακροδεξιάς και των ακροδεξιών κυβερνήσεων. Αλλά το έργο απέιχε από αυτές τις αρνητικές ιδέες και τις αρνητικές σκέψεις. Ναι, ήταν πράγματι μεγάλο κίνητρο να είσαι μέρος του έργου!»

Η φάση υλοποίησης δείχνει ότι η δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών με διαφορετικά εθνικά πλαίσια ως μια μεγαλύτερη ομάδα και εντός ομάδων συγκεκριμένης γλώσσας, παρέχει στους εκπαιδευτικούς νέες προοπτικές που μπορούν να εφαρμόσουν στην πράξη. Ιδίως η ανταλλαγή επιστολών μεταξύ μαθητών δημιούργησε νέες ευκαιρίες για επαφή και ανταλλαγή μεταξύ μαθητών της ίδιας ΓΚ σε διαφορετικές χώρες.

S. S.: «Δραστηριότητες. Αυτές οι δραστηριότητες είναι κάτι νέο για εμάς. Αλλά αυτή που μου άρεσε περισσότερο, ήταν η ανταλλαγή επιστολών μεταξύ μαθητών, μια δραστηριότητα που δημιουργήσαμε μόνοι μας και απαιτήσε αρκετό χρόνο. Και λέγοντας πολύ χρόνο, εννοώ πράγματι πολύ χρόνο. Ήταν πάνω από 10 μαθήματα. Αυτό ήταν το καλύτερο που κάναμε καθ' όλη τη διάρκεια του έργου. Το καλύτερο όλων. Νομίζω. Ξέρετε, συζητάμε πολύ. Μέρος αυτού του έργου [επιστολών] ήταν και οι τρεις εκπαιδευτικοί [σομαλικών] μαζί με τους μαθητές. Οι γονείς συμμετείχαν επίσης. Ήταν ένα σπουδαίο έργο για τα σομαλικά [ΕΓΚ].»

Το **πilotικό σχέδιο** που αναπτύχθηκε δεν προορίζεται να λειτουργήσει ως ένα σταθερό βιβλίο ή πρόγραμμα μαθημάτων λόγω της πολυπλοκότητας της εκπαίδευσης γλωσσών κληρονομιάς – υπάρχει υψηλή γλωσσική ποικιλομορφία και οι εθνικές και θεσμικές συνθήκες ποικίλλουν. Μπορεί να λειτουργήσει ως ένα ευέλικτο υλικό που μπορεί να υποστηρίξει εκπαιδευτικούς ΓΚ σε διάφορα στάδια της καριέρας τους, συμπληρώνοντας το υπάρχον πρόγραμμα

μαθημάτων ή παρέχοντας μια βάση όπου αυτή δεν υπάρχει. Οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί παρείχαν θετική ανατροφοδότηση για τις δραστηριότητες και τόνισαν ότι συνεισέφερε στην επαγγελματική τους εξέλιξη.

S.P.: «Έμαθα πάρα πολλά. Έχω κάποια ιδέα για τις δραστηριότητες και την επίσκεψη [σε άλλες χώρες] και τους άλλους εκπαιδευτικούς σε άλλη χώρα. Όλα ήταν - έχω πολύ μεγάλη χαρά που βασικά κατάφερα να είμαι μέρος του έργου και για τον τρόπο [υλοποίησης] του έργου. Πολύ μεγάλη χαρά.»

Το πιλοτικό σχέδιο έχει ως στόχο τη δημιουργία χώρου για εκπαιδευτικούς ΓΚ ώστε να συμμετέχουν εναλλακτικές πρακτικές, παρέχοντας τρόπους προσέγγισης αντί για απλές απαντήσεις, λόγω της πολυπλοκότητας της ΕΓΚ. Αν και δεν είναι ένα ολοκληρωμένο εργαλείο εκπαίδευσης, το πιλοτικό σχέδιο μπορεί να παρέχει μια κοινή βάση για εκπαιδευτές ώστε να αξιολογούν και να εξελίσσουν τη διδασκαλία τους. Αυτό το εγχειρίδιο και το πιλοτικό σχέδιο θα μπορούσαν δυνητικά να χρησιμοποιηθούν από εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς επίσης και εσωτερικά από σχολεία ή μεμονωμένους εκπαιδευτικούς για την ανάπτυξη της πρακτικής τους. Οι σχετικές ερωτήσεις περιλαμβάνονται στο πιλοτικό σχέδιο στο τέλος κάθε ενότητας και οι ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση δραστηριοτήτων, μπορούν να αποτελέσουν τη βάση για την ανάπτυξη πρακτικής. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι θα εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούν και τις παρεχόμενες και τις πρόσφατα δημιουργημένες δραστηριότητες στη διδασκαλία τους μελλοντικά και θεωρούν το πιλοτικό σχέδιο και τις τέσσερις προσεγγίσεις βοηθητικό σημείο αναφοράς για τη (μελλοντική) διδασκαλία.

S. T.: «Κατά τη γνώμη μου, οι δραστηριότητες του έργου ήταν πολύ σημαντικές. Έγιναν ένα ανεκτίμητο υλικό. Μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε μαθήματα. Επίσης λειτούργησαν ως μέσο έμπνευσης. Η θεωρητική γνώση ήταν το ίδιο και με ενέπνευσε για τη δημιουργία νέων δραστηριοτήτων.»

Το έργο *Your Language Counts!* ήταν εξαιρετικά αποτελεσματικό στην ενίσχυση της συνεργασίας και της ανταλλαγής μεταξύ εκπαιδευτικών ΓΚ σε διάφορες χώρες. Οι εκπαιδευτικοί εξέφρασαν μεγάλη ικανοποίησή για τις πιλοτικές δραστηριότητες και

τις επισκέψεις μελέτης. Συνολικά, οι εκπαιδευτικοί σημείωσαν ότι το έργο *Your Language Counts!* ενίσχυσε το επαγγελματικό τους κίνητρο, την αίσθηση ότι τους εκτιμούν και εν γένει την έμπνευση.

6.2 Ο οδικός χάρτης

Συγγραφείς: Dr. Karijn Helsloot και Mara Kyrrou

Σκοπός του οδικού χάρτη για την ΕΓΚ είναι να προσφέρει στους ενδιαφερόμενους φορείς, όπως στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και τους εκπαιδευτικούς εταίρους, τα απαραίτητα εφόδια ώστε να μπορούν να εισαγάγουν την ΕΓΚ σε όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Δημιουργήθηκε ως μέρος του Παραδοτέου 4 του έργου. Ο πρωταρχικός σκοπός του είναι να ευαισθητοποιήσει, τόσο σε επίπεδο βάσης όσο και επίπεδο κεντρικής πολιτικής, αναφορικά με τη σπουδαιότητα και τα οφέλη της εκπαίδευσης στη γλώσσα καταγωγής, εξασφαλίζοντας την υποστήριξη για τη βιώσιμη παροχή. Ο οδικός χάρτης είναι το αποτέλεσμα συνεργατικών προσπαθειών και συνδημιουργήθηκε μαζί με ενδιαφερόμενους φορείς καθ' όλη τη διάρκεια του έργου. Παρουσιάστηκε επίσημα στους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής κατά τη διάρκεια του συνεδρίου «Η γλώσσα σου μετράει», προσφέροντας ιδέες και προτάσεις προερχόμενες από την έρευνα και την ενασχόληση των ενδιαφερόμενων φορέων. Υπογραμμίζοντας τις βασικές στρατηγικές και τονίζοντας τις βέλτιστες πρακτικές, ο οδικός χάρτης έχει ως στόχο να απλοποιήσει τη λήψη ενημερωμένων αποφάσεων και να κατευθύνει τις πρωτοβουλίες πολιτικής για την ενίσχυση της εκπαίδευσης στη γλώσσα καταγωγής στην ΕΕ.

Ο οδικός χάρτης βασίζεται στην αρχή ότι όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες θα πρέπει να είναι σε θέση να επικοινωνούν σε τουλάχιστον τρεις γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων της μητρικής γλώσσας και δύο ακόμη γλωσσών. Αυτή η πολιτική υποστηρίζει τη γλωσσική ποικιλομορφία σε όλη την Ευρώπη για να ενισχύσει την αμοιβαία κατανόηση και να προωθήσει τον πολιτιστικό της πλούτο.

Τα εθνικά σχολικά συστήματα είναι υπεύθυνα για την εκμάθηση γλωσσών, παραπέμποντας στη μητρική γλώσσα που θεωρείται κυρίαρχη γλώσσα, αλλά και στις κύριες εθνικές ευρωπαϊκές γλώσσες. Ωστόσο, η «μητρική γλώσσα» συμπεριλαμβάνει επίσης μη κυρίαρχες γλώσσες. Γι' αυτό, τα σχολεία

θα πρέπει να ασχοληθούν με τις μητρικές γλώσσες όλων των μαθητών τους κι όχι μόνο με αυτές όσων μεγαλώνουν με τη γλώσσα πλειοψηφίας. Τα οφέλη της πολυγλωσσίας θα πρέπει να μεταφέρονται σε κάθε πολίτη ισότιμα. Ο *οδικός χάρτης* βοηθάει στη μετάφραση του στόχου σε πράξη. Παρουσιάζει μοντέλα συνεργασίας εκπαιδευτικών και σχολικής οργάνωσης, νομικές και οικονομικές διαδικασίες, υλικό και συμπεράσματα:

- Νομικό και πολιτικό πλαίσιο
- Οργάνωση σχολείου και Ένταξη
- Προϋπολογισμός και οικονομικά
- Συμμετοχή οικογένειας και κοινότητας
- Γλώσσες καταγωγής στο σχολείο
- Συνεργασία και κατάρτιση εκπαιδευτικών
- Διδακτικοί πόροι

Η δομή του *οδικού χάρτη* παρουσιάζεται ως σειρά επιλέξιμων θεματικών τίτλων στον ιστότοπο του έργου, επιτρέποντας στους χρήστες να εξερευνήσουν κάθε τομέα εις βάθος. Οι υποενότητες και οι σύνδεσμοι παραπέμπουν σε σχετικούς πόρους όπως είναι το *εγχειρίδιο*, η *αξιολόγηση έργου* και οι *πλατφόρμες*, παρουσιάζοντας πρακτικές εφαρμογές.

Το ίδρυμα *Taal naar Keuze* ανέπτυξε τον *οδικό χάρτη* ως ένα ολοκληρωμένο, ενήμερο για τις πολιτικές, εργαλείο πλοήγησης για εκπαιδευτικούς, υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και κοινότητες, με στόχο την ενσωμάτωση της ΕΓΚ στο τυπικό σύστημα εκπαίδευσης, εντός του πλαισίου της ευρωπαϊκής πολιτικής για την πολυγλωσσία.

6.3 Ο αντίκτυπος του έργου και περαιτέρω προοπτικές για την εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς

Συγγραφέας: Sabine Brachmann-Bosse

Το έργο *Your Language Counts!* ανέδειξε τον σημαντικό ρόλο που έχει η εκπαίδευση στις γλώσσες κληρονομιάς (ΕΓΚ) για την υποστήριξη της ακαδημαϊκής επιτυχίας, της ανάπτυξης ταυτότητας και της συνολικής ευημερίας των πολύγλωσσων

μαθητών. Ενισχύοντας τη συνεργασία μεταξύ εκπαιδευτικών από τη Σουηδία, τη Φινλανδία και την Ολλανδία, το έργο δημιούργησε ένα μοναδικό **Δίκτυο Εκπαιδευτικών του έργου «Η γλώσσα σου μετράει»** για ανταλλαγή ιδεών και μεθόδων καινοτομίας μεταξύ συναδέλφων. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι άντλησαν έμπνευση, απέκτησαν κίνητρο και ένωσαν ότι εκτιμώνται επαγγελματικά, τονίζοντας τη σημασία της διακρατικής συνεργασίας και των κοινών παιδαγωγικών πόρων.

Η υλοποίηση του *πilotικού σχεδίου* και οι σχετικές συναντήσεις εκπαιδευτικών αποδείχθηκε ότι αποτέλεσαν ορόσημο για την πρακτική της ΕΓΚ. Αυτές οι δραστηριότητες ενθάρρυναν τις αναστοχαστικές προσεγγίσεις διδασκαλίας και παρείχαν προσαρμόσιμο υλικό για ποικιλόμορφα εκπαιδευτικά πλαίσια. Τα αποτελέσματα αξιολόγησης υπογραμμίζουν ότι οι εκπαιδευτικοί όχι μόνο ωφελήθηκαν από τις νέες διδακτικές ιδέες, αλλά επίσης ανέπτυξαν μια πιο ισχυρή αίσθηση της κοινότητας και ενίσχυσαν την επαγγελματική τους αυτοπεποίθηση. Επιπλέον, το έργο συνέβαλε στην ευαισθητοποίηση σχετικά με τη γλωσσική ποικιλομορφία μέσω δραστηριοτήτων διάδοσης και εμπλοκής των κοινοτήτων και στις τρεις χώρες.

Παρά αυτά τα επιτεύγματα, οι τρέχουσες προκλήσεις για την ΕΓΚ στην Ευρώπη παραμένουν σημαντικές. Σε πολλές χώρες, η διδασκαλία γλωσσών κληρονομιάς δεν είναι ενσωματωμένη στα επίσημα εκπαιδευτικά συστήματα, με αποτέλεσμα να βασίζεται σε εθελοντικές πρωτοβουλίες ή κοινοτικές προσπάθειες. Δημοσιονομικές περικοπές και πολιτικές αλλαγές, όπως τα λαϊκίστικα κινήματα, συχνά οδηγούν σε μειωμένη υποστήριξη για την πολύγλωσση εκπαίδευση. Υπάρχει επίσης έλλειψη τυποποιημένης κατάρτισης εκπαιδευτικών και υλικού, που περιορίζει την ποιότητα και τη συνέπεια στην παροχή ΕΓΚ. Επιπλέον, η γλωσσική διάκριση και οι εσφαλμένες αντιλήψεις σχετικά με την πολυγλωσσία εξακολουθούν να απειλούν τη διατήρηση των γλωσσών κληρονομιάς, επηρεάζοντας τις ταυτότητες και τις εκπαιδευτικές δυνατότητες των μαθητών. Ωστόσο, το έργο έχει δείξει ότι οι θετικές εξελίξεις είναι εφικτές: τα αυξανόμενα δίκτυα των αφοσιωμένων εκπαιδευτικών, τα καινοτόμα διδακτικά μέσα και η αυξημένη ευαισθητοποίηση του κοινού παρέχουν μια ισχυρή βάση για τη μελλοντική πρόοδο.

Πέραν αυτού, τα ευρήματα του έργου τονίζουν αρκετές βασικές πτυχές για το μέλλον της ΕΓΚ στην Ευρώπη. Πρώτον, υπάρχει ανάγκη ενσωμάτωσης

της ΕΓΚ πιο συστηματικά στις εθνικές πολιτικές εκπαίδευσης για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για πολύγλωσσους διδασκόμενους. Δεύτερον, τα ιδρύματα κατάρτισης εκπαιδευτικών θα πρέπει να ενσωματώσουν μεθοδολογίες και πόρους ΕΓΚ, όπως το *πιλοτικό σχέδιο*, στα προγράμματά τους. Τρίτον, η συνεχιζόμενη διασυνοριακή συνεργασία και η επικοινωνία μεταξύ των εκπαιδευτικών μπορεί να ενδυναμώσει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και να ενισχύσει την καινοτομία στην πολυγλωσσική εκπαίδευση.

Τέλος, η εκπαίδευση σε γλώσσες κληρονομιάς δεν είναι μόνο ένα ζήτημα που αφορά στην εκπαίδευση, αλλά επιπλέον ένα ερώτημα για την ισότητα και τη συμπερίληψη. Η διατήρηση και η επέκταση της ΕΓΚ σε όλη την Ευρώπη απαιτεί κοινές προσπάθειες των υπεύθυνων χάραξης πολιτικής, των σχολείων και των κοινοτήτων. Οι εμπειρίες και οι προτάσεις που παρουσιάζονται στο παρόν *εγχειρίδιο* στοχεύουν να λειτουργήσουν ως βάση για αυτές τις μελλοντικές εξελίξεις.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

- Atanasoska, T. (Ed.), Brachmann-Bosse, S. (Ed.), E. C. Schmidt (Ed.)** (2026). *Your language counts! Handbook for teachers, school principals and educators in a multilingual world*. <https://www.goethe.de/prj/ylc/en/mtl.html>
- Agirdag, O. & Vanlaar, G.** (2018). Does more exposure to the language of instruction lead to higher academic achievement? A cross-national examination. *International Journal of Bilingualism*, 22(1), 123–137.
- Ayten, A. & Atanasoska, T.** (2020). "Turkish is a Stepchild". A Case Study of Language Policies in North Rhine Westphalia, Germany. *Heritage Language Journal*, 17(2), 156-178. <https://doi.org/10.46538/hlj.17.2.3>
- Benmamoun, E., Montrul, S., and Polinsky, M.** (2013). Heritage languages and their speakers: opportunities and challenges for linguistics. *Theoretical Linguist.* 39, 129–181. <https://doi.org/10.1515/tl-2013-0009>
- Berry, J. W. & Sabatier, C.** (2010). Acculturation, discrimination, and adaptation among second generation immigrant youth in Montreal and Paris. *International Journal of Intercultural Relations*, 34(3), 191–207. <https://doi.org/10.1016/j.IJINTREL.2009.11.007>
- Bezioglu-Göktolga, I. & Yagmur, K.** (2018). Home language policy of second-generation Turkish families in the Netherlands. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 39(1), 44–59.
- Bohnacker, U.** (2023). Sweden's multilingual language policy through the lens of Turkish-heritage family language practices and beliefs. *International Journal of the Sociology of Language*, 283, 77-111. <https://doi.org/10.1515/ijsl-2022-0059>
- Bohnacker, U., Wehbe, P., Daravigka, K. & Haddad, R.** (2025). Arabic heritage language education in Sweden: Opportunities and challenges. *European Educational Research Journal*. <https://doi.org/10.1177/14749041251318150>
- Bonk, K., Dağ, G. E., Knappik, M. & Sánchez Linz, V.** (2025). „Also ich weiß nicht, ob das jetzt nur bei mir so ist.“ Die (Nicht-)Besprechbarkeit von Linguizismuserfahrungen als Resultat epistemischer Gewalt. *MPZD*, 4, 29-64. <https://doi.org/10.25365/mpzd-2025-4-3>
- Bozdağ, Ç. & Karakasoğlu, Y.** (2024). Multilingual media repertoires of young people in the migration society: A plea for a language and culture-aware approach to media education. *Global Studies of Childhood*, 14(4), 448-461. <https://doi.org/10.1177/20436106241280754>
- Çınar, D.** (ed) (1998). *Gleichwertige Sprachen? Muttersprachlicher Unterricht für die Kinder von Einwanderern*. Wien: Studienverlag Innsbruck.
- Comellas, P., Junyent, M. C., Cortés-Colomé, M., Barrieras, M., Monrós, E. & Fidalgo, M.** (2014). *Què hem de fer amb les llengües dels alumnes a l'escola? Un estudi de representacions lingüístiques a l'Anoia*. [What should we do with the languages of the students at school? a study of linguistic representations in Anoia]. Horsori.
- Cushing, I.** (2022). Word rich or word poor? Deficit discourses, raciolinguistic ideologies and the resurgence of the 'word gap' in England's education policy. *Critical Inquiry in Language Studies*, 0(0), 1–27. <https://doi.org/10.1080/15427587.2022.2102014>
- De Angelis, G.** (2011). Teachers' beliefs about the role of prior language knowledge in learning and how these influence teaching practices. *International Journal of Multilingualism*, 8(3), 216–234. <https://doi.org/10.1080/14790718.2011.560669>
- De Houwer, A.** (2021). *Bilingual Development in Childhood*. Cambridge University Press.
- Dirim, İ. & Pokitsch, D.** (2018). (Neo-)Linguizistische Praxen in der Migrationsgesellschaft und ihre Bedeutung für das Handlungsfeld Deutsch als Zweitsprache. In: *OBST (Osnabrücker Beiträge zur Sprachtheorie)* 2018.
- Dirim, İ., Knappik, M & Thoma, N.** (2018). Sprache als Mittel der Reproduktion von Differenzordnungen. In İ. Dirim & P. Mecheril (eds.): *Heterogenität, Sprache(n), Bildung: Die Schule der Migrationsgesellschaft*. Bad Heilbrunn: UTB, 51–62.
- Duff, P. A.** (2015). Transnationalism, Multilingualism, and Identity. *Annual Review of Applied Linguistics*, 35, 57–80. doi.org/10.1017/S026719051400018X
- Finnish National Agency for Education.** (2014). *National Core Curriculum for Basic Education*. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/perusopetuksen_opetusuunnitelman_perusteet_2014.pdf

- Finnish National Agency for Education.** (2024). *Database of Students of a Migrant Origin Participating in Home Language Classes*. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oman-aidinkielen-opetus>
- Flubacher, M.-Ch. & Hägi-Mead, S.** (2024). Perspektiven auf den Muttersprachlichen Unterricht: Marginalisierung, Unsicherheit und komplexe Kehrseiten. In S. Guldenschuh, M. Weichselbaum, M. Döll, A. Gouma & İ. Dirim (eds.): *Migrationspädagogische Perspektiven auf den erst-/herkunfts-/mutter-sprachlichen Unterricht*. Springer VS, 73-100.
- Ganuza, N. & Hedman, C.** (2015). Struggles for legitimacy in mother tongue instruction in Sweden. *Language and Education*, 29(2), 125–139. <https://doi.org/10.1080/09500782.2014.978871>
- Gogolin, I.** (2021). Multilingualism: A Threat to Public Education or a Resource in Public Education? European Histories and Realities. *European Educational Research Journal*, 20(3), 297-310.
- Guldenschuh, S. & Döll, M.** (2024). Migrationspädagogische Perspektiven auf das Berufsalltagserleben und die professionelle Selbstwahrnehmung von Lehrkräften des ersstsprachlichen Unterrichts in Österreich. In S. Guldenschuh, M. Weichselbaum, M. Döll, A. Gouma & İ. Dirim (eds.): *Migrationspädagogische Perspektiven auf den erst-/herkunfts-/mutter-sprachlichen Unterricht*. Springer VS, 53-72.
- Haukås, Å.** (2016). Teachers' beliefs about multilingualism and amultilingual pedagogical approach. *International Journal of Multilingualism*, 13(1), 1–18. <https://doi.org/10.1080/14790718.2015.1041960>
- Hélot, C. & Laoire, M. Ó.** (eds.) (2011). *Language Policy for the Multilingual Classroom: Pedagogy of the Possible*. Bristol, England: Multilingual Matters.
- Helsloot, K.** (2020). Taal naar keuze: Meer talen in het voortgezet onderwijs. *Levende Talen Magazine*, 107(6), 22-26.
- Hogeschool Utrecht.** (n.d.). *Multilingual Voices in STEM Education (Multi-STEM)*. Retrieved December 18, 2025, from <https://www.hu.nl/onderzoek/projecten/multilingual-voices-in-stem-education>
- Hollebeke, I., Dekeyser, G. N. M., Caira, T., Agirdag, O. & Struys, E.** (2022). Cherishing the heritage language: Predictors of parental heritage language maintenance efforts. *International Journal of Bilingualism*, 27(6), 925-941. <https://doi.org/10.1177/13670069221132630> (Original work published 2023).
- Johnson, D. C. & Johnson, E. J.** (2015). Power and agency in language policy appropriation. *Language Policy*, 14(3), 221–243. <https://doi.org/10.1007/s10993-014-9333-z>
- Khan, K. & Gallego-Balsà, L.** (2021). Racialized trajectories to Catalan higher education: Language, antiracism and the “politics of listening”. *Applied Linguistics*, 42, 1083–1096. <https://doi.org/10.1093/applin/amab055>
- Liu, Y. & Evans, M.** (2016). Multilingualism as legitimate shared repertoires in school communities of practice: Students' and teachers' discursive constructions of languages in two schools in England. *Cambridge Journal of Education*, 46(4), 553–568. <https://doi.org/10.1080/0305764X.2015.1091441>
- Mäkelä, T.** (2007). Miksi äidinkieli tarvitsee tukea? In S. Latomaa (ed.): *Oma kieli kullaan kallis. Opas oman äidinkielen opetukseen*. Opetushallitus, 14-16. <https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/oma-kieli-kullan-kallis>
- Melo-Pfeifer, S.** (2015). Multilingual awareness and heritage language education: children 's multimodal representations of their multilingualism, *Language Awareness*. <https://doi.org/10.1080/09658416.2015.1072208>
- Menken, K. & García, O.** (Eds.). (2010). *Negotiating language policies in schools: Educators as policymakers*. Routledge.
- Portes, A. & Hao, L.** (1998). E Pluribus Unum: Bilingualism and loss of language in the second generation. *Sociology of Education*, 71(4), 269–294.
- Reath Warren, A.** (2017). *Developing multilingual literacies in Sweden and Australia : Opportunities and challenges in mother tongue instruction and multilingual study guidance in Sweden and community language education in Australia*. PhD dissertation, Department of Language Education, Stockholm University.
- Rellstab, Daniel H.** (2021). *Legitime Sprachen, legitime Identitäten. Interaktionsanalysen im spätmodernen „Deutsch als Fremdsprache“-Klassenzimmer*. Bielefeld: transcript (Interkulturalität. Studien zu Sprache, Literatur und Gesellschaft; 21).
- Retortillo, Á. & Rodriguez, H.** (2010). Estrategias de aculturación y adaptación psicológica en un grupo de inmigrantes [Acculturation strategies and psychological adaptation in a group of immigrants]. *Apuntes de Psicología*, 28(1), 19–30.
- Rosa, J. & Flores, N.** (2017). Unsettling race and language: Toward a raciolinguistic perspective. *Language in Society*, 46(5), 621-647.

Sáenz-Hernández I, Petreñas C, Lapresta-Rey C, Ubalde J. (2023). 'They speak Arabic to make teachers angry': high-school teachers' (de) legitimization of heritage languages in Catalonia. *Linguistics and Education*. <https://doi.org/10.1016/j.linged.2023.101232>

Sáenz-Hernández, I., Lapresta-Rey, C., Petreñas, C. & Ianos, M. A. (2022). When immigrant and regional minority languages coexist: linguistic authority and integration in multilingual linguistic acculturation. *International Journal of Bilingual Education and Bilingualism*, 25(8), 2774–2787. <https://doi.org/10.1080/13670050.2021.1977235>

Salö, L., Ganuza, N., Hedman, C. & Karrebæk, M. S. (2018). Mother tongue instruction in Sweden and Denmark. *Language Policy*, 17(4), 591–610. <https://doi.org/10.1007/s10993-018-9472-8>

Sevinç, Y. & Dewaele, J.-M. (2016). Heritage language anxiety and majority language anxiety among Turkish immigrants in the Netherlands. *International Journal of Bilingualism*, 22(2), 159-179. <https://doi.org/10.1177/1367006916661635>

Skolverket. (2022). *Kommentarmaterial till kursplanen i modersmål utom nationella minoritetsspråk – grundskolan*. <https://www.skolverket.se/getFile?file=9798>

Soehl, T. (2016). But do they speak it? The intergenerational transmission of home-country language in migrant families in France. *Journal of Ethnic and Migration Studies*, 42(9), 1513–1535.

SOU 2019:18. För flerspråkighet, kunskapsutveckling och inkludering. Modersmålsundervisning och studiehandledning på modersmål. <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2019/05/sou-201918/>

Spetz, J. (2014). *Debatterad och marginaliserad: Perspektiv på modersmålsundervisningen*. Reports from the Language Council of Sweden 6. Stockholm: The Language Council of Sweden.

Tseng, V. & Fuligni, A. J. (2000). Parent-adolescent language use and relationships among immigrant families with east Asian, Filipino and Latin American backgrounds. *Journal of Marriage and the Family*, 62(2), 465–476. <https://doi.org/10.1111/j.1741-3737.2000.00465.x>

Usanova, I., Schnoor, B. & Gogolin, I. (2023). Mehrsprachigkeit, digitale Praxis und Schreibfähigkeit. *Unterrichtswissenschaft*, 51, 199–220. <https://doi.org/10.1007/s42010-023-00165-2>

Weichselbaum, M. & Gouma, A. (2022): Zwischen Anerkennung und Abwertung. Der muttersprachliche Unterricht in Österreich. *Schulverwaltung aktuell*, 5, 149-151.

Weichselbaum, M., Gouma, A. & Dirim, İ. (2024). „Wir sind immer Außenseiter“. Spannungsverhältnisse im Berufsalltag von Lehrkräften des muttersprachlichen Unterrichts. In S. Guldenschuh, , M. Weichselbaum, M. Döll, A. Gouma & İ. Dirim (eds.): *Migrationspädagogische Perspektiven auf den erst-/herkunfts-/mutter-sprachlichen Unterricht*. Springer VS.

Woerfel, T., Olfert, H., Lialiou, I. & Gürsoy, E. (2025). Forschung zu Herkunftssprachen und Herkunftssprachlichem Unterricht in Deutschland: Das Projekt HSU-Interregio. *Zeitschrift des Zentrums für Mehrsprachigkeit und Integration Köln*, 18-19.

Εμπλοκή γονέων και κηδεμόνων: Καλές πρακτικές για εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες στην Εκπαίδευση σε Γλώσσες Κληρονομιάς (ΕΓΚ)

1

Εμπλοκή γονέων και κηδεμόνων: Καλές πρακτικές για εκπαιδευτικούς και άλλους επαγγελματίες στην Εκπαίδευση σε Γλώσσες Κληρονομιάς (ΕΓΚ)

Αυτό το έγγραφο υποστηρίζει την εφαρμογή στρατηγικών προσέγγισης και εμπλοκής της οικογένειας στο πλαίσιο του έργου Your Language Counts. Παρέχει προτεινόμενες πρακτικές, από τις οποίες μπορούν να αντλήσουν οι εκπαιδευτικοί γλωσσών κληρονομιάς κατά τον σχεδιασμό και την οργάνωση των μαθημάτων τους.

Οι εμπλεκόμενοι φορείς στην Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς (ΕΓΚ) σε διαφορετικές χώρες μπορεί να διαφέρουν (π.χ. δήμοι, κοινοτικά σχολεία, δημόσια σχολεία, ΜΚΟ που παρέχουν μη τυπική εκπαίδευση), αλλά η συνεργασία τους είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί η ενημέρωση, η θετική εμπλοκή και η ενεργός συμμετοχή των οικογενειών στην ΕΓΚ. Το παρόν έγγραφο παρέχει συγκεκριμένα παραδείγματα πρακτικών προσέγγισης οικογενειών σε τρία διαφορετικά επίπεδα εκπαιδευτικής ιεραρχίας (εκπαιδευτικοί, σχολεία, δήμοι), τα οποία μπορούν να προσαρμοστούν σε διαφορετικά περιβάλλοντα.

Χτίζοντας συνεργασίες Σχολείου – Οικογένειας – Κοινότητας

Η προσέγγιση και εμπλοκή των οικογενειών στο πλαίσιο της Εκπαίδευσης στις Γλώσσες Κληρονομιάς (ΕΓΚ) περιλαμβάνει όλες τις μεθόδους, στρατηγικές και πρακτικές που διασφαλίζουν ότι οι οικογένειες που θα μπορούσαν να επωφεληθούν από την ΕΓΚ είναι σε θέση να κάνουν ενήμερες επιλογές σε σχέση με την ΕΓΚ του παιδιού τους. Η οικογενειακή εμπλοκή αφορά στην οικοδόμηση μιας σχέσης με τους φροντιστές και τις κοινότητες των μαθητ(ρι)ών, έτσι ώστε το σχολείο, η οικογένεια και η κοινότητα να συνεργάζονται για να υποστηρίξουν την εκπαίδευση των μαθητ(ρι)ών.

Ανάλογα με το πλαίσιο, την ιδιότητα (εκπαιδευτικός, σχολικές αρχές, δήμος) και τους πόρους σας, ενθαρρύνετε να εξετάσετε ποιες από αυτές τις βέλτιστες πρακτικές θα μπορούσατε να εφαρμόσετε.

- **Γονεϊκότητα:** Υποστηρίξτε τις οικογένειες στην οικοδόμηση ενός ευνοϊκού για τις γλώσσες κληρονομιάς περιβάλλοντος στο σπίτι.
- **Επικοινωνία:** Σχεδιάστε αποτελεσματικές φόρμες επικοινωνίας από σχολείο σε σπίτι και από σπίτι σε σχολείο σχετικά με τα προγράμματα ΕΓΚ και την πρόοδο των μαθητ(ρι)ών σε αυτά.
- **Εθελοντισμός:** Οργανώστε προγράμματα ΕΓΚ με τη βοήθεια και συμμετοχή γονέων και κηδεμόνων.
- **Δραστηριότητες στο σπίτι:** Παρέχετε πληροφορίες και ιδέες στις οικογένειες σχετικά με το πώς να βοηθήσουν τους μαθητές στο σπίτι με την ανάπτυξη της γλώσσας κληρονομιάς.
- **Λήψη Αποφάσεων:** Συμπεριλάβετε τους φροντιστές στις αποφάσεις που αφορούν την ΕΓΚ των παιδιών τους, ενθαρρύνετε την εκπροσώπηση των γονέων.
- **Συνεργασία με την Κοινότητα:** Εντοπίστε και συμπεριλάβετε πόρους και υπηρεσίες από τις γλωσσικές κοινότητες για να ενισχύσετε τα σχολικά προγράμματα, τις οικογενειακές πρακτικές και τη μάθηση και ανάπτυξη των μαθητ(ρι)ών.

Τροποποιημένο από το μοντέλο της Joyce Epstein για τη «Συνεργασία Σχολείου-Οικογένειας-Κοινότητας»

ΓΟΝΕΪΚΟΤΗΤΑ

Εκπαιδευτικοί

- Παρέχετε πληροφορίες στους φροντιστές σχετικά με τα οφέλη της πολυγλωσσίας, της διγλωσσίας και της Εκπαίδευσης στις Γλώσσες Κληρονομιάς (ΕΓΚ).
- Υποστηρίξτε και ενθαρρύνετε τις οικογένειες στη διαδικασία επιβεβαίωσης της ταυτότητάς τους.
- Δώστε έμφαση στη θετική συσχέτιση μεταξύ της συνεχιζόμενης εκμάθησης της γλώσσας κληρονομιάς και της εκμάθησης δευτέρων, ξένων ή άλλων κοινοτικών γλωσσών.
- Μεταφέρετε πληροφορίες σχετικά με τη σημασία της γλώσσας για την ταυτότητα.

Σχολική Διοίκηση

- Δημιουργήστε χώρους και διαδικασίες για υποστήριξη ομοτίμων (peer support) μεταξύ πολύγλωσσων οικογενειών.
- Ενθαρρύνετε την ανταλλαγή απόψεων μεταξύ φροντιστών σχετικά με την πολυγλωσσία των παιδιών. Διασφαλίστε ότι δημιουργείται χώρος για συζητήσεις σχετικά με τη γλώσσα και την ταυτότητα.

Εκπαιδευτικός οργανισμός / Δήμος

- Δημιουργήστε χώρους και διαδικασίες για υποστήριξη ομοτίμων (peer support) μεταξύ πολύγλωσσων οικογενειών.
- Παρέχετε πρόσθετους πόρους για την πολυγλωσσία και την Εκπαίδευση στις Γλώσσες Κληρονομιάς.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εκπαιδευτικοί

- Ενημερώστε τους γονείς σχετικά με τους στόχους, το πρόγραμμα σπουδών και το υλικό για την ΕΓΚ στην αρχή της σχολικής χρονιάς.
- Χρησιμοποιήστε γραπτά ή ψηφιακά «Σημειώματα προς το Σπίτι» για να ενημερώνετε τους φροντιστές σχετικά με την πρόοδο, τα επιτεύγματα ή άλλες δραστηριότητες των παιδιών τους (π.χ. εκπαιδευτικές επισκέψεις, παγκόσμια ημέρα μητρικής γλώσσας).
- Οργανώστε τακτικές συναντήσεις με τους φροντιστές (ατομικές ή συλλογικές) για να τους ενημερώνετε σχετικά με την πρόοδο και τους στόχους των παιδιών.

Σχολική Διοίκηση

- Οργανώστε ετήσια επικοινωνία προς όλους τους γονείς σχετικά με τη γλωσσική πολιτική του σχολείου και πολύγλωσση ενημέρωση με οπτικά μέσα στους κοινόχρηστους χώρους του σχολείου.
- Διοργανώστε ευκαιρίες για συναντήσεις με φροντιστές νέων πολύγλωσσων οικογενειών.
- Μοιραστείτε πληροφορίες σχετικά με την ΕΓΚ σε όλες τις σχετικές γλώσσες (στόχοι, πεδίο εφαρμογής, οργάνωση, γνωριμία με τους εκπαιδευτικούς + σημασία της γλώσσας για την ταυτότητα)
- Ενθαρρύνετε θύλακες διαγλωσσικότητας στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του αναλυτικού προγράμματος.
- Παρέχετε στους εκπαιδευτικούς τα ίδια εργαλεία επικοινωνίας, δικαίωμα χρήσης τους και πρόσβαση σε πληροφορίες, όπως και σε τεχνική και διοικητική υποστήριξη.

Εκπαιδευτικός οργανισμός / Δήμος

- Παρέχετε γενικές πληροφορίες σχετικά με την ΕΓΚ, τους στόχους και τα οφέλη της, το περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών, την οργάνωση της διδασκαλίας και πληροφορίες εγγραφής.
- Παρέχετε πληροφορίες σε διαφορετικές γλώσσες σε απλή και σαφή γλώσσα, συμπεριλαμβάνοντας οπτικά μέσα (εικονίδια, εικόνες, κινούμενα σχέδια, παγκόσμια σύμβολα).
- Συνεργαστείτε με κοινοτικές οργανώσεις για τη διάδοση πληροφοριών σχετικά με την ΕΓΚ.
- Δώστε έμφαση στο δικαίωμα των παιδιών στην εκμάθηση της μητρικής τους γλώσσας αντί για τις γλωσσικές δεξιότητες που απαιτούνται για τη παρακολούθηση των μαθημάτων.

Εκπαιδευτικοί

- Εμπλέξτε τους φροντιστές στην οργάνωση projects στο πλαίσιο των μαθημάτων σας ή ζητήστε τους να συμβάλουν σε μια δραστηριότητα στο σχολείο (αφήγηση ιστοριών, αυτοπαρουσίαση, διαγενεακός διάλογος).
- Εμπλέξτε τους φροντιστές στις οργανωτικές επιτροπές των σχολικών εορτασμών (επιμέλεια πολιτισμικού περιεχομένου, παροχή πολυγλωσσων μεταφράσεων, δημιουργία οπτικών μέσων κ.λπ.).
- Προσκαλέστε τους γονείς να δώσουν ένα μάθημα σε έναν τομέα εξειδίκευσης.

Σχολική Διοίκηση

- Δώστε στους φροντιστές και σε εκπροσώπους κοινοτήτων ρόλους πρεσβευτών γλώσσας, πολιτισμικών διαμεσολαβητών, μεταφραστών σε διάφορες εκδηλώσεις.
- Προσκαλέστε τους φροντιστές να συμβάλουν σε πολυγλωσσικές και πολυπολιτισμικές εκδηλώσεις ή προγράμματα (π.χ. Συλλογική Κουζίνα, Φεστιβάλ Πολυγλωσσίας, Παχνίδια από όλο τον κόσμο, Ιστορίες από όλο τον κόσμο).
- Προσκαλέστε μέλη των οικογενειών των παιδιών να δώσουν μια διάλεξη σε έναν τομέα εξειδίκευσης.

Εκπαιδευτικός οργανισμός / Δήμος

- Αξιολογήστε την εμπειρογνομοσύνη των κοινοτήτων και εμπλέξτε τους φροντιστές στην οργάνωση μεγάλων εκδηλώσεων.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ

Εκπαιδευτικοί

- Παρέχετε στους φροντιστές ιδέες και πληροφορίες σχετικά με το πώς να υποστηρίξουν τα παιδιά τους στην ανάπτυξη της γλώσσας κληρονομιάς τους.
- Προσκαλέστε γονείς και φροντιστές σε ανοιχτά μαθήματα.
- Εξηγήστε τη διδακτική μεθοδολογία (μέθοδοι ΚΕΠΑ, κείμενα ταυτότητας), ώστε οι γονείς να μπορούν να ενισχύσουν διαφορετικές πτυχές και να δουλέψουν σε συνεργασία με εσάς.
- Προτείνετε αναγνώσματα, ταινίες ή μουσική που μπορούν οι μαθητές να διαβάσουν, να δουν ή να ακούσουν μαζί με τις οικογένειές τους.
- Ενθαρρύνετε τα παιδιά να εκφράσουν τη γλωσσική και πολιτισμική τους ταυτότητα (γλωσσικά πορτρέτα, γλωσσικές έρευνες, καταγεγραμμένες ιστορίες), δημιουργώντας παράλληλα συνδέσεις με το σπίτι.
- Δώστε στους μαθητές εργασίες που απαιτούν τη συμβολή των οικογενειών τους και προωθούν την επίγνωση σχετικά με το πώς λειτουργεί η γλώσσα σε διαφορετικά πλαίσια, όπως «η ιστορία του ονόματός μου» ή «το γενεαλογικό μου δέντρο», ή «επαγγέλματα του παρελθόντος».
- Ενθαρρύνετε τις ερευνητικές δραστηριότητες εντός της κοινότητας.

Σχολική Διοίκηση

- Δημιουργήστε χώρους (βιβλιοθήκη, οπτικοακουστικό αποθετήριο) και διαδικασίες (σύλλογοι γονέων και κηδεμόνων, ενημερωτικές συνεδρίες) όπου οι οικογένειες μπορούν να αποκτήσουν πληροφορίες και υλικό για να υποστηρίξουν την εκπαίδευση των παιδιών τους.

Εκπαιδευτικός οργανισμός / Δήμος

- Προωθήστε την κυκλοφορία πόρων (βιβλία σε γλώσσες καταγωγής, σεμινάρια, podcasts, οπτικοακουστικό υλικό, συζητήσεις) σχετικά με την ΕΓΚ για οικογένειες.

ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

Εκπαιδευτικοί

- Εμπλέξτε τους φροντιστές στον σχεδιασμό του περιεχομένου του προγράμματος σπουδών, ειδικά όσον αφορά το «πολιτιστικό περιεχόμενο» ή τις παραδόσεις, προτάσεις για λογοτεχνία κ.λπ. Αυτό μπορεί να γίνει κατά τη διάρκεια συναντήσεων γονέων-δασκάλων ή με τη χορήγηση ερωτηματολογίου στους φροντιστές στο τέλος της σχολικής χρονιάς.
- Εμπλέξτε τους φροντιστές και τους μαθητές σε δραστηριότητες σχεδιασμού μαθημάτων, ώστε να διασφαλιστεί ότι το περιεχόμενο λαμβάνει υπόψη τις ταυτότητες των συμμετεχόντων παιδιών.
- Εμπλέξτε τους φροντιστές στη διαμόρφωση ενός εξατομικευμένου σχεδίου για το παιδί τους.
- Συζητήστε τις ανησυχίες και τις προτάσεις των φροντιστών σχετικά με την ΕΓΚ σε Συλλόγους Γονέων-Δασκάλων ή σε συναντήσεις γονέων.

Σχολική Διοίκηση

- Διασφαλίστε την οργάνωση τακτικών συναντήσεων Γονέων και Εκπαιδευτικών. Βάλτε την ΕΓΚ στην ατζέντα.
- Ενθαρρύνετε τη συμμετοχή και την εκπροσώπηση από διαφορετικές κοινότητες.
- Εφαρμόστε μηχανισμό λογοδοσίας, ο οποίος διασφαλίζει οδούς για την έκφραση, την υποδοχή και την αντιμετώπιση παραπόνων και ανησυχιών.

Εκπαιδευτικός οργανισμός / Δήμος

- Συμπεριλάβετε την ΕΓΚ στην ημερήσια διάταξη των συναντήσεων Κοινότητας.
- Συμπεριλάβετε εκπροσώπους των κοινοτήτων στις συναντήσεις Εκπαίδευσης.
- Αντιμετωπίζετε τις ανησυχίες και τις προτάσεις των γονέων σχετικά με την ΕΓΚ σε συναντήσεις της κοινότητας.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Εκπαιδευτικοί

- Προτείνετε και δημιουργήστε χώρο για κοινοτικά έργα, όπως «Πολυγλωσσικές Λαϊκές Ιστορίες», «Περσικός κινηματογράφος», «Διαπολιτισμική Κουζίνα», «Εισαγωγή στα Αραβικά», εντός του εκπαιδευτικού οργανισμού.
- Μείνετε ενημερωμένοι σχετικά με τους κοινοτικούς πόρους (άνθρωποι, τόποι) και τα έργα (τέχνες, πολιτισμός, κοινωνικά) που μπορούν να προσφέρουν ευκαιρίες και συνδέσεις με την ΕΓΚ.
- Προσκαλέστε άτομα της κοινότητας να επισκεφθούν την τάξη σας ή επισκεφτείτε κοινοτικούς οργανισμούς, εκθέσεις, παραστάσεις, όπου είναι δυνατόν.

Σχολική Διοίκηση

- Υποστηρίξτε και ενθαρρύνετε τη δημιουργία χώρων για κοινοτικά έργα και εμπλέξτε τόσο τις οικογένειες όσο και τους κοινοτικούς οργανισμούς.
- Συνδεθείτε με τις κοινότητες για να διερευνήσετε τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και τα τρέχοντα έργα, ώστε να προσδιορίσετε τομείς σύγκλισης με τα επίσημα προγράμματα σπουδών ή τις σχολικές εκδηλώσεις και έργα (π.χ. λέσχη βιβλίου, παραδοσιακοί χοροί, παζάρι).
- Ενθαρρύνετε την ίδρυση θεσμών φιλικών προς τις γλώσσες, όπως «πρεσβευτές γλωσσών», «γλώσσες του μήνα», «πολύγλωσσα λεξικά», για τους οποίους χρησιμοποιούνται κοινοτικοί πόροι.

Εκπαιδευτικός οργανισμός / Δήμος

- Δημιουργήστε χώρους και διαδικασίες (συναντήσεις κοινότητας, συναντήσεις συντονισμού, διαπολιτισμικά φεστιβάλ, επιτροπές, ομάδες εργασίας Εκπαίδευσης και Ένταξης, ομάδα εργασίας ΕΓΚ), κατά τη διάρκεια των οποίων μπορούν να οικοδομηθούν συνεργασίες σχολείου-κοινότητας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ — ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

Υλικά που αναπτύχθηκαν από εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια του έργου: Ακολουθεί μια επιλογή υλικών που παράχθηκαν και δοκιμάστηκαν κατά τη διάρκεια του έργου.

Nowruz ανά τον κόσμο: Ένα πρότζεκτ για τον εορτασμό του φεστιβάλ

από τον Φαράζ Ροσανιζάντ

Σχόλιο του δασκάλου

Εμπνεύστηκα να δημιουργήσω αυτήν τη δραστηριότητα επειδή το ίδιο το έργο ήταν βαθιά ενθαρρυντικό. Αναγνώρισε τη σημασία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς και επιβεβαίωσε ότι οι παραδόσεις και οι ταυτότητές μας έχουν πραγματικά σημασία. Μου θύμισε ότι ο πολιτισμός μας δεν είναι μόνο πολύτιμος, αλλά και ένα ισχυρό εργαλείο για μάθηση και σύνδεση. Επίσης, εμπνεύστηκα άμεσα από τις δραστηριότητες που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια του έργου, καθώς και από τις δημιουργικές και ουσιαστικές δραστηριότητες που ανέπτυξαν οι συνάδελφοί μου. Μαζί, αυτές οι εμπειρίες με ενθάρρυναν να σχεδιάσω κάτι που γιορτάζει το Νοβρούζ, βοηθώντας παράλληλα τους μαθητές να ασχοληθούν με την περσική γλώσσα με έναν αυθεντικό και χαρούμενο τρόπο.

Πλαίσιο

Αυτό το έργο συνδέεται με τα θέματα της ταυτότητας (εξερεύνηση της περσικής πολιτιστικής κληρονομιάς και των παγκόσμιων εορτασμών της) και της γνώσης (ιστορία, παραδόσεις, φαγητό, τέχνη και πολυπολιτισμικότητα). Οι μαθητές θα μάθουν για το Nowruz (Περσική Πρωτοχρονιά) και πώς γιορτάζεται στο Ιράν και σε άλλες χώρες.

Σκοπός

Ο κύριος στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι η ανάπτυξη:

- Γλωσσικές δεξιότητες: Ανάγνωση (έρευνα για τις παραδόσεις του Nowruz), γραφή (σενάρια και περιγραφές), ομιλία (παρουσίαση στα περσικά), ακρόαση (ανατροφοδότηση από ομοτίμους).
- Ακαδημαϊκές δεξιότητες: Αναζήτηση πληροφοριών, συνεργασία, διαχείριση χρόνου, δημιουργικότητα.
- Πολιτιστικές δεξιότητες: Σύνδεση με περσικές παραδόσεις και σύγκριση παγκόσμιων εορτασμών.

Πρόκληση που αντιμετωπίστηκε: Οι μαθητές συχνά δεν διαθέτουν λεξιλόγιο που σχετίζεται με πολιτισμικές τελετουργίες (π.χ. haft-sin, sabzeh) και δυσκολεύονται να τις συζητήσουν στα περσικά. Αυτό το έργο ενισχύει την αυτοπεποίθηση μέσω δομημένων εργασιών και τη χρήση σκαλωσιών μάθησης.

Περιεχόμενο

Ενεργός Καταιγισμός Ιδεών (Εβδομάδα 1):

- Οι μαθητές κάνουν καταιγισμό ιδεών για όσα γνωρίζουν για το Nowruz: σύμβολα (haft-sin), φαγητά (sabzi polo), τελετουργίες (άλμα πάνω από τη φωτιά) και παγκόσμιοι εορτασμοί (π.χ. στο Αφγανιστάν, το Τατζικιστάν ή στις κοινότητες της διασποράς).
- Ο/Η εκπαιδευτικός συγκεντρώνει τις ιδέες σε μια κύρια λίστα και τη μοιράζεται με την τάξη.

Σχηματισμός Ομάδων & Διαμοιρασμός Θεμάτων (Εβδομάδα 2)

- Ομάδες 3-4 μαθητών επιλέγουν υποθέματα (π.χ., Ιστορία του Νορούζ, Παραδοσιακά φαγητά, Νορούζ σε διαφορετικές χώρες, Σύμβολα και οι σημασίες τους).
- Κάθε μαθητής επιλέγει μια συγκεκριμένη εργασία (π.χ. ερευνητής, εικονογράφος, σεναριογράφος, παρουσιαστής).

Έρευνα & Δημιουργία (Εβδομάδες 3-4)

- Οι μαθητές συλλέγουν πληροφορίες, γράφουν σύντομα περσικά κείμενα και συλλέγουν/σχεδιάζουν οπτικές αναπαραστάσεις (π.χ. σχέδια σε τραπέζι haft-sin, φωτογραφίες από χορούς Nowruz).
- Οι ομάδες δημιουργούν μια ψηφιακή αφίσα (χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το Canva ή το PowerPoint) ή ένα φυσικό κολάζ με κείμενο και εικόνες.

Παρουσίαση βίντεο του Φεστιβάλ (Εβδομάδα 5)

Οι ομάδες γυρίζουν έναν «Οδηγό Γιορτής Nowruz» διάρκειας 3-5 λεπτών στα περσικά. Μπορούν να:

- Κάνουν επίδειξη μιας τελετουργίας (π.χ. τοποθέτηση του haft-sin).
- Μαγειρέψουν ένα απλό σνακ για το Nowruz (π.χ. μείγμα για ajil trail) περιγράφοντας τα βήματα στα περσικά.
- Αναπαραστήσουν μέσα από παιχνίδι ρόλων μια οικογένεια που γιορτάζει το Νορούζ.

Εναλλακτικά, οι μαθητές μπορούν να αναπαραστήσουν το περιεχόμενο των βίντεό τους στην τάξη.

Μορφή

- Ομαδική εργασία: Οι ομάδες μικτών ικανοτήτων διασφαλίζουν τη συνεργασία.
- Διάρκεια: 4-5 εβδομάδες (1-2 μαθήματα την εβδομάδα).

Προσαρμογές

Διαφοροποίηση:

- Αρχάριοι μαθητές: Εστιάστε σε οπτικά στοιχεία, απλές προτάσεις ή υποστήριξη μέσω φωνής.
- Προχωρημένοι μαθητές: Γράψτε λεπτομερή σενάρια ή καθοδηγήστε παρουσιάσεις.
- Ντροπαλοί μαθητές: Χειρισμός ρόλων πίσω από τα παρασκήνια (μοντάζ, καλλιτεχνικά έργα).

Τεχνική Υποστήριξη: Παρέχετε πρότυπα για αφίσες ή σενάρια για τη μείωση του γνωστικού φορτίου.

Αξιολόγηση

Επιτυχίες:

- Οι μαθητές με κίνητρο απόλαυσαν τον δημιουργικό συνδυασμό πολιτισμού, φαγητού και τεχνολογίας.
- Μαθητές χαμηλότερου επιπέδου ασχολήθηκαν με πρακτικές εργασίες (σχέδιο, μαγείρεμα).

Προκλήσεις:

- Ορισμένες ομάδες χρειάζονταν επιπλέον χρόνο για έρευνα ή επεξεργασία βίντεο.
- Μερικοί μαθητές βασίστηκαν στα αγγλικά για σύνθετες ιδέες. Ο δάσκαλος παρέιχε λίστες λεξιλογίου στα περσικά για να τους στηρίξει.
- Η επεξεργασία βίντεο μπορεί να είναι δύσκολη. Επομένως, η αναπαράσταση του περιεχομένου του βίντεο είναι μια άλλη επιλογή για τους μαθητές, εφόσον το επιλέξουν.

Γιατί αυτό λειτουργεί

- Εμπλοκή: Συνδυάζει τον πολιτισμό, τη δημιουργικότητα και την τεχνολογία (βίντεο, ψηφιακές αφίσες).
- Γλωσσική Ανάπτυξη: Ανακυκλώνει βασικό λεξιλόγιο σε πολλαπλά συμφραζόμενα.
- Σύνδεση: Οι μαθητές μοιράζονται την εργασία τους με τις οικογένειες ή την σχολική κοινότητα, ενισχύοντας την πολιτισμική τους ταυτότητα.

Εξερευνώντας τη χώρα σας

Δημιουργία βίντεο παρουσίασης για τη χώρα σας

από τον Larissa Aksinovits

Πλαίσιο

Το έργο είναι διασυνδεδεμένο με τα θέματα της ταυτότητας (πολυπολιτισμική ταυτότητα, το αίσθημα του ανήκειν και η υπερηφάνεια για τον τόπο στον οποίο ζεις) και της γνώσης (διάφοροι τομείς γνώσης - ιστορία, γεωγραφία, τέχνες και πολιτισμός)

Σκοπός

Να αναπτύξουν τις ακόλουθες ακαδημαϊκές δεξιότητες: ανάγνωση, γραφή, ομιλία, ακρόαση, αναζήτηση πληροφοριών, σχεδιασμός και διαχείριση χρόνου, ομαδική εργασία και συνεργασία. Συνήθως είναι δύσκολο για τους μαθητές που διδάσκονται τη μητρική γλώσσα να μιλούν/γράφουν για θέματα που σχετίζονται με τον κυρίαρχο πολιτισμό, την ιστορία, τη γεωγραφία, τις γιορτές, επειδή συνήθιζαν να μιλούν για αυτά τα ζητήματα στη γλώσσα διδασκαλίας (φινλανδικά στην περίπτωσή μας) και δυσκολεύονται να μεταβούν στη μητρική τους γλώσσα, επειδή τους λείπει το λεξιλόγιο.

Περιεχόμενο

- Ενεργός καταγισμός ιδεών: οι μαθητές καλούνται να συλλέξουν και να καταγράψουν ιδέες σχετικά με τα ενδιαφέροντα πράγματα για τη Φινλανδία: τα εθνικά σύμβολα, την ιστορία, τους ανθρώπους, τις εφευρέσεις, το φαγητό, τους τόπους, τη λογοτεχνία, τον αθλητισμό.
- Ο/Η εκπαιδευτικός συλλέγει τις λίστες και τις συγκεντρώνει σε μία γενική λίστα και την παραδίδει στον κάθε μαθητή στο επόμενο μάθημα.
- Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες (ή παραμένουν στις ίδιες ομάδες όπως στο προηγούμενο μάθημα), και η κάθε ομάδα αναλαμβάνει να αναζητήσει πληροφορίες για πέντε διαφορετικά θέματα. Πρέπει να διαπραγματευτούν μεταξύ τους και να συμφωνήσουν να μοιράσουν τα θέματα με τρόπο που κάθε μαθητής να έχει διαφορετικό θέμα. Μπορεί να χρειαστεί κάποια βοήθεια από τον δάσκαλο.
- Οι μαθητές προχωρούν στην αναζήτηση πληροφοριών και καταγράφουν σημειώσεις σχετικά με τα θέματά τους. Αναζητούν επίσης εικόνες για να εικονογραφήσουν τα γραπτά τους κείμενα ή σχεδιάζουν οι ίδιοι τις εικόνες. Ο/Η εκπαιδευτικός εκτυπώνει τις εικόνες, αν χρειάζεται.
- Στο επόμενο βήμα κατασκευάζονται αφίσες (οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν την κόλληση των κειμένων και των εικόνων, τον σχεδιασμό της αφίσας).
- Μια βιντεοπαρουσίαση γίνεται ως τελευταίο βήμα. Οι μαθητές διαβάζουν ξανά το κείμενό τους και στη συνέχεια μπορούν να πάνε σε κάποιο ήσυχο μέρος στο σχολικό κτίριο για να κάνουν μια βιντεοπαρουσίαση με τα τηλέφωνα τους.

Είναι ρεαλιστικό να λάβουμε υπόψη ότι το έργο χρειάζεται 4-5 εβδομάδες για να ολοκληρωθεί.

Μορφή

Ομαδική εργασία

Προσαρμογές

Μπορούν να συμμετάσχουν μαθητές όλων των επιπέδων. Όσοι δεν μιλούν πολύ μπορούν ακόμα να συμμετέχουν στην ομαδική εργασία και να ακούν ή να ενεργούν ως χειριστές βίντεο.

Αξιολόγηση

Ήταν μια διασκεδαστική δραστηριότητα για τους μαθητές. Ακόμα και μαθητές που δεν είχαν πολύ κίνητρο συμμετείχαν (αν και έγραψαν πολύ σύντομα κείμενα). Μερικοί μαθητές ήταν πολύ γρήγοροι στην αναζήτηση πληροφοριών, στη συγγραφή κειμένων και στη δημιουργία βίντεο. Για ορισμένες ομάδες χρειάστηκαν αρκετές ώρες περισσότερος χρόνος για να ολοκληρωθεί το έργο. Οι «πιο αργές» περιπτώσεις: οι πολύ δημιουργικοί μαθητές στην ίδια ομάδα είχαν πολλές ιδέες να συζητήσουν και ο ενθουσιασμός ήταν πολύ μεγάλος για να τον διαχειριστούν· ομάδες με κάποιους μαθητές με πιο αργούς ρυθμούς ή λιγότερο κίνητρα, οι οποίοι επιβράδυναν την ενεργό πρόοδο της ομάδας τους.

Δραστηριότητα ανταλλαγής επιστολών

από την Τούμπα Αράμαν

Αυτή η δραστηριότητα οργανώθηκε από τους δασκάλους Tuba Araman και Selçuk Kirbaş με τους μαθητές τους.

Διοργανώσαμε μια δραστηριότητα επιστολών μεταξύ των μαθητών μας στη Φινλανδία και τη Σουηδία. Αρχικά, εξηγήσαμε στους μαθητές ότι σχεδιάζαμε μια δραστηριότητα αλληλογραφίας στο πλαίσιο του έργου μας. Στη συνέχεια, τους ζητήθηκε να μιλήσουν στην επιστολή για τα μαθήματά τους, τα σχολεία τους, τα χόμπι τους, τη ζωή τους, τη φύση τους, τον πολιτισμό τους και το μάθημα της μητρικής τους γλώσσας. Κάθε μαθητής έγραψε μια επιστολή στον μαθητή στην άλλη χώρα. Η επικοινωνία πραγματοποιήθηκε μέσω των ηλεκτρονικών διευθύνσεων των καθηγητών.

Παρόλο που η επικοινωνία σε αυτή τη δραστηριότητα έγινε ψηφιακά, στους μαθητές υπενθυμίστηκε η παραδοσιακή δεξιότητα της γραφής επιστολών από την άποψη του πολιτισμού. Επιπλέον, οι μαθητές που ζουν σε διαφορετική χώρα, μιλούν τουρκικά και παρακολουθούν μαθήματα τουρκικών είχαν πολιτιστική και κοινωνική αλληλεπίδραση. Έγραψαν όμορφες προτάσεις με γλωσσικούς, συναισθηματικούς και πολιτισμικούς όρους.

Η έμφαση στην ειρήνη και την εμπιστοσύνη που ένιωθαν στη χώρα τους και η σημασία του σεβασμού στις επιστολές ήταν εντυπωσιακή. Τα όμορφα χαρακτηριστικά των χαρακτήρων των μαθητών και τα συναισθήματα στο μυαλό τους αντικατοπτρίζονταν στις προτάσεις και ήταν πολλά υποσχόμενα. Ήταν μια χρήσιμη και όμορφη δραστηριότητα.

Ευγενικές φράσεις

από τον Selçuk Kirbaş

Πλαίσιο

Αυτή η δραστηριότητα υπογραμμίζει τη σημασία των ευγενικών φράσεων ως γέφυρα μεταξύ γλώσσας και πολιτισμού.

Σκοπός

Στόχος αυτής της δραστηριότητας είναι να εισαγάγει τους μαθητές σε ευγενικές φράσεις που παίζουν ζωτικό ρόλο στο τουρκικό λεξιλόγιο, να τονίσει τη σημασία αυτών των λέξεων στα τουρκικά και να εξηγήσει πώς αυτές οι φράσεις αντανakλούν την τουρκική κουλτούρα στη γλώσσα.

Περιεχόμενο

Αυτή η δραστηριότητα σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε σε δύο μαθήματα. Στο πρώτο μάθημα, οι μαθητές εισήχθησαν στα συμπραζόμενα στα οποία αυτές οι φράσεις χρησιμοποιούνται συνήθως στα τουρκικά, μέσω συγκεκριμένων παραδειγμάτων. Τονίστηκε ότι αυτές οι εκφράσεις συχνά περιέχουν μεταφορές και εξηγήθηκε σε βάθος η σημασία της κατανόησης και της τελειοποίησης αυτών των μεταφορικών εκφράσεων. Αυτές οι φράσεις, οι οποίες χρησιμεύουν ως σαφές παράδειγμα της σύνδεσης μεταξύ γλώσσας και πολιτισμού, κατέχουν κεντρική θέση στην τουρκική γλώσσα και έχουν ένα ευρύ φάσμα χρήσης.

Τα τουρκικά έχουν πλούσιο λεξιλόγιο για να εκφράσεις τον εαυτό σου σε διαφορετικές καταστάσεις, όπως όταν υποδέχεσαι καλεσμένους, κατά τη διάρκεια των γευμάτων, όταν αντιμετωπίζεις ασθένεια, σε περίπτωση θανάτου, κατά τη διάρκεια ταξιδιού, κατά τη διάρκεια του τοκετού και σε πολλές άλλες καθημερινές καταστάσεις. Ένα παράδειγμα είναι όταν ένας αγαπημένος επισκέπτης φτάνει για να μείνει μαζί σας, και όταν φεύγει, λέτε: «Είθε ο Θεός να σας επανενώσει». Αυτή η έκφραση είναι, φυσικά, μεταφορική και αναφέρεται σε μια επιθυμία για μια μελλοντική επανένωση. Είναι απαραίτητο να χρησιμοποιούνται τέτοιες εκφράσεις σωστά και στο κατάλληλο πλαίσιο.

Για να βοηθήσω τους μαθητές να το κατανοήσουν αυτό, κατέγραψα αυτές τις ευγενικές φράσεις και εξήγησα τη σημασία τους στην τάξη. Δημιούργησα επίσης διάφορα σενάρια για να εργαστούν οι μαθητές και τους ενθάρρυνα να εντοπίσουν τις λέξεις που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν σε αυτές τις συγκεκριμένες καταστάσεις. Μαζί, συζητήσαμε τις εναλλακτικές λύσεις και προσπαθήσαμε να βρούμε τις πιο κατάλληλες εκφράσεις. Διαφοροποίησα και αύξησα τον αριθμό των σεναρίων για να εμβαθύνω την κατανόηση των μαθητών σχετικά με το πότε πρέπει να χρησιμοποιούνται αυτές οι εκφράσεις.

Σε συνέχεια της εργασίας μου, έδωσα στους μαθητές μια λίστα με λέξεις που χρησιμοποιούνται συνήθως στην καθημερινή ζωή και παρείχα εξηγήσεις για αυτούς τους όρους. Στο επόμενο μάθημα, μοίρασα ερωτήσεις που είχα προετοιμάσει σχετικά με αυτές τις εκφράσεις και τι θα μπορούσε να ειπωθεί σε διαφορετικές καταστάσεις. Οι μαθητές κλήθηκαν να απαντήσουν στις ερωτήσεις και συζητήσαμε μαζί τις σωστές απαντήσεις.

Μορφή

Δύο εβδομάδες εργασίας στην τάξη

Προσαρμογές

Αυτή η μελέτη μπορεί να εφαρμοστεί σε διάφορες ομάδες.

Αξιολόγηση

Αυτή η δραστηριότητα παρείχε στους μαθητές πολύτιμες γνώσεις σχετικά με τη γλώσσα, τον πολιτισμό και τη σχέση μεταξύ των δύο. Παρατήρησα ότι πολλοί μαθητές είτε δεν χρησιμοποιούσαν είτε δεν ήταν εξοικειωμένοι με ευγενικές φράσεις που κατέχουν κεντρική θέση στην τουρκική γλώσσα. Συνειδητοποίησα ότι ορισμένες από

αυτές τις εκφράσεις δεν έχουν άμεσο αντίστοιχο στα σουηδικά, γεγονός που δυσχεραίνει τη σωστή χρήση τους από τους μαθητές. Παρατήρησα επίσης ότι οι μαθητές δυσκολεύονταν να κατανοήσουν τις έννοιες πίσω από αυτές τις εκφράσεις. Δεδομένου ότι αυτές οι εκφράσεις δεν υπάρχουν στα σουηδικά, είναι συχνά δύσκολο για τους μαθητές να τις οπτικοποιήσουν στο μυαλό τους. Καθώς χρησιμοποιούν σουηδικά στην καθημερινή τους ζωή, δεν έχουν το ίδιο πολιτισμικό πλαίσιο στο οποίο μπορούν να εφαρμόσουν αυτές τις τουρκικές εκφράσεις.

Μια άλλη πρόκληση ήταν ότι οι μαθητές δυσκολεύονταν με τη χρήση αφηρημένων εκφράσεων. Για πολλούς, ήταν δύσκολο να χρησιμοποιήσουν μεταφορές και να τις ενσωματώσουν στον λόγο τους, ειδικά επειδή η χρήση της μητρικής γλώσσας συχνά περιορίζεται σε συγκεκριμένα και καθημερινά συμφραζόμενα. Ταυτόχρονα, αυτή η δραστηριότητα παρείχε στους μαθητές μια πολύτιμη ευκαιρία να μάθουν περισσότερα για τον δικό τους πολιτισμό κατανοώντας αυτές τις εκφράσεις, οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του τουρκικού πολιτισμού. Παραδείγματα τέτοιων εκφράσεων σχετίζονται με την κουλτούρα των επισκεπτών, την κουλτούρα του φαγητού, τις παραδόσεις που αφορούν τη γέννηση και τον θάνατο, καθώς και τις ειδικές ημέρες και αργίες. Αυτές οι πολιτισμικές εκφράσεις είναι άφθονες στα τουρκικά και ήταν κάτι με το οποίο οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να εξοικειωθούν κατά τη διάρκεια των μαθημάτων.

Μέσα από αυτά τα μαθήματα, οι μαθητές όχι μόνο έμαθαν μερικές από αυτές τις εκφράσεις, αλλά υπενθυμίστηκαν επίσης σημαντικές πτυχές του τουρκικού πολιτισμού. Συνειδητοποίησαν τη σημασία αυτών των λέξεων και το πώς φέρουν πολύτιμες πολιτισμικές και κοινωνικές αποχρώσεις. Αφού έμαθαν για αυτές τις ευγενικές φράσεις, πολλοί μαθητές εξέφρασαν την επιθυμία να τις χρησιμοποιούν συχνά όταν μιλούν τουρκικά. Είπαν ότι τώρα θα δίνουν μεγαλύτερη προσοχή όταν ακούν αυτές τις λέξεις και θα προσπαθούν να κατανοήσουν καλύτερα τη σημασία τους. Οι μαθητές τόνισαν επίσης ότι απόλαυσαν πραγματικά το μάθημα, έμαθαν πολλά και απέκτησαν βαθύτερη κατανόηση των πολιτιστικών λεπτομερειών της τουρκικής κουλτούρας.

Εξερευνώντας την πόλη καταγωγής σου

Εναλλακτική δραστηριότητα για μαθητές που μετακόμισαν πρόσφατα σε άλλη χώρα

από την Ξάνα Κόζακ

Σχόλιο του δασκάλου

Τον τελευταίο χρόνο, εκτίμησα ιδιαίτερα τη συμμετοχή μου στο έργο Your Language Counts. Το *πυλοτικό σχέδιο* ήταν σαφές και καλά δομημένο, και ένιωσα υποστήριξη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας. Η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των εκπαιδευτικών ήταν ιδιαίτερα πολύτιμη και εμπνευστική.

Στον σχεδιασμό μου, το *πυλοτικό σχέδιο*, οι προσεγγίσεις και οι προτεινόμενες δραστηριότητες καθοδήγησαν την εργασία μου, αν και τα προσαρμόσα ώστε να ταιριάζουν στο συγκεκριμένο πλαίσιο της ουκρανικής ομάδας μου. Δεδομένου ότι οι περισσότεροι μαθητές μου δεν γεννήθηκαν στην Ολλανδία και δεν σκοπεύουν να μείνουν εδώ μακροπρόθεσμα, προσαρμόσα ορισμένες δραστηριότητες ώστε να είναι πιο ουσιαστικές και σχετικές με την περίπτωσή τους.

Στην πράξη, οι τέσσερις αρχές/προσεγγίσεις — γλώσσα, γνώση, ταυτότητα και διαπολιτισμικότητα — ήταν φυσικά συνυφασμένες. Η οπτική της διαπολιτισμικότητας ήταν η πιο εμφανής στην περίπτωσή μου, καθώς οι Ουκρανοί φοιτητές βρέθηκαν ξαφνικά σε ένα έντονα διαπολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο δεν ήταν συνηθισμένοι. Αυτό το θέμα ήταν παρόν σε σχεδόν κάθε δραστηριότητα, διαμορφώνοντας τις συζητήσεις, τις συγκρίσεις και τους προβληματισμούς μας τόσο πάνω στο ουκρανικό όσο και πάνω στο ολλανδικό πλαίσιο..

Συνολικά, το έργο προσέφερε τόσο δομή όσο και ευελιξία, και παρείχε ένα σημαντικό πλαίσιο για ουσιαστική

γλωσσική εκπαίδευση σε πολύγλωσσες τάξεις.

Μάθημα 1

Εξερευνώντας την πόλη σας (Ουκρανία και Ολλανδία)

Πλαίσιο και Σύνδεση με τις Τέσσερις Προσεγγίσεις

Αυτή η δραστηριότητα επιτρέπει στους μαθητές να συνδέσουν την προσωπική τους ταυτότητα αναλογιζόμενοι την πόλη καταγωγής τους και συγκρίνοντάς την με το νέο τους περιβάλλον στην Ολλανδία. Ενισχύει τη Διαπολιτισμικότητα προωθώντας την ανταλλαγή προσωπικών και πολιτισμικών διαφορών και ομοιοτήτων. Οι μαθητές οικοδομούν Γνώση ερευνώντας πραγματικές πληροφορίες για τις πόλεις καταγωγής τους και τις τρέχουσες πόλεις τους, και Γλώσσα εξασκώντας λεξιλόγιο για τη γεωγραφία, τον πολιτισμό και τις προτιμήσεις τους. Η δραστηριότητα μπορεί να προσαρμοστεί ανάλογα με την ηλικία και το γλωσσικό επίπεδο: οι μαθητές μικρότερης ή χαμηλότερης βαθμίδας/επιπέδου μπορούν να επικεντρωθούν μόνο στην ομιλία, ενώ οι μαθητές μεγαλύτερης ή υψηλότερης βαθμίδας/επιπέδου μπορούν να γράψουν σύντομα κείμενα ή να δημιουργήσουν παρουσιάσεις.

Σκοπός

- Ενεργοποίηση και οργάνωση προηγούμενης γνώσης σχετικά με τις πόλεις καταγωγής των μαθητών και τον τρέχοντα τόπο διαβίωσής τους.
- Ανάπτυξη δεξιοτήτων έρευνας, ομιλίας και συγκριτικής σκέψης.
- Εμπλουτισμός του λεξιλογίου και εξάσκηση στη δομή των πληροφοριών.

Περιεχόμενο

- Οι μαθητές απαντούν σε ερωτήσεις με καθοδήγηση σχετικά με την πόλη τους στην Ουκρανία από μνήμης.
- Ερευνούν και επαληθεύουν τα γεγονότα χρησιμοποιώντας το διαδίκτυο.
- Επαναλαμβάνουν τη διαδικασία για την τωρινή τους πόλη στην Ολλανδία.
- Οι μαθητές συγκρίνουν τα δύο μέρη και συζητούν τις προτιμήσεις, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα.

Μορφή

Ατομική εργασία για απαντήσεις και έρευνα.

Συζητήσεις σε ζεύγη ή ομάδες για ανταλλαγή και σύγκριση.

Προαιρετικά: Παρουσιάστε σύντομες περιλήψεις προφορικά ή σε αφίσες.

Προτάσεις για την αξιολόγηση της δραστηριότητας:

Δημιουργήστε ένα σύντομο κουίζ σχετικά με γεωγραφικά στοιχεία από τις πόλεις καταγωγής των μαθητών και τις τρέχουσες πόλεις τους.

Χρησιμοποιήστε ένα διάγραμμα Venn:

- Ένα διάγραμμα Venn είναι ένα απλό εργαλείο για να συγκρίνετε δύο πράγματα.
- Μοιάζει με δύο επικαλυπτόμενους κύκλους.
- Στον αριστερό κύκλο, οι μαθητές γράφουν τι είναι ξεχωριστό στην πόλη τους.
- Στον δεξιό κύκλο, οι μαθητές γράφουν τι είναι ξεχωριστό στην πόλη τους.
- Στο επικαλυπτόμενο μέρος στη μέση, οι μαθητές γράφουν τι κοινό έχουν οι δύο πόλεις.
- Αρχικά, παρουσιάστε το ως παράδειγμα στον πίνακα, ώστε να το καταλάβουν όλοι.

Μικρό αναστοχαστικό κείμενο: «Τι μου λείπει από την πόλη μου» ή «Τι αγαπώ στη νέα μου πόλη».

Μάθημα 2

Η πόλη των ονείρων μου

Πλαίσιο και Σύνδεση με τις Τέσσερις Προσεγγίσεις

Αυτή η δημιουργική δραστηριότητα προσκαλεί τους μαθητές να φανταστούν τον ιδανικό μελλοντικό τόπο για να ζήσουν, ενισχύοντας την ταυτότητά τους μέσω προσωπικού αναστοχασμού. Ενθαρρύνει τη Διαπολιτισμικότητα αναγνωρίζοντας ότι διαφορετικοί άνθρωποι εκτιμούν διαφορετικές πτυχές ενός τόπου διαβίωσης με βάση το υπόβαθρο και την εμπειρία. Οι μαθητές χρησιμοποιούν τις γνώσεις σχετικά με τη γεωγραφία, το κλίμα και την αστική ζωή από το προηγούμενο μάθημα. Οι γλωσσικές δεξιότητες αναπτύσσονται μέσω της ομιλίας, της γραφής και της σαφούς παρουσίασης των ιδεών τους. Η εργασία μπορεί να προσαρμοστεί για διαφορετικές ομάδες: οι μικρότεροι μαθητές μπορούν να ζωγραφίσουν την πόλη τους, ενώ οι μεγαλύτεροι μαθητές κάνουν πλήρεις προφορικές παρουσιάσεις.

Σκοπός

- Να αναστοχαστούν πάνω σε προσωπικές προτιμήσεις για το περιβάλλον διαβίωσης.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες ομιλίας, γραφής και παρουσίασης.
- Να συνδέσουν προσωπικά όνειρα με ρεαλιστικά αστικά χαρακτηριστικά.

Περιεχόμενο

- Οι μαθητές συμπληρώνουν μια λίστα ελέγχου σχετικά με το τι είναι σημαντικό για αυτούς σε μια πόλη.
- Σκέφτονται κριτικά: Ταιριάζει η πόλη των ονείρων μου στη λίστα ελέγχου μου;
- Ετοιμάζουν μια σύντομη προφορική ή γραπτή παρουσίαση για την πόλη των ονείρων τους.

Μορφή

- Ατομική λίστα ελέγχου και καταγισμός ιδεών.
- Ατομική ή σε ζεύγη προετοιμασία για μια σύντομη προφορική παρουσίαση.
- Ομαδικές παρουσιάσεις για εξάσκηση στην δημόσια ομιλία.

Προτάσεις για την αξιολόγηση της δραστηριότητας

- Ρουμπρικά παρουσίασης: αξιολόγηση της σαφήνειας, της χρήσης λεξιλογίου, της οργάνωσης και της δημιουργικότητας.
- Ανατροφοδότηση από ομοτίμους: Οι μαθητές δίνουν ένα θετικό σχόλιο και μία πρόταση σε κάθε παρουσιαστή.
- Γραπτή παράγραφος: «Η πόλη των ονείρων μου θα ήταν...» χρησιμοποιώντας λεξιλόγιο λίστας ελέγχου.

Εξερευνώντας την ταυτότητα

από τη Μάργκαρετ Γουίλιαμ

Βαθμίδα/Επίπεδο

Γυμνάσιο (Ηλικίες 12–14)

Μάθημα

Αραβικά

Χρόνος

60 λεπτά

Σκοπός

Οι μαθητές θα αναλογιστούν και θα εκφράσουν την ταυτότητά τους στα αραβικά.

Οι μαθητές θα εξασκήσουν τις δεξιότητες ομιλίας, γραφής και δημιουργικότητας.

Οι μαθητές θα αναπτύξουν λεξιλόγιο σχετικό με την προσωπικότητα και την αυτοέκφραση.

Περίγραμμα μαθήματος

1. Προθέρμανση (10 λεπτά)

- Γράψτε τη λέξη «Ταυτότητα» στον πίνακα.
- Ρωτήστε τους μαθητές: Τι σημαίνει «ταυτότητα»;
- Σύντομη συζήτηση στην τάξη: καταγισμός ιδεών και λέξεων που σχετίζονται με την «ταυτότητα» (π.χ. χόμπι, ταλέντα, πολιτισμός, όνειρα).

2. Καθοδηγούμενη Συζήτηση (15 λεπτά)

- Παρουσιάστε και συζητήστε τις ακόλουθες ερωτήσεις μία προς μία:
  - Αν έπρεπε να περιγράψεις τον εαυτό σου με τρεις λέξεις, ποιες θα ήταν αυτές και γιατί;
  - Για ποιο πράγμα είσαι πιο περήφανος στον εαυτό σου;
  - Τι σου αρέσει περισσότερο να κάνεις και νιώθεις ότι αποτελεί πραγματικά μέρος του εαυτού σου;
  - Ποιος ή τι σας εμπνέει περισσότερο και πώς αυτό επηρεάζει τη ζωή σας;
  - Αν μπορούσες να γίνεις γνωστός για κάτι, τι θα ήταν αυτό;
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να μοιράζονται σύντομες απαντήσεις προφορικά πρώτα με έναν συμμαθητή ή μια μικρή ομάδα και στη συνέχεια με την τάξη.

3. Δραστηριότητα Γραφής (20 λεπτά)

- Εξηγήστε την εργασία για το σπίτι: γράψτε μια παράγραφο για τον εαυτό σας και σχεδιάστε μια αυτοπροσωπογραφία.
- Δώστε ένα παράδειγμα για το πώς α γράψουν μια παράγραφο:

- Ξεκινήστε με μια εισαγωγή («Το όνομά μου είναι..., και θα περιέγραφα τον εαυτό μου ως...»)
- Χρησιμοποιήστε μερικές ιδέες από τη συζήτηση.
- Τελειώστε με μια καταληκτική πρόταση («Αυτός είμαι και είμαι περήφανος γι' αυτό!»)
- Οι μαθητές αρχίζουν να γράφουν την παράγραφο τους στην τάξη (μπορείτε να την ολοκληρώσετε στο σπίτι αν ο χρόνος εξαντληθεί).

4. Δραστηριότητα Σχεδίου (10 λεπτά)

- Αφού γράψουν, οι μαθητές αρχίζουν να ζωγραφίζουν τον εαυτό τους δίπλα στην παράγραφο τους.
- Αυτό μπορεί να είναι ένα ρεαλιστικό σχέδιο ή ένα συμβολικό (που να δείχνει τα ενδιαφέροντα ή τα όνειρά τους).

5. Σύνοψη (5 λεπτά)

- Γρήγοροι εθελοντές: μερικοί μαθητές μοιράζονται μια πρόταση από την παράγραφο τους ή δείχνουν τα πρώτα τους σκίτσα.
- Υπενθυμίστε τους να ολοκληρώσουν την εργασία για το σπίτι εάν δεν έχουν ολοκληρώσει: Ολοκλήρωσε την παράγραφο και το σχέδιό σου για το επόμενο μάθημα!

Σχολική εργασία στο σπίτι

- Ολοκληρώστε τη σύνταξη της παραγράφου σας περιγράφοντας ποιοι είστε.
- Ολοκληρώστε την αυτοπροσωπογραφία σας.

Αξιολόγηση

- Συμμετοχή κατά τη διάρκεια της συζήτησης.
- Ολοκλήρωση και σκέψη πίσω από τη δημιουργία της παραγράφου και του σχεδίου.

Ανταλλαγή επιστολών για την εκμάθηση γλωσσών

1

Language Learning Exchange Letters

SOMALI STUDENT EXCHANGE LETTERS.

THEME OF LEARNING

TEACHER AND SCHOOLS' COLLABORATIONS

WRITING A LETTER TO EACH OTHER

2

Somali mother tongue teachers in Finland, Netherlands and Sweden

Students Exchanging Letters

- Somali teachers, **Abdi, Abdullahi and Magan** came up with ideas of writing letters to each other. The Somali students from Sweden, Finland and the Netherlands participated this writing activity.
- The reason for this activity is to bring the students in the different countries in contact with each other and the teachers. With this activity, the students practice writing and reading. Both technical and reading comprehension. And in this way, a connection is made between the different schools.

To: Magan Somali Language Teacher.
ISK,
Hempenserveg 33,
8935 BC Leeuwarden,
Nederland.

3

Theme of learning

- Vocabulary Expansion**
- Picking up new phrases from the partner's letters.**
- Writing Skills**
- Learning how to express thoughts**
- Working in groups**

4

Student participated in writing letters in order to gather specific information about language and culture. Some of the question are mentioned below:

1. Do you wear traditional clothes for special occasions?

2. Do you use somali language? Where do you use it?

3. How many languages are spoken the country you live in?

4. What is the national food that is eaten the country you live? And do you eat traditional somali food? And where you eat it?

5. Do like to learn somali language? and how often you learn it?

5

The aim of the activity

The aim was to create a sense of commitment to promote communication between students from different countries.

Learning from each other.

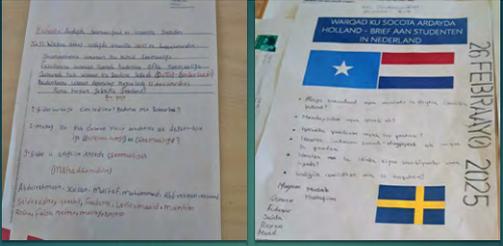
Getting experience of writing and enhancing their language.

6

Students Reading the Letters

7

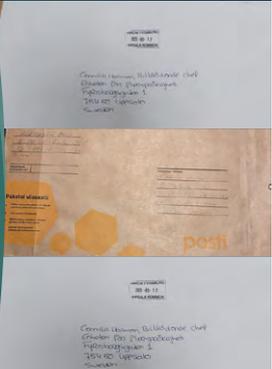
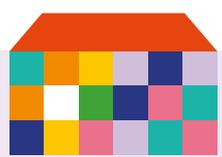

Some of the letters that were exchanged by the students are shown above

8

Students feedback from this activity

- Students liked this collaborative activity
- It made them motivated to be aware of the other students and their daily lives and somali studies

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Τίτλος

Your Language Counts! Εγχειρίδιο

Έργο

Your Language Counts! Όλες οι γλώσσες έχουν σημασία σε μια πολύγλωσση κοινωνία, ξεκινώντας από το σχολείο.

Εκδότης

Goethe-Institut Schweden
Bryggargatan 12
111 21 Stockholm
Sweden

Συντάκτες

Tatjana Atanasoska, Elisabeth C. Schmidt, Sabine Brachmann-Bosse

Συμμετέχοντες

Constanze Ackermann-Boström, Larissa Aksinovits, Tatjana Atanasoska, Sabine Brachmann-Bosse, Clarissa Diekmann, Erkan Gürsöy, Karijn Helsloot, Marianthi Kyrou, Simeon Oxley, Anne Reath Warren, Elisabeth C. Schmidt, Tobias Schroedler

Επικοινωνία

Τηλέφωνο: +46 (0)8 459 12 00
Email: info-stockholm@goethe.de
Ιστότοπος: www.goethe.de/schweden

Σχεδίαση

Géza G. Schenk, GGS Communication, LLC — ggscommunication.llc@gmail.com

Διόρθωση κειμένου

Emma Price

Χρηματοδότηση

Η παρούσα έκδοση χρηματοδοτήθηκε από το πρόγραμμα Erasmus+ της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ημερομηνία έκδοσης

Ιανουάριος 2026

Δήλωση πνευματικής ιδιοκτησίας

© 2025 Goethe-Institut Schweden. Όλα τα δικαιώματα προστατεύονται.

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή, η αποθήκευση ή η διάδοση της παρούσας έκδοσης σε οποιαδήποτε μορφή ή με οποιαδήποτε μέσα —ηλεκτρονικά, μηχανικά, φωτοαντιγραφή, εγγραφή ή με άλλο τρόπο— χωρίς την προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Δήλωση αποποίησης

Οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν *εγχειρίδιο* συντάχθηκαν με την κατά το δυνατόν μεγαλύτερη επιμέλεια. Εντούτοις, ο εκδότης δεν φέρει καμία ευθύνη για την ακρίβεια, την πληρότητα και την επικαιρότητα του περιεχομένου. Η χρήση των πληροφοριών είναι με ευθύνη του χρήστη.

